

Ungas livsvillkor i Mörbylånga

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2021

Kommunförbundet
Kalmar län

BoU Barn- och
ungdomsnätverket
Kalmar län

Mörbylånga
kommun

Förord

Att göra rätt prioriteringar och satsningar för unga kräver aktuell kunskap om dem. Unga är experter på sina liv och sin livssituation. Vart tredje år tar länets kommuner därför tempen på lägesbilden för barn och unga i hela Kalmar län, genom LUPP-enkäten (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) i åk 8 och år 2 på gymnasiet.

Med LUPP som underlag kan tjänstepersoner och politiker arbeta vidare med att utveckla ungdomspolitiken.

Denna rapport är en analys av enkätresultatet och har tagits fram av undersökningsföretaget Indikator, inom ramen för det gemensamma arbetet som det regionala Barn- och ungdomsnätverket Kalmar län bedriver. Nätverket består av länets 12 kommuner samt Länsstyrelsen Kalmar län och samordnas av Kommunförbundet Kalmar län i syfte att stärka barn- och ungdomsarbetet i länet.

Nätverket organiserar arbetet med LUPP, samt samordnar, sprider och implementerar det arbete som görs med barn och unga i länets kommuner. Vi samordnar även utbildningsinsatser utifrån önskemål inom barn- och ungdomsfrågor med extra fokus på kunskapshöjande insatser och implementering kring barnrätt och barnkonventionen.

Med anledning av att barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020 beslutade Barn- och ungdomsnätverket att utbilda 40 tjänstepersoner under åren 2020–2021 till barnrättskoordinatorer. I utbildningen ingick övergripande kunskap om Barnkonventionen samt implementering i kommunal verksamhet. Barnrättskoordinatorerna finns nu i respektive kommun som stöd i barnrättsarbetet. Sedan 2020 ingår två frågor om barnkonventionen i LUPP-enkäten, vilket ger kommunerna kunskap om hur väl unga känner till sina rättigheter.

Se nätverkets representanter här:

<https://kfk.se/vara-verksamheter/unga-och-utbildning/barn-och-ungdomsnatverket/>

Tillsammans skapar vi nya möjligheter för unga i Kalmar län!

Barn- och ungdomsnätverket Kalmar län

BoU Barn- och
ungdomsnätverket
Kalmar län

Innehållsförteckning

Bakgrund och syfte	5
Sammanfattning	9
A. Bakgrundsfrågor	13
B. Fritid	17
C. Skola	30
D. Delaktighet och inflytande	56
E. Trygghet	71
F. Hälsa	87
G. Arbete	106
H. Framtid	112
Referenser	129

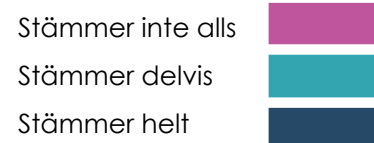
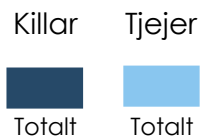
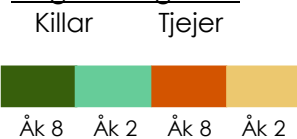

Rapporten är
färgkoordinerad!

Hitta den del du
vill läsa genom
att följa färgen.

Färgval för grafer:

Bakgrund och syfte

LUPP står för "lokal uppföljning av ungdomspolitiken" och är en ungdomsenkät som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) tagit fram. Enkäten är ett verktyg som ger regioner och kommuner mer kunskap om hur ungas livssituation ser ut lokalt. Det är även ett redskap för att arbeta systematiskt med utveckling av ungdomspolitiken lokalt och regionalt. Undersökningen genomförs vart tredje år och enkäten är anpassad för de tre åldersgrupperna 13-16 år, 16-19 år samt 19-25 år.

Under hösten 2021 genomförde vi LUPP-undersökningen i Kalmar län tillsammans med länets kommuner. Det är kommunerna i samverkan med MUCF som genomförde undersökningen och samlade in enkäterna. Sedan har Institutet för kvalitetsindikatorer på uppdrag av Kommunförbundet Kalmar län sammanställt och analyserat enkäten.

Urval och antal svar

I Kalmar län genomförs undersökningen bland elever i årskurs 8 på högstadiet och årskurs 2 på gymnasiet. Alla ungdomar i årskurs 8 på högstadiet och årskurs 2 på gymnasiet ingår i urvalet för LUPP-undersökningen. Ungdomar som går i gymnasiet i en annan kommun än de bor i har sorterats till att tillhöra sin boendekommun i databasen. Till exempel: en ungdom som går på gymnasiet i Kalmar men bor i Nybro tillhör Nybro kommuns resultat.

Nedan redovisas en tabell över antal svar bland elever i årskurs 8 och årskurs 2 på gymnasiet. Då det ej fanns någon information om urvalsstorlek för elever i årskurs 2 samtidigt som eleverna sorterats till att tillhöra sin boendekommun redovisas därmed inte någon svarsfrekvens för grupperna. Det totala antalet svar per kommun och årskurs redovisas i tabellen nedan.

	Antal svar		
	Årskurs 8	Årskurs 2	Totalt
Borgholm	117	82	199
Emmaboda	94	72	166
Hultsfred	133	115	248
Högsby	45	43	88
Kalmar	808	567	1375
Mönsterås	109	93	202
Mörbylånga	149	96	245
Nybro	202	140	342
Oskarshamn	249	221	470
Torsås	55	50	105
Vimmerby	146	160	306
Västervik	294	262	556
Regionen	2401	1901	4302

Analys

Institutet för kvalitetsindikatorer har ansvarat för analys och sammanställning av årets resultat i förhållande till föregående mätningar. Analysen har ett jämställdhetsperspektiv utifrån genus och könsnormer för att synliggöra eventuella likheter och skillnader mellan tjejer och killar i kommunerna.

Statistiken är uppdelad på kön, ålder (högstadiet årskurs 8 samt gymnasiet årskurs 2) och kommun för att belysa jämställdhetsperspektivet. Genom att kartlägga killar och tjejers möjligheter och villkor i samhället kan politiker och tjänstepersoner identifiera områden som har ett större behov av insatser som skapar jämställda livsvillkor.

Jämförelser över tid

För att kunna mäta utvecklingen över tid görs jämförelser med LUPP-resultaten i Kalmar län från tidigare år. Kalmar län har tidigare gjort LUPP-enkäten år 2018, 2015, 2012 och 2009. Däremot har inte alla kommuner gjort undersökningen alla dessa år, vilket är bra att vara medveten om då det kan påverka jämförelserna över tid. Alla länets kommuner deltog dock i undersökningen 2018 och 2021. Utvalda frågor analyseras över tid i rapporten. I år har inte Eksjö kommun genomfört enkätundersökningen och redovisas därmed inte i rapporten för år 2021.

MUCF gjorde omfattande förändringar av LUPP-enkäten under 2015 vilket inte gör det möjligt att jämföra vissa resultat från undersökningar gjorda innan 2015. Exempelvis är "Instämmer"-skalor i enkäten ändrad från en femgradig skala till en fyrgradig vilket gör att resultaten mellan dessa år inte kan jämföras. Ibland är även svarsalternativen omformulerade eller justerade.

Jämförelser med rikssnittet Lupp 2021

I rapporten finns det löpande jämförelser mot rikssnittet för LUPP-resultat. Rikssnittet är inget nationellt snitt för samtliga kommuner i Sverige utan innefattar endast de kommuner som deltog i LUPP året 2021. Jämförelsen är till för att kunna ställa det lokala perspektivet i förhållande till en större kontext. Regionsnittet innefattar resultatet för Kalmar läns region.

Läsanvisningar

För att göra materialet mer överskådligt visar rapporten de mest relevanta jämförelserna och nedbrytningarna. Fullständig redovisning av samtliga frågor och svarsalternativ går att finna på MUCF:s LUPP-portal. Vissa avvikelser kan förekomma gentemot föregående rapport för 2018. Främst är det enstaka procent som förklaras av maskinella avrundningar.

Kopplingarna

- mellan Luppen, Barnkonvention, Globala målen och de nationella målen om jämställdhet.

Vi är alla viktiga i arbetet för ett hållbart samhälle. Alla - från våra unga, till tjänstepersoner och beslutsfattare är viktiga länkar för att skapa förändring till en bättre framtid. För att nå lokala mål i den enskilda kommunen såväl som nationella visioner och mål behövs samverkan mellan offentliga aktörer. Genom att sammanställa en nulägesbeskrivning med kopplingar till både regionala strategier och nationella mål, där vi kan se vilka utmaningar vi står inför, får vi goda förutsättningar att lyckas med vårt samverkansarbete. För att underlätta implementeringen av arbetet med och kring Luppen i det lokala och regionala arbetet i Kalmar län så har vi i rapporten synliggjort artiklar från Barnkonvention, tillsammans med utvalda Globala mål och delmål i den regionala jämställdhetsstrategin under de rubriker i Luppen som de berör. Nedan sammanfattas dessa kort.

Barnkonventionen

Barnkonventionen är lag, vilket tydliggör att barn och unga har rättigheter, och att alla som fattar beslut som rör barn och unga ska tillgodose dessa rättigheter. Barnkonventionen har 54 artiklar som tillsammans skapar en helhet och är odelbara. Artikel 1 – 42 är sedan 1 januari 2020 lag. Artiklarna i sin helhet finns på Barnombudsmannens webbplats: <https://www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/>

Barnkonventionen bygger på fyra grundprinciper. Principerna ska alltid beaktas när det gäller frågor som rör barn. Dessa är:

Artikel 2: varje barn har rätt till alla rättigheter och lika värde. Inget barn får diskrimineras.

Artikel 6: Varje barn har rätt till liv och utveckling.

Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.

Artikel 12: Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Syftet med Barnkonventionen är att göra det bästa för barnet genom att göra en prövning av barnets bästa/barnkonsekvensanalys. **Artikel 3** är därför grundläggande i Barnkonventionen och övriga artiklar ska ses i ljuset av artikel 3. Förutom artikel 3 berörs även dessa artiklar i Luppen:

Globala målen

År 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda för hållbar utveckling som innehåller sjutton globala mål. Dessa ska uppnås år 2030. Globala målen har i sin tur 169 delmål för hur arbetet ska genomföras och följas upp. Läs målen i sin helhet här: <https://www.globalamalen.se/>

Mål som berörs i Luppen:

Ett jämställt Kalmar län

Länets kommuner och Kommunförbundet Kalmar län har anslutit sig till den regionala jämställdhetsstrategin "Ett jämställt Kalmar län". Det innebär att verksamheter ställt sig bakom uppdraget att arbeta systematiskt med jämställdhet, externt och internt. Jämställdhet handlar om makt och villkor men det är också en fråga om kunskap. Barn och unga är en särskilt prioriterad grupp i strategin genom att attityder kring jämställdhet och ojämställdhet grundläggs tidigt i en ung människas liv. Nationella mål med jämställdhet kopplas tydligt till flertalet av mål i Agenda 2030 och genomsyrar hela barnkonventionen genom att den ska uppfyllas för alla barn oavsett kön och könsidentitet. Det övergripande nationella målet kring jämställdhet är: *Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.*

För att uppnå detta så finns sex nationella delmål samt ett regionalt mål: Aktörer i Kalmar län bedriver ett systematiskt arbete med jämställdhetsintegrering. Det innebär att det ska finnas både organisation och resurser för förändringsarbetet. Läs mer om målen här: <https://www.ettjamstalltkalmarlan.nu/>

De sex nationella delmålen, varav mål 1, 2, 3, 5 och 6 berörs i Luppen:

Delmål 1: En jämn fördelning av makt och inflytande

Delmål 2: Ekonomisk jämställdhet

Delmål 3: Jämställd utbildning

Delmål 4: Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Delmål 5: Jämställd hälsa

Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Prisma – för samordning av horisontella perspektiv

I arbetet med de olika perspektiven kan SKR:s verktyg Prisma vara ett hjälpmedel. Med verktyget hittar du snabbt beröringspunkter mellan olika horisontella sakområden. Prisma kopplar ihop artiklar i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och Barnkonventionen med de jämställdhetspolitiska målen, de folkhälsopolitiska målområdena och de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Länk till verktyget: <https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamilikhet/stodforsamordning/prisma.52131.html>

Sammanfattning

För att kommuner och regioner ska kunna bedriva sitt arbete kring barn och unga är kunskap om deras livssituation en viktig förutsättning. Både barnkonventionen och Sveriges ungdomspolitik betonar vikten av att alla beslut som rör barn och unga alltid ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv. LUPP-undersökningen kan användas som ett verktyg för att kommuner och regioner ska få en bättre bild av ungas livssituation lokalt men också om lokala satsningar gett någon inverkan på de ungas liv.

I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av LUPP-resultatet för Mörbylånga kommun. Fokus riktas mot skillnader och likheter mellan tjejer och killar samt jämförelser gentemot tidigare års resultat.

Bakgrundsfrågor

- Svargruppen består till 43 % av tjejer och 55 % av killar samt 2 % av personer med annan könstillhörighet.
- Av dessa uppger 80 % att de är heterosexuella, 5 % att de är bisexuella samt 2 % att de är homosexuella. Övriga 13 % uppger att de antingen har en annan sexuell läggning än vad som specificerats i enkäten, är osäkra eller vill ej definiera deras sexuella läggning.
- 88 % uppger att de är födda i Sverige, 3 % att de är födda i Europa samt 9 % att de är födda utanför Europa. Det framgår att 0 % är födda i Norden.
- Totalt sett uppger 8 % att de har en nedsatt funktion eller en långvarig sjukdom.

Fritid

- Överlag tenderar killar att vara något mer nöjda med sin fritid jämfört med tjejer. Över tid har det inte skett några större förändringar, utan andelen killar som är nöjda med fritiden har i samtliga mätningar varit större än andelen tjejer. Mörbylångas resultat ligger något över riksnittet.
- Killar upplever i högre grad än tjejer att det finns mycket att göra på fritiden.
- Killar spenderar mer tid vid datorn och spelar dataspel medan tjejer är överrepresenterade vad gäller kulturella aktiviteter så som teater, musik, fotografering, skrivande och så vidare. Vad gäller idrottsutövandet tenderar killar att utöva idrott i något högre grad än tjejer.
- En större andel tjejer i årskurs 8 jämfört med de andra grupperna uppger att de är medlemmar i en förening. Föreningsmedlemskapet bland både tjejer och killar har haft en negativ utveckling sedan 2018. Fler ungdomar är föreningsmedlemmar i Mörbylånga kommun jämfört med både riksnittet och i Kalmar län som helhet.

Skola

- Tjejer går på högskoleförberedande program i högre grad än killar medan killar går på yrkesprogram i högre grad än tjejer.
- Killar i årskurs 2 på gymnasiet är mer nöjda med skolan än övriga grupper medan tjejer i årskurs 8 är minst nöjda med skolan. Tjejer i årskurs 2 på gymnasiet är dock mer nöjda med gymnasieutbildningen än vad killar är. Nöjdheten i Mörbylånga kommun är något högre än i Kalmar län som helhet.
- Det finns en liten skillnad mellan killar och tjejer gällande i vilken utsträckning man vill vara med och påverka olika aspekter inom skolväsendet.
- Tjejer vill överlag vara med och påverka skolan i större utsträckning än vad killar vill, i synnerhet på gymnasiet. Däremot tenderar fler killar än tjejer inom många områden uppleva att de faktiskt får vara med och bestämma.
- I årskurs 8 upplever killar i högre grad än tjejer att mobbning, rasism och våld förekommer. I årskurs 2 tenderar istället fler tjejer än killar att uppleva att det förekommer mobbning och rasism i skolan.

Delaktighet och inflytande

- Tjejer och killar har liknande uppfattningar vad gäller möjligheter till delaktighet och inflytande i Mörbylånga kommun.
- Ungefär en femtedel av ungdomarna anser att de har stora möjligheter att framföra sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.
- En större andel killar vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen jämfört med tjejer. Mätningen 2018 visade samma mönster.
- De allra flesta av dem som uppger att de inte vill vara med och påverka uppger att de inte är tillräckligt intresserade.
- Killar är intresserade av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder i något högre grad än tjejer. Eleverna i gymnasiet är generellt mer intresserade än eleverna i högstadiet.
- Ungdomarna upplever ett högre förtroende för vuxna i allmänhet än för politiker. En större andel killar än tjejer har ett högt förtroende för politiker.

Trygghet

- Killar har blivit hotade och utsatta för misshandel i högre grad än tjejer medan tjejer i högre grad blivit utsatta för sexuellt våld/utnyttjande.
- Tjejer och killar upplever (o)trygghet på olika platser i samhället. En större andel tjejer än killar upplever otrygghet i kollektivtrafiken samt på stan eller i centrum. Killar känner sig mest otrygga på fritidsgårdarna.
- Tjejer tenderar också att drabbas av mobbning i högre grad än killar. Detta mönster återkommer över tid sedan 2012. Tjejer uppger i högre grad än killar att mobbning främst sker i skolan. Internet/i mobilen är en annan plats där detta beteende i hög grad förekommer.
- En högre andel tjejer än killar uppger att de har blivit utsatta för kränkande och orättvis behandling under de senaste 6 månaderna. De flesta tjejer och killar uppger att de har blivit utsatta av andra elever eller ungdomar. Fler tjejer än killar uppger att det är andra elever/ungdomar som utsatt dem för orättvis behandling medan fler killar uppger att det är personal inom skolan.
- Fler killar än tjejer vet inte vart de kan vända sig för att få stöd om de skulle bli illa behandlade eller må dåligt.

Hälsa

- Det finns relativt tydliga skillnader mellan killar och tjejer vad gäller hälsa. Killar är betydligt mer nöjda med livet i sin helhet än vad tjejer är. Nöjdheten med familje- och kompisrelationerna är däremot mer jämlik, men fortfarande något mer förekommande bland killar.
- Det finns en stor könsskillnad vad gäller självskattad hälsa. Drygt 8 av 10 killar upplever deras hälsa som "ganska" eller "mycket god" medan endast 6 av 10 tjejer tycker likadant. Skillnaderna i självupplevd hälsa speglas i svaren gällande psykiska och somatiska besvär. Tjejer uppger sig vara stressade och nedstämda i betydligt högre grad än killar. De uppger även i högre grad att de har problem med huvudvärk och magont. De flesta av de nämnda besvären har ökat över tid.
- Killar tenderar att träna minst en gång i veckan i större utsträckning än tjejer i samma årskurs.
- Elever i årskurs 2 på gymnasiet uppger i högre grad än elever i årskurs 8 att de får dricka alkohol för deras föräldrar. Narkotikaanvändning är vanligast bland killar på gymnasiet.

Ekonomi och Arbete

- Det finns vissa skillnader mellan killar och tjejer vad gäller arbete.
- Fler tjejer än killar på gymnasiet uppger att de har ett extrajobb vid sidan av studierna. Tjejer i årskurs 8 uppger i högre utsträckning än killar att de vill ha ett extrajobb.
- Fler killar än tjejer i årskurs 2 på gymnasiet har ett sommarjobb.
- Fler killar än tjejer uppger att de är intresserade av att starta eget företag och det är endast killar som uppger att de redan har gjort det.

Framtid

- I likhet med tidigare analyser i rapporten framgår det skillnader mellan killar och tjejer när det kommer till tankar om framtiden. Killar och tjejer tenderar att vilja olika saker efter skolan.
- Fler killar i årskurs 8 uppger att de kommer söka sig till ett yrkesprogram medan tjejer i högre utsträckning uppger att de inte vet vilken programinriktning de ska välja.
- Det finns skillnader mellan killar och tjejer gällande tiden efter gymnasiet. Fler tjejer än killar uppger att de vill resa efter gymnasiet. Fler killar än tjejer uppger i stället att de helst vill jobba efter gymnasiet.
- Det är något fler tjejer än killar som uppger att de kommer att flytta från kommunen.
- Anledningarna till att flytta från kommunen skiljer sig något mellan killar och tjejer. Fler tjejer än killar uppger att de skulle flytta på grund av fortsatta studier medan killar i högre grad tror att de kommer flytta på grund av arbete.
- Vad gäller framtidsoptimism tenderar killar att ha något högre tankar om framtiden än tjejer.
- Sedan coronapandemin börjat uppger tjejer i högre grad än killar att deras psykiska hälsa har försämrats. Tjejer upplever även en större negativ effekt på möjligheten att få extrajobb eller sommarjobb som en följd av pandemin.

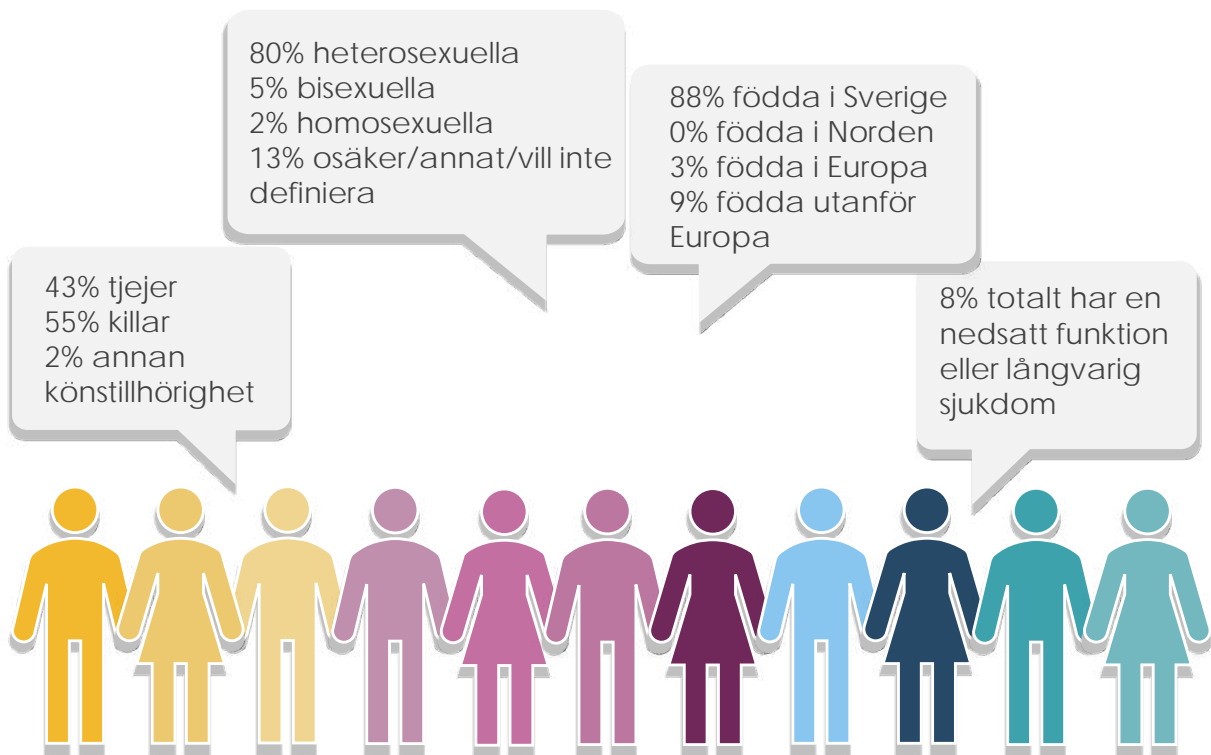
Bakgrundsfrågor

Detta avsnitt innehåller bakgrundsfrågor om ungdomarna och deras familjesituation. Enkäten har besvarats av 43 % tjejer och 55 % killar samt 2 % av personer med annan könstillhörighet. Av dessa respondenter uppger 80 % att de är heterosexuella, 5 % bisexuella samt 2 % homosexuella. Övriga 13 % uppger att de antingen har en annan sexuell läggning än vad som specificerats i enkäten, är osäkra eller vill ej definiera deras sexuella läggning.

Av samtliga respondenter i Mörbylånga kommun är det 88 % som uppger att de är födda i Sverige, 3 % är födda i Europa samt 9 % är födda utanför Europa. Det framgår att 0 % är födda i Norden.

Totalt sett uppger 10 % av respondenterna att de har en nedsatt funktion eller en långvarig sjukdom.

Vi har svarat på LUPP-enkäten!

Bakgrundsfrågor

A1. Var är du och dina föräldrar födda?

	Andel (%)	Antal
Du själv		
Sverige	88%	214
Norden	0%	1
Europa	3%	7
Utanför Europa	9%	21
<i>Bas</i>		243
Förälder a		
Sverige	83%	202
Norden	1%	2
Europa	6%	15
Utanför Europa	10%	23
<i>Bas</i>		242
Förälder b		
Sverige	82%	195
Norden	2%	4
Europa	5%	12
Utanför Europa	12%	28
<i>Bas</i>		239

A2. Du angav att du inte är född i Sverige. Hur länge har du bott i Sverige?

	Andel (%)	Antal
10 år eller längre	31%	9
4-9 år	62%	18
0-3 år	7%	2
<i>Bas</i>		29

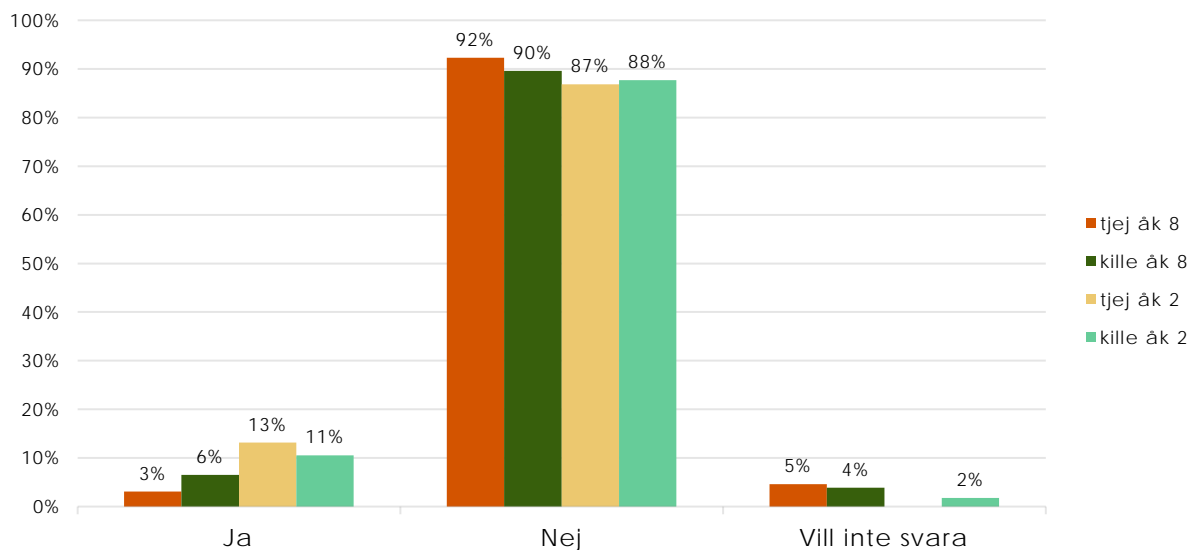

Bakgrundsfrågor

A3. Vad gör din/dina föräldrar huvudsakligen?

	Andel (%)	Antal
Förälder a		
Arbetar	95%	231
Studerar	1%	3
Föräldraledig	1%	2
Arbetslös	1%	2
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	0%	1
Annat	2%	4
Vet inte	0%	1
<i>Bas</i>		244
Förälder b		
Arbetar	91%	216
Studerar	2%	5
Föräldraledig	0%	1
Arbetslös	2%	4
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	0%	1
Annat	2%	4
Vet inte	3%	6
<i>Bas</i>		237

A4. Har du någon sjukdom eller någon nedsatt funktion, som inte är tillfällig, och som innebär att du har svårigheter att delta i olika aktiviteter, t.ex. i skolan, med vänner eller på din fritid?

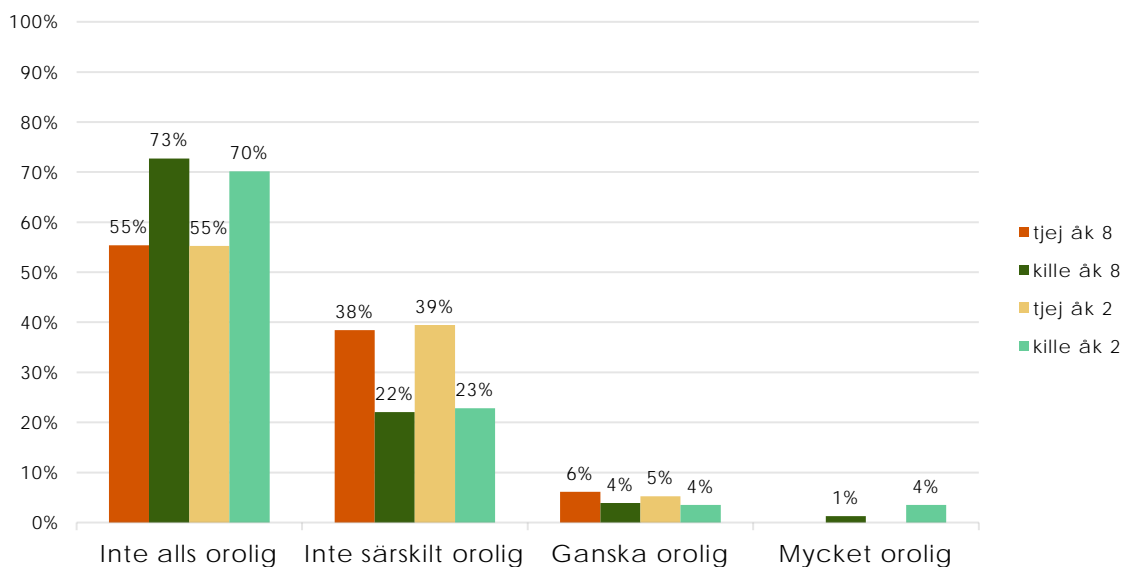
Bakgrundsfrågor

Frågor om ekonomi

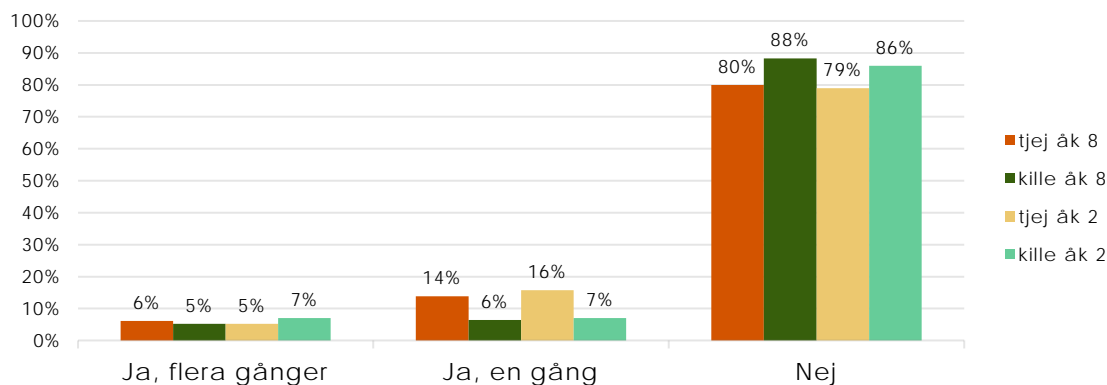
En klar majoritet av killar och tjejer i Mörbylånga svarar att de inte är oroliga för sina föräldrars ekonomi, se diagram A7.

Killar svarar i högre grad än tjejer att de inte alls oroar sig för föräldrarnas ekonomi.

A7. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?

A8. Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte har haft råd?

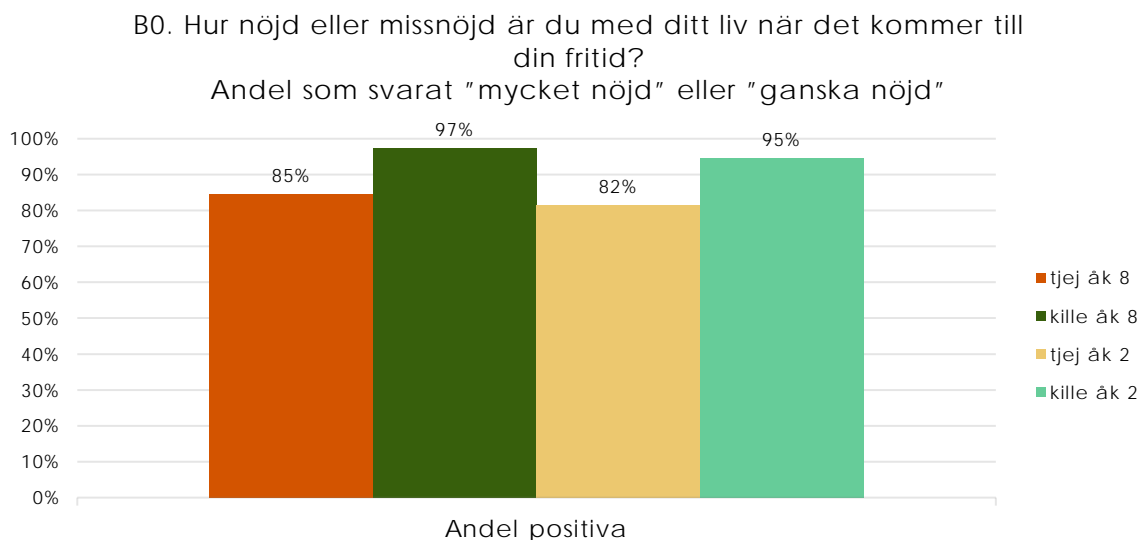
Ungefär 1 av 10 ungdomar svarar att det en eller flera gånger hänt att de inte kunnat göra eller köpa något som många andra gör eller köper, på grund av att familjen inte haft råd. Något fler killar uppger att det inte har hänt.

I enkäten har ungdomarna fått svara på frågor om hur de uppfattar sin fritid, hur ofta de deltar i olika typer av kultur- och fritidssysselsättningar samt hur mycket det finns att göra på fritiden i kommunen.

I rapporten *”Ungas rätt till en meningsfull fritid”* redogörs i vilken utsträckning unga uppger att de tar del av bland annat kultur, föreningsmedlemskap på fritiden samt idrottsaktiviteter. Rapporten visar även på vilka hinder som kan förekomma för att delta i fritidsaktiviteter samt hur fritiden kan kopplas till ungas psykiska hälsa.¹

Några av slutsatserna från *”Ungas rätt till en meningsfull fritid”* är att färre utför idrottande inom föreningar samt att skolan och arbete framgår vara det vanligaste hindret för fritid. Sett till skillnader mellan könen visar det sig att det är vanligare att tjejer upplever att de har för lite fritid samtidigt som det är vanligare att killar upplever att de har för mycket fritid. I rapporten dras även slutsatsen att unga som upplever att de har lagom med fritid har lägre risk att ha symptom på psykisk ohälsa än andra unga.

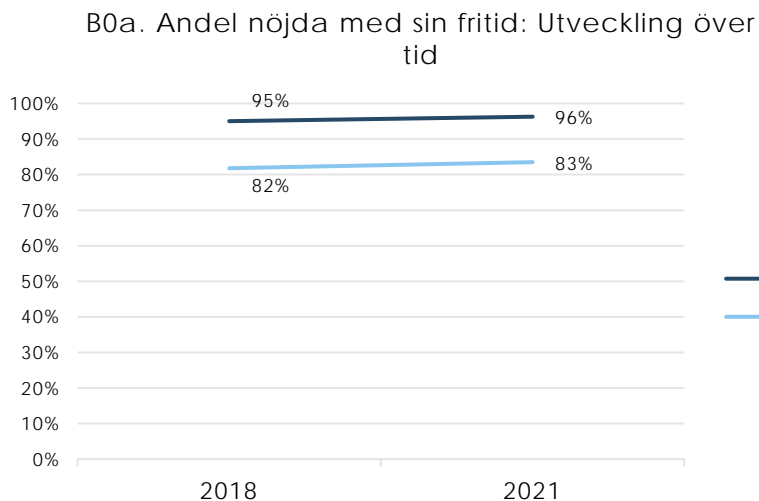
Inom området fritid ställs frågor om hur ungdomarna uppfattar sin fritid, hur mycket det finns att göra på fritiden i kommunen samt hur ofta de deltar i olika typer av kultur- och fritidssysselsättningar.

Över 8 av 10 ungdomar i Mörbylånga kommun svarar att de är nöjda med sin fritid.

Nöjdast är högstadietkillarna och minst nöjda är gymnasietjejerna.

I diagram B0a nedan framgår att utvecklingen över tid är stabil.

1. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor. *Ungas rätt till en meningsfull fritid – tillgång, trygghet och hinder*. Ung idag, 2020.

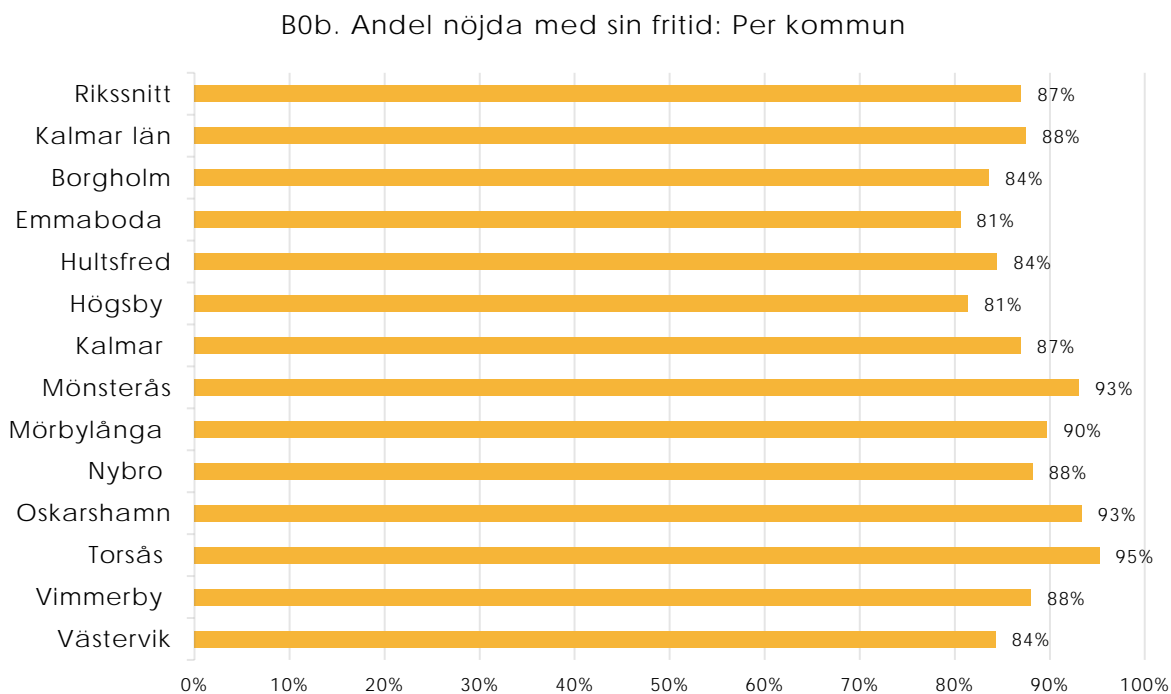

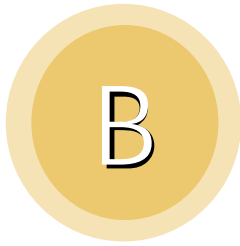
Kille = samtliga killar i årskurs 8 samt årskurs 2

Tjej = samtliga tjejer i årskurs 8 samt årskurs 2

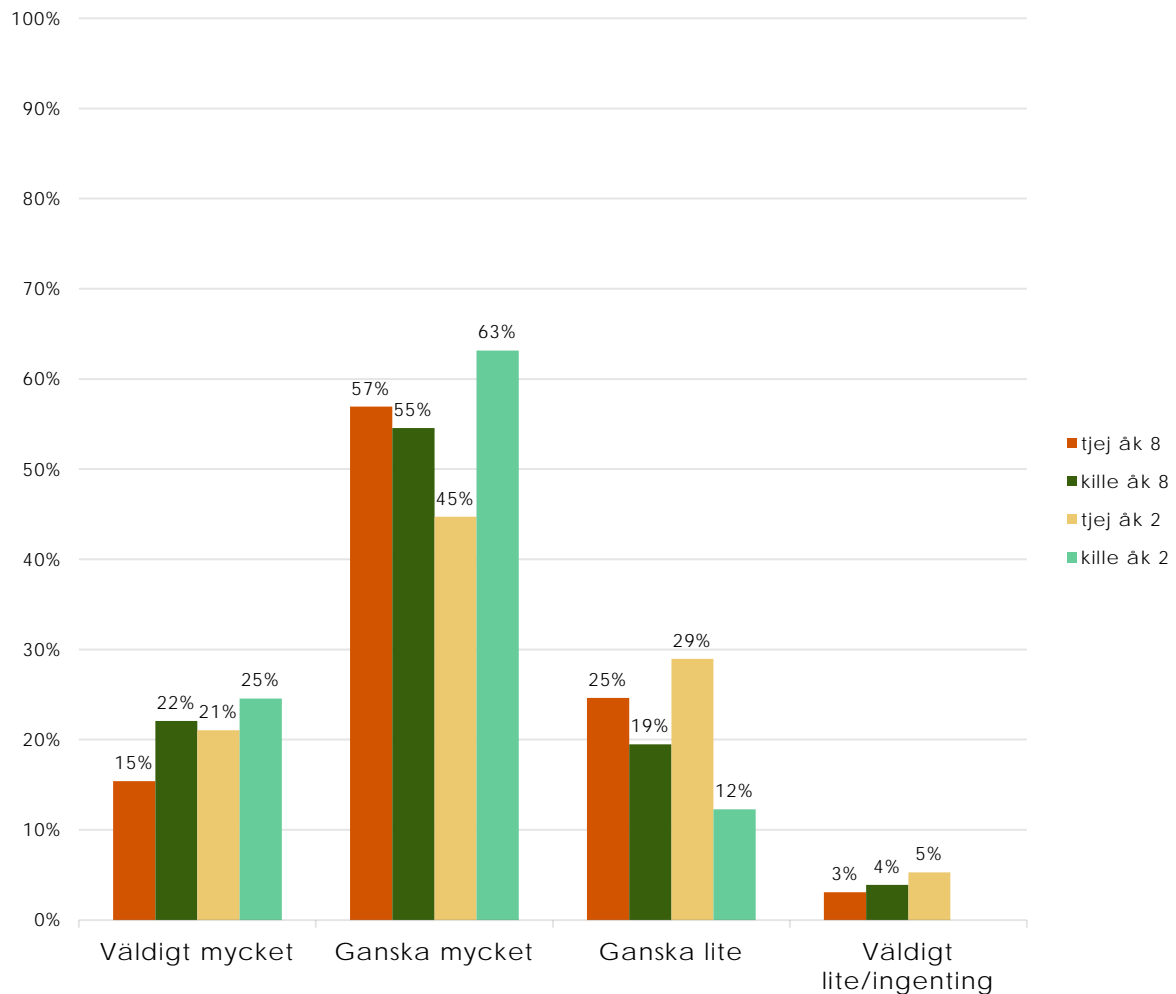
Över tid framgår det att både killar och tjejer är nöjda med sin fritid utan några större förändringar.

Vi ser även att Mörbylångas resultat är något högre än snittet för landet som helhet.

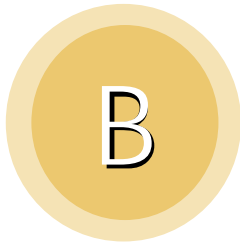

B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

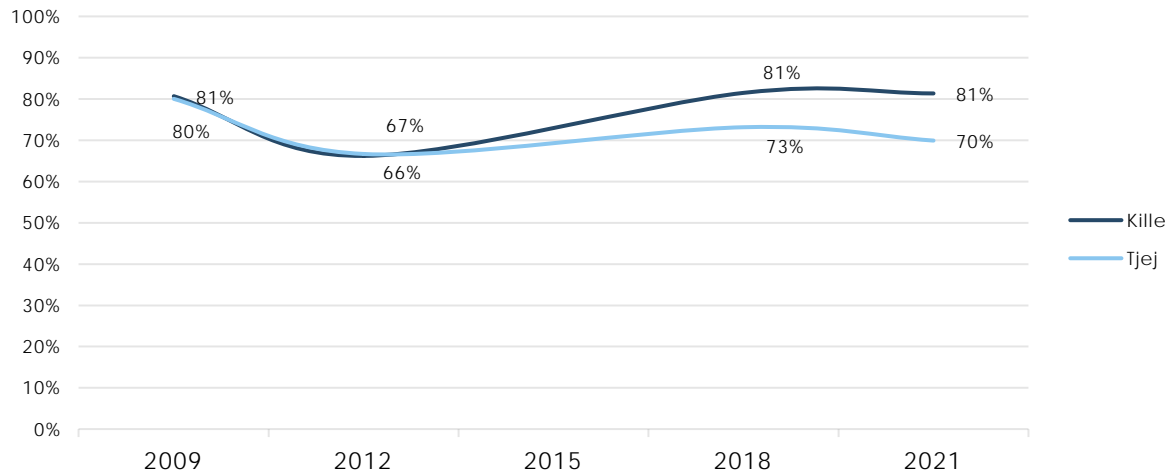

I diagram B1 redovisas andelen som svarar att det finns ganska eller väldigt mycket saker att göra på fritiden och där redovisas lägst andelar bland tjejer i årskurs 2 och högst bland killar i årskurs 2.

Det är fler tjejer än killar som svarat att det finns ganska lite att göra på fritiden.

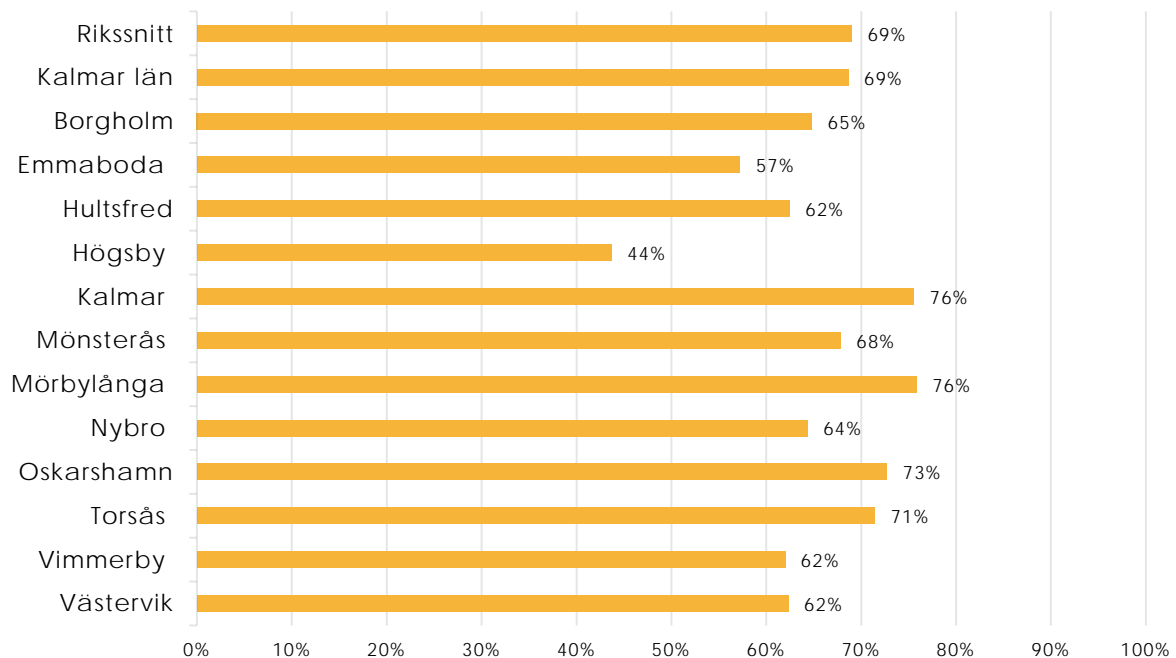

B1a. Andel som svarat att det finns "våldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden: Utveckling över tid

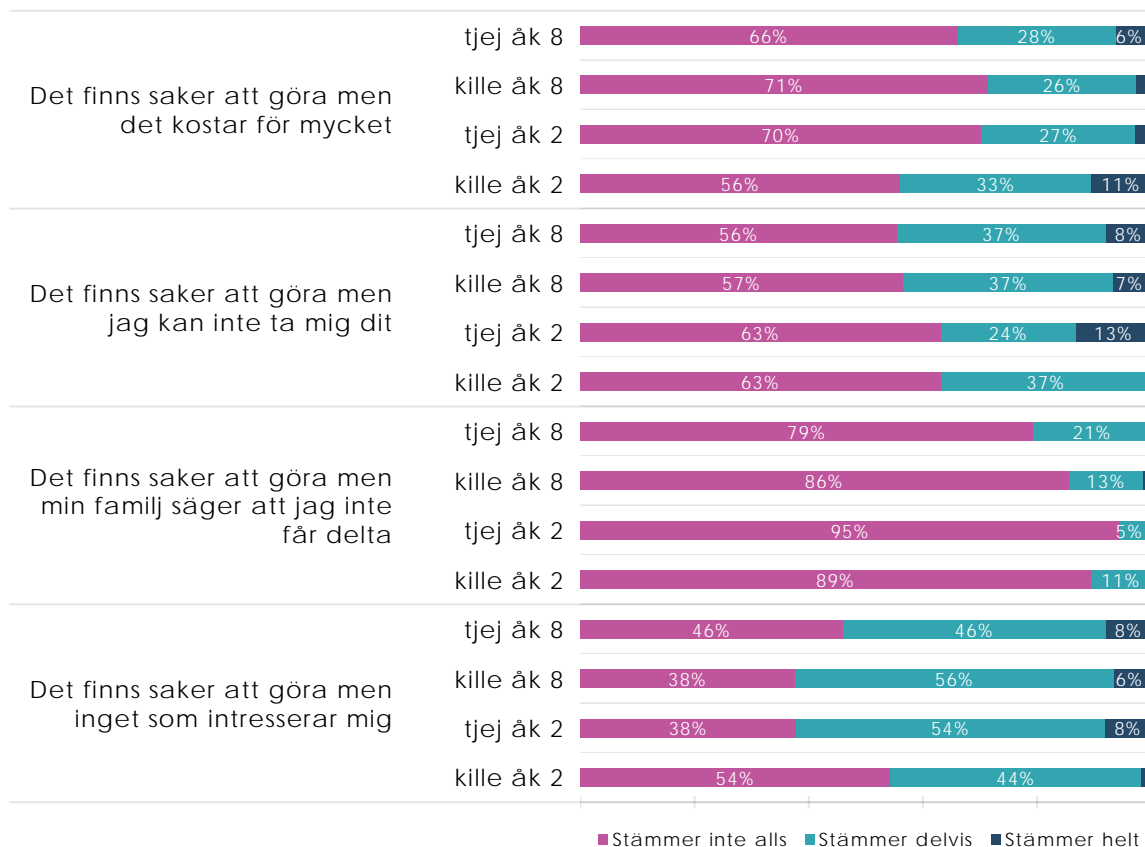
Över tid tenderar fler killar än tjejer uppleva att det finns mer att göra på fritiden.

B1b. Andel som svarat att det finns "våldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden: Per kommun

B2. Hur stämmer dessa påståenden in på dig?

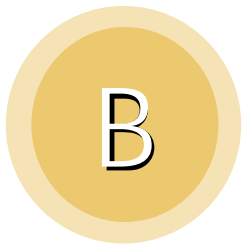
Orsaker att avstå från fritidsaktiviteter

Ungdomar fick ta ställning till några påståenden om fritidsutbudet. Resultaten av dessa frågor kan visa om det finns hinder som begränsar killars och tjejers fritid.

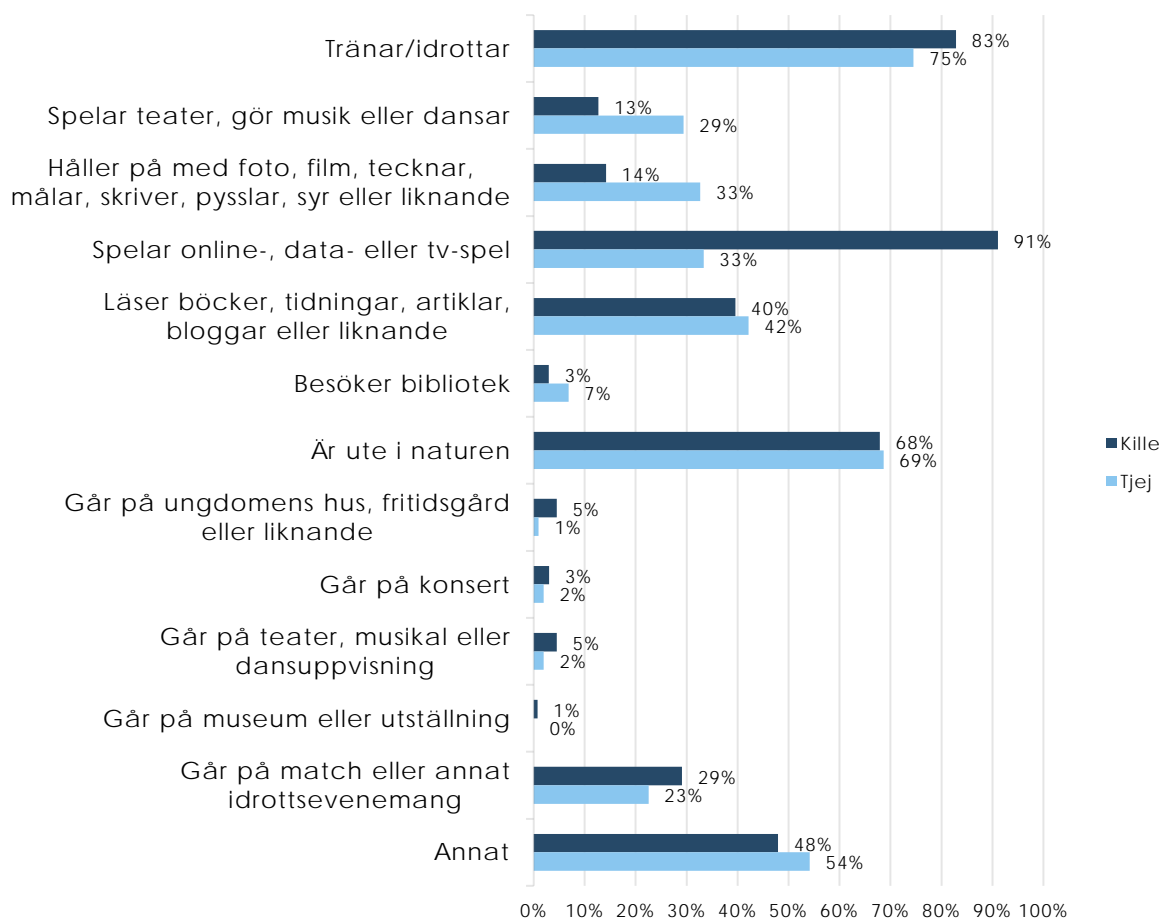
Ungefär 6 av 10 uppger att det finns saker att göra men inget som intresserar dem.

Ungefär 4 av 10 uppger också att det finns saker att göra, men att de inte kan ta sig dit. Möjligtvis till följd av geografiska hinder.

Ytterligare 1 av 3 uppger också att det finns saker att göra men att de kostar för mycket. Ytterst få uppger att deras familj på något sätt hindrar dem från att delta men detta är vanligare bland ungdomar på högstadiet.

B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

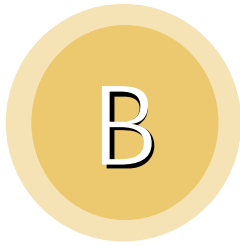
Vad ungdomar gör och hur ofta

I diagram B3 ovan redovisas vilka aktiviteter ungdomarna regelbundet, minst en gång i veckan, sysselsätter sig med.

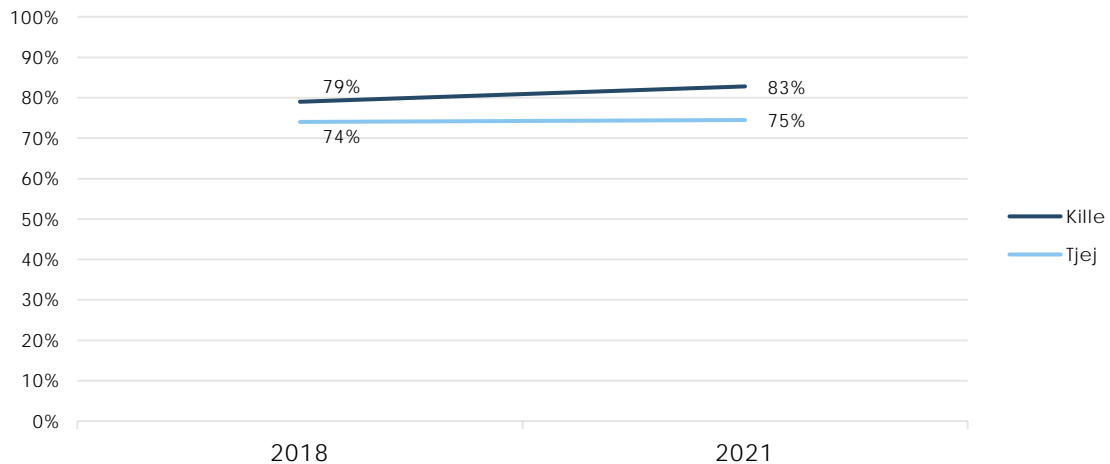
Runt 8 av 10 tränar eller idrottar minst en gång i veckan. Nästan 7 av 10 svarar också att de är ute i naturen minst en gång i veckan.

Tjejer svarar i högre grad än killar att de minst en gång i veckan gör någon kulturaktivitet som spelar teater, gör musik eller dansar samt håller på med foto/film/tecknar/skriver/pysslar m.m.

Klart fler killar än tjejer svarar däremot att de spelar online-, data- eller tv-spel minst en gång i veckan.

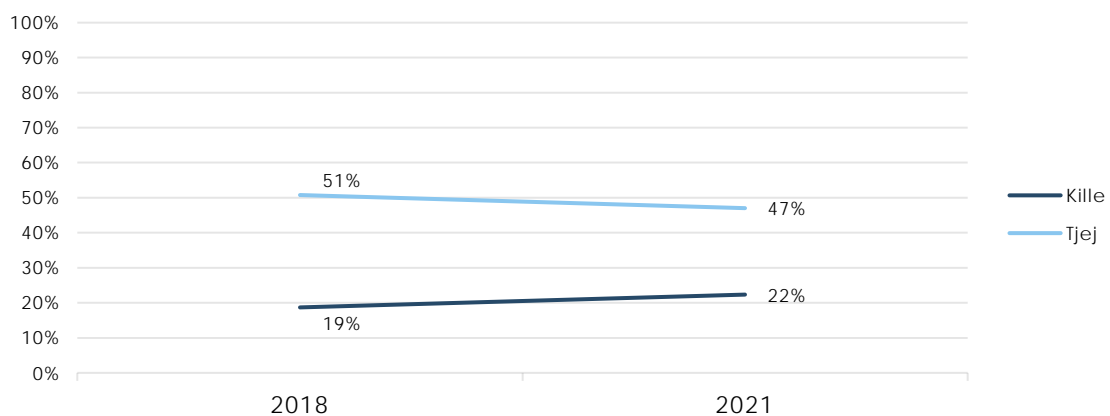

B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare: Tränar/idrottar

Andelen som uppger att de minst en gång i veckan tränar/idrottar ligger på en någorlunda stabil nivå jämfört med 2018.

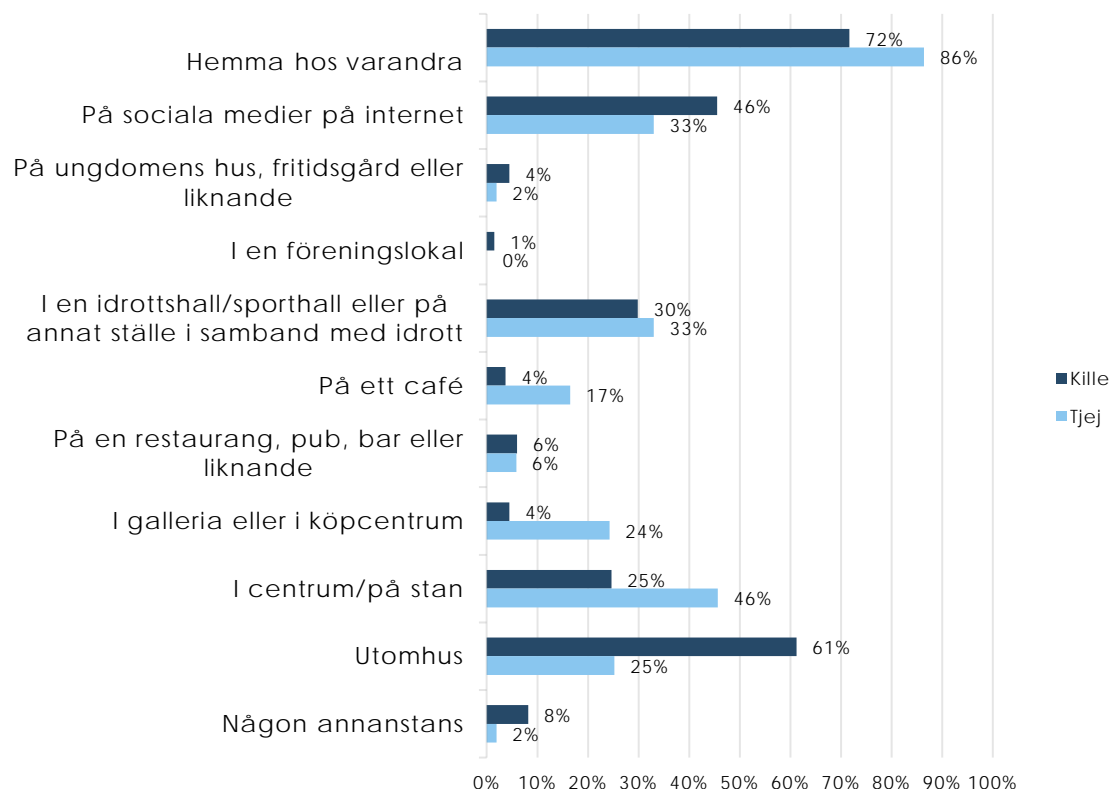
B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare: spelar teater/gör musik/dansar eller håller på med foto/film/tecknar/målar /skriver/pysslar/syr

Andelen tjejer som uppger att de minst en gång i veckan sysslar med en kulturaktivitet minst en gång i veckan har minskat med 4 procentenheter sedan mätningen 2018. Andelen killar har ökat med 3 procentenheter.

B4. När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då vara?

Var ungdomarna träffas

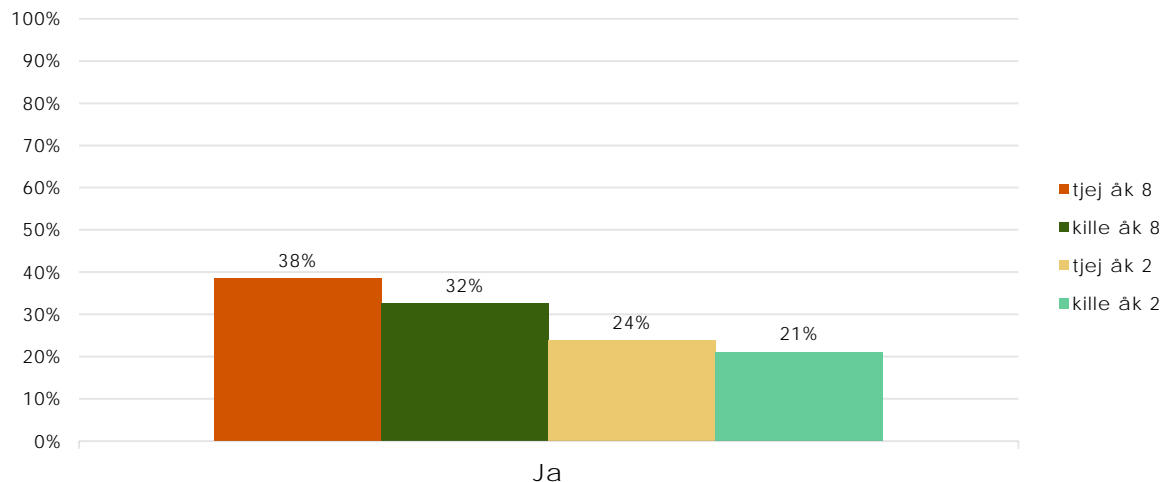
Majoriteten av ungdomarna i Mörbylånga svarar att de träffar sina kompisar hemma hos varandra.

Bland killarna uppger 7 av 10 att de träffar sina kompisar hemma medan nästan 9 av 10 av tjejerna uppger detsamma.

Det näst vanligaste sättet att träffa sina kompisar är utomhus för killar medan tjejer i högre utsträckning uppger att de träffar sina kompisar i centrum/på stan. Även sociala medier tenderar att vara en vanlig mötesplats, något mer så för killar än tjejer.

B5. Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter där du bor?

I Mörbylånga kommun är det något fler tjejer än killar som anser att det saknas fritidsaktiviteter där man bor.

Aktiviteter som saknas baserat på fritextsvar

På nästkommande sida redovisas de fritextsvar killar och tjejer i Kalmar län lämnat på frågan gällande vilka fritidsaktiviteter de saknar. Institutet för kvalitetsindikatorer (Indikator) har granskat samtliga svar och valt ut några som representerar de teman som varit mest förekommande.

Det efterfrågas fler idrottsliga aktiviteter i kommunen, till exempel skridskor och basket, men även en önskan om fler konstgräsplaner.

Dessutom framhäver många svar en önskan om fler fritidsgårdar och affärer där ungdomar kan vara på fritiden.

B5b. Vad är det för fritidsaktiviteter du saknar?

"Ett ställe att hänga på, för ungdomar, ställen där man kan spela och lyssna på musik, ha egna band, ställen där man kan skapa konst. Någon slags 'fritidsgård"

"Skridskor, simhall, basketboll, bra lokal för konserter/teater."

"Det kan vara t.ex några fler affärer i Färjestaden, eller typ caféer (espresso house t.ex). Kanske typ någon mer konstgräsplan, för när vi har fotbollsträningar på vintrarna så är det så fullt med lag att vi bara kan ha någon träning i veckan."

"Jag tycker bara att det saknas fritidsaktiviteter."

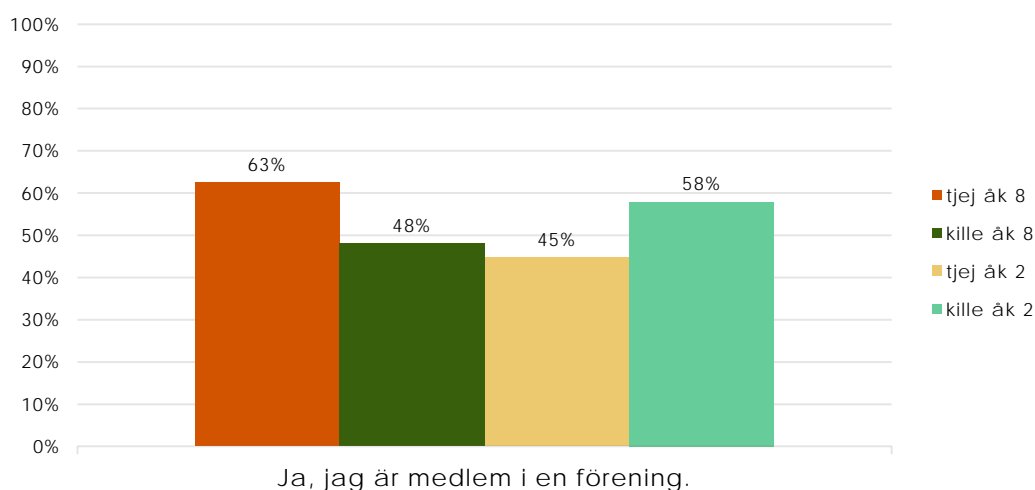

Föreningsmedlemskap

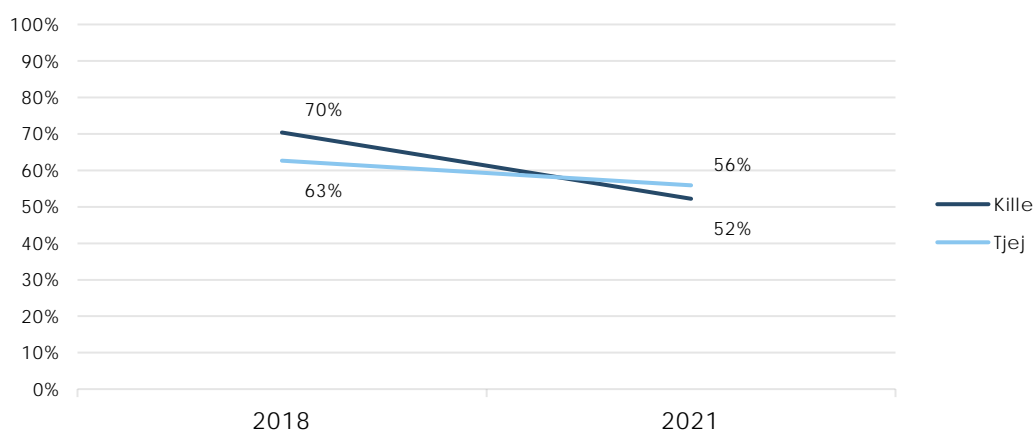
I Mörbylånga är det framförallt tjejer i årskurs 8 som är medlemmar i någon förening.

Över hälften av högstadietjejerna och gymnasiekillarna uppger att de är medlemmar i en förening. Däremot tenderar föreningsmedlemskap att vara betydligt lägre för gymnasietjejer och högstadiekillarna.

B6. Är du medlem i någon förening?

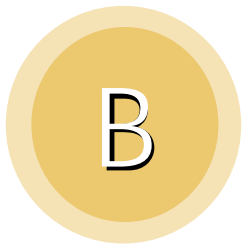

B6a. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Utveckling över tid

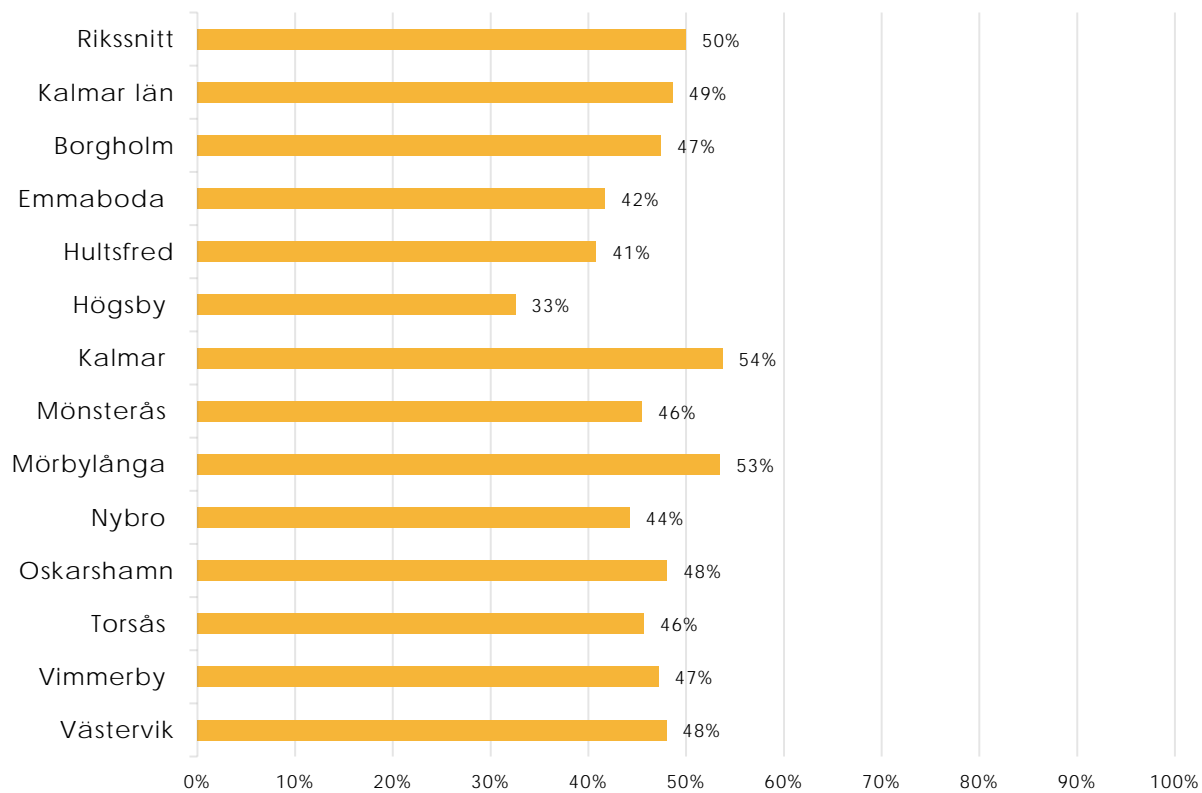

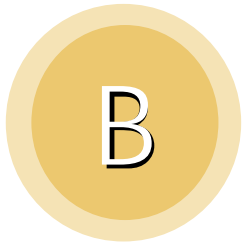
Det syns en tydligt nedåtgående trend vad gäller medlemskap i föreningar både bland tjejer och killar.

Sedan senaste mätningen har andelen killar i föreningar minskat med 18 procentenheter.

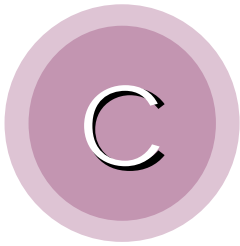
B6b. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Per kommun

Sammanfattande analys

- Sammanfattningsvis tenderar killar att vara något mer nöjda med sin fritid jämfört med tjejer. Över tid har det inte skett några större förändringar, utan andelen killar som är nöjda med fritiden har i samtliga mätningar varit större än andelen tjejer. Mörbylångas resultat ligger något över riksnittet.
- Killar upplever i högre grad än tjejer att det finns mycket att göra på fritiden.
- Killar spenderar mer tid vid datorn och spelar dataspel medan tjejer är överrepresenterade vad gäller kulturella aktiviteter så som teater, musik, fotografering, skrivande och så vidare. Vad gäller idrottsutövandet tenderar killar att utöva idrott i något högre grad än tjejer.
- En större andel tjejer i årskurs 8 jämfört med de andra grupperna uppger att de är medlemmar i en förening. Föreningsmedlemskapet bland både tjejer och killar har haft en negativ utveckling sedan 2018. Fler ungdomar är föreningsmedlemmar i Mörbylånga kommun jämfört med både riksnittet och i Kalmar län som helhet.
- Skillnaderna i vad killar och tjejer väljer att göra på fritiden speglar förmodligen skillnader i intressen men även mönster i att uttrycka sig. Det kan även finnas olika förväntningar på vad killar och tjejer ska sysselsätta sig med som påverkar deras intressen.
- I vilken utsträckning coronapandemin haft en inverkan på ovanstående resultat går att diskutera. Detta bör man ta hänsyn till vid en granskning av resultaten i detta avsnitt. Möjligen kan det haft en inverkan på kultur- och idrottsutövandet samt killars och tjejers möjligheter till att kunna umgås.

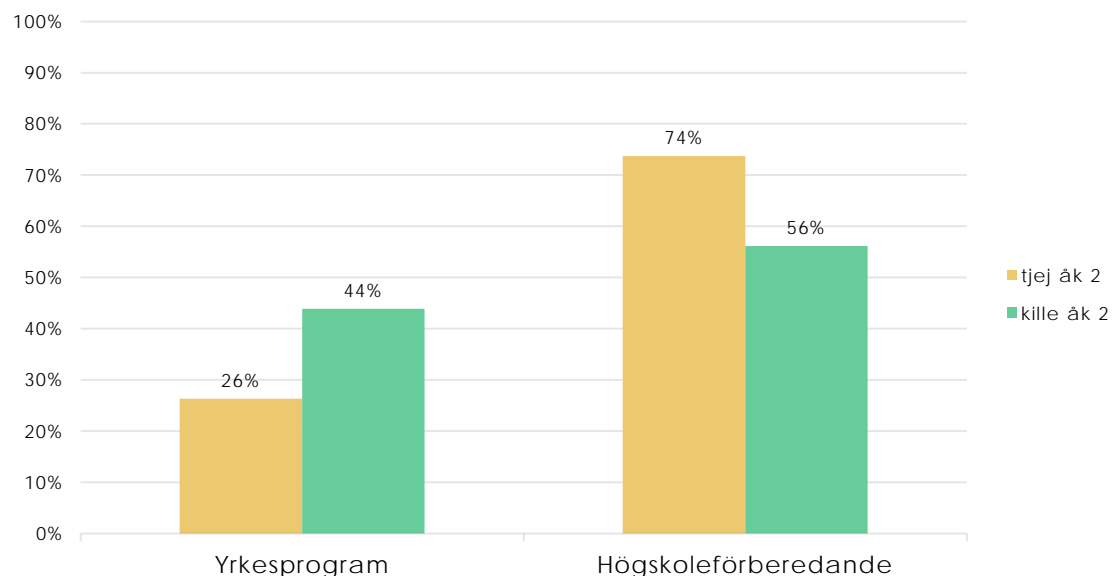
Olika frågor ställs i LUPP-enkäten relaterat till ungdomarnas syn på skolan. Frågor som behandlar bland annat hur de trivs, hur skolmiljön upplevs samt hur de ser på sin undervisning. I enlighet med delmål 3 i strategin "Ett jämställt Kalmar län" handlar en jämställd utbildning både om det formella utbildningssystemet men också en strävan mot att bland annat motverka könsbundna studieval, minska betygsskillnader och skapa trygghet och studiero. Delmålet ligger även väl i linje med både skollagen såväl som läroplanerna vad gäller att arbeta för jämställdhet och därmed att säkerställa lika möjligheter vad gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.²

Enligt en forskningssammanställning av Skolinspektionen bygger framgångar i skolan och undervisningen bland annat på ett tydligt pedagogiskt ledarskap från lärarens sida, goda relationer mellan lärare och elever, samt att själva lärandemiljön i skolan är trygg och stödjande för eleverna. Det behöver även finnas tilltro till varje elevs förmåga samt att skolan måste anpassa undervisningen efter varje elev.

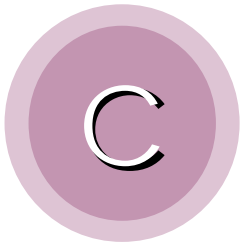
Programinriktning gymnasiet

En majoritet av både killar och tjejer går på ett högskoleförberedande program. Däremot är det fler tjejer än killar som läser ett högskoleförberedande program.

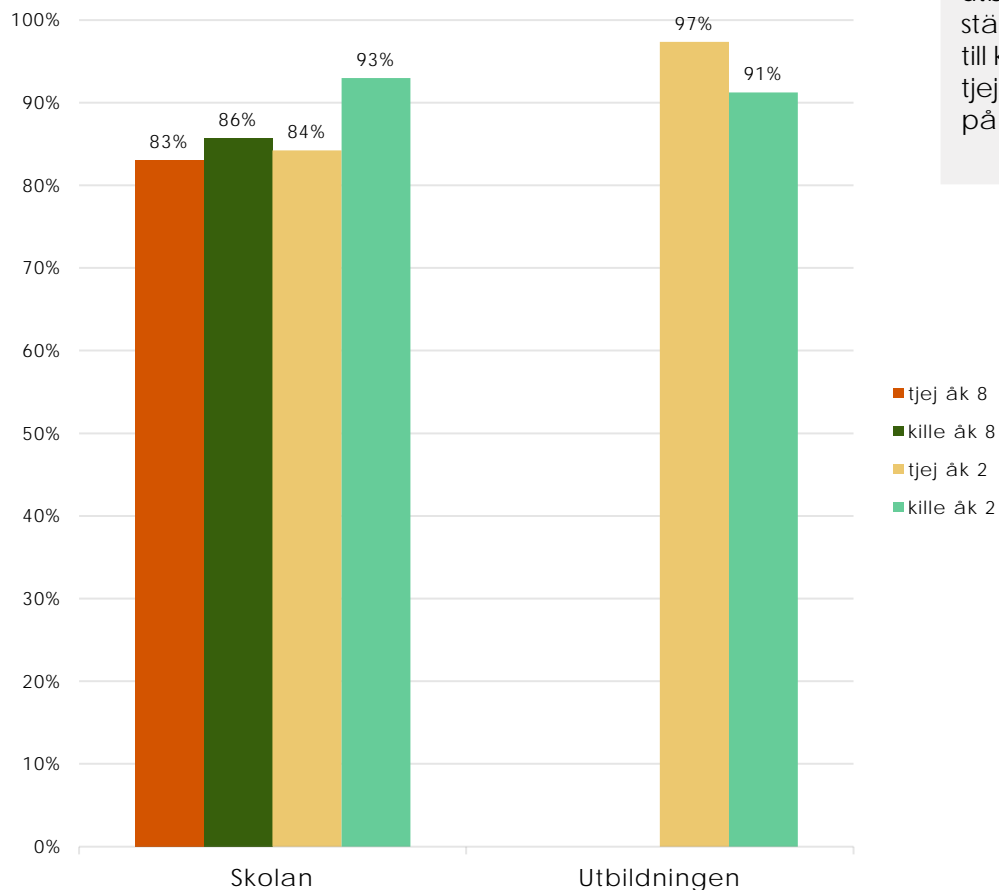
C1. Vilken inriktning har ditt gymnasieprogram?

2. Sveriges Kommuner och Regioner. Maskulinitet och jämställd skola - arbete för ökad trygghet och bättre studieresultat. 2018.

C2. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande? Andel "mycket nöjd" eller "ganska nöjd".

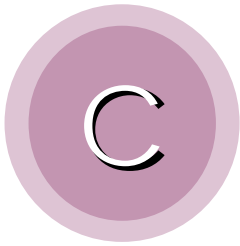
Frågan om utbildningen ställdes endast till killar och tjejer i årskurs 2 på gymnasiet.

I Lupp-enkäten ställdes en fråga kopplad till nöjdhet med skolan i båda årskurserna.

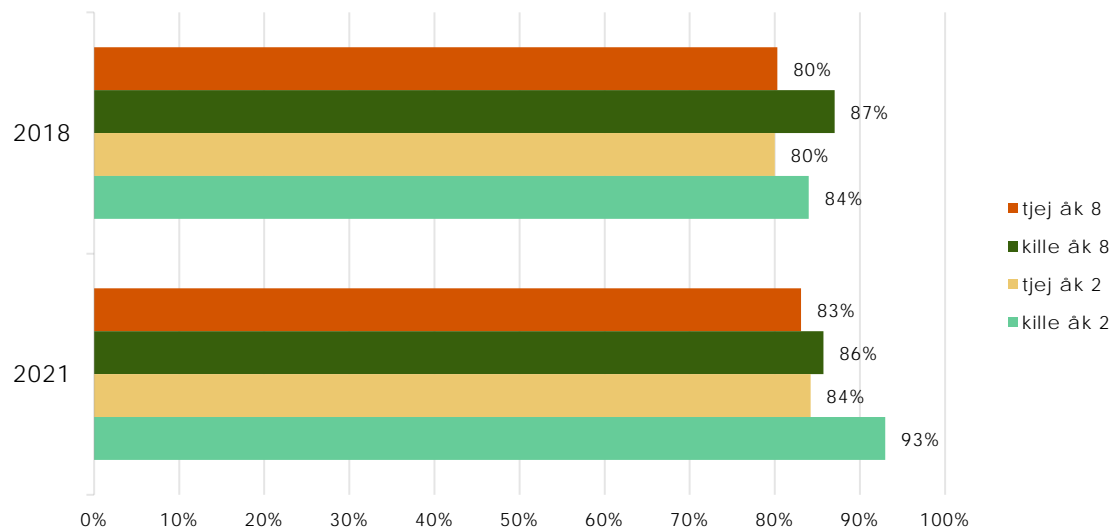
En hög andel, drygt 8 av 10 svarar att de är mycket eller ganska nöjda med skolan.

Tjejerna i årskurs 8 är minst nöjda med skolan medan killar på gymnasiet är mest nöjda med skolan jämfört med övriga tjejer och killar.

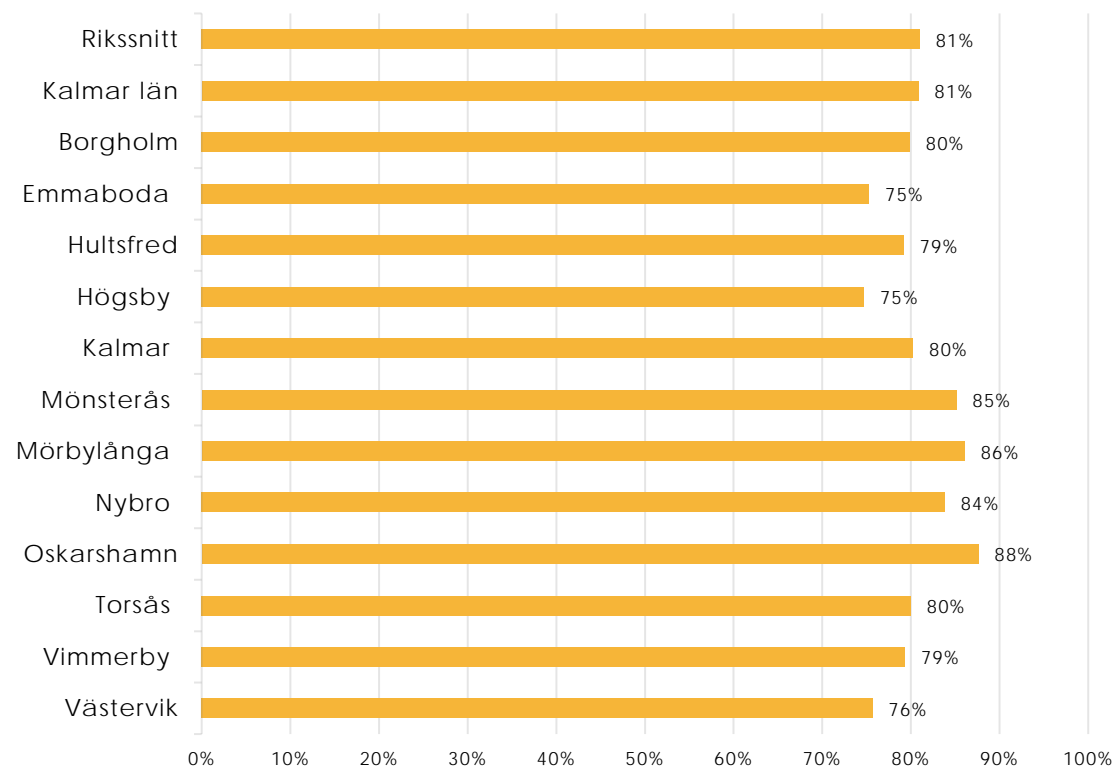
Tjejer i årskurs 2 i gymnasiet är nöjdast med utbildningen. Killar är mer nöjda än tjejer i samma årskurs vid varje mättillfälle sedan 2018. Se diagram C2a på nästkommande sida.

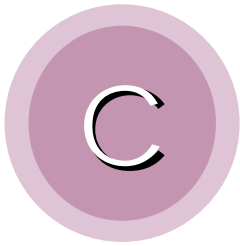

C2a. Andel nöjda med skolan: Utveckling över tid

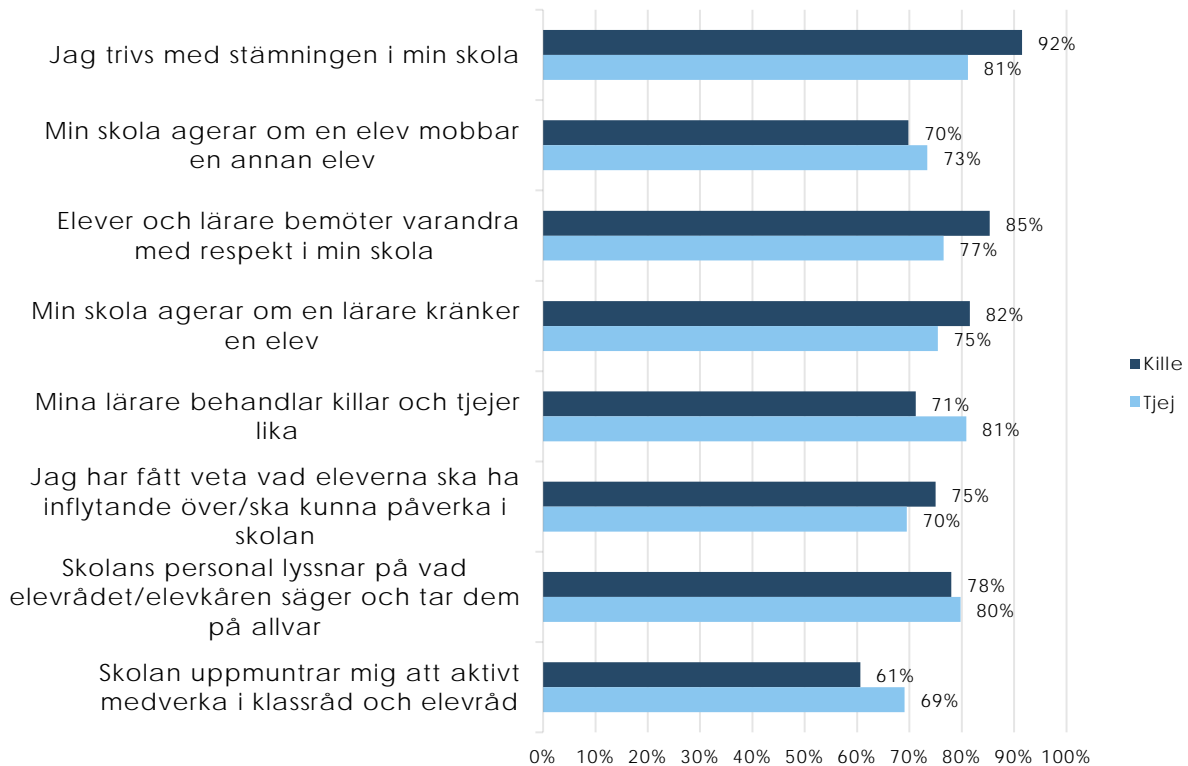

C2b. Andel nöjda med skolan: Per kommun

C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? *
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

Trivsel och stämning

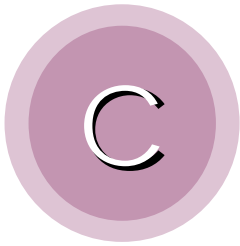
Hur elever trivs i skolan har ett nära samband med hur de upplever skolmiljön, men det har också ett samband med deras allmänna välbefinnande samt psykosomatiska hälsa.

I LUPP-enkäten ställs en rad frågor som rör trivsel, likabehandling och stämningen på skolan, se diagram C3 ovan.

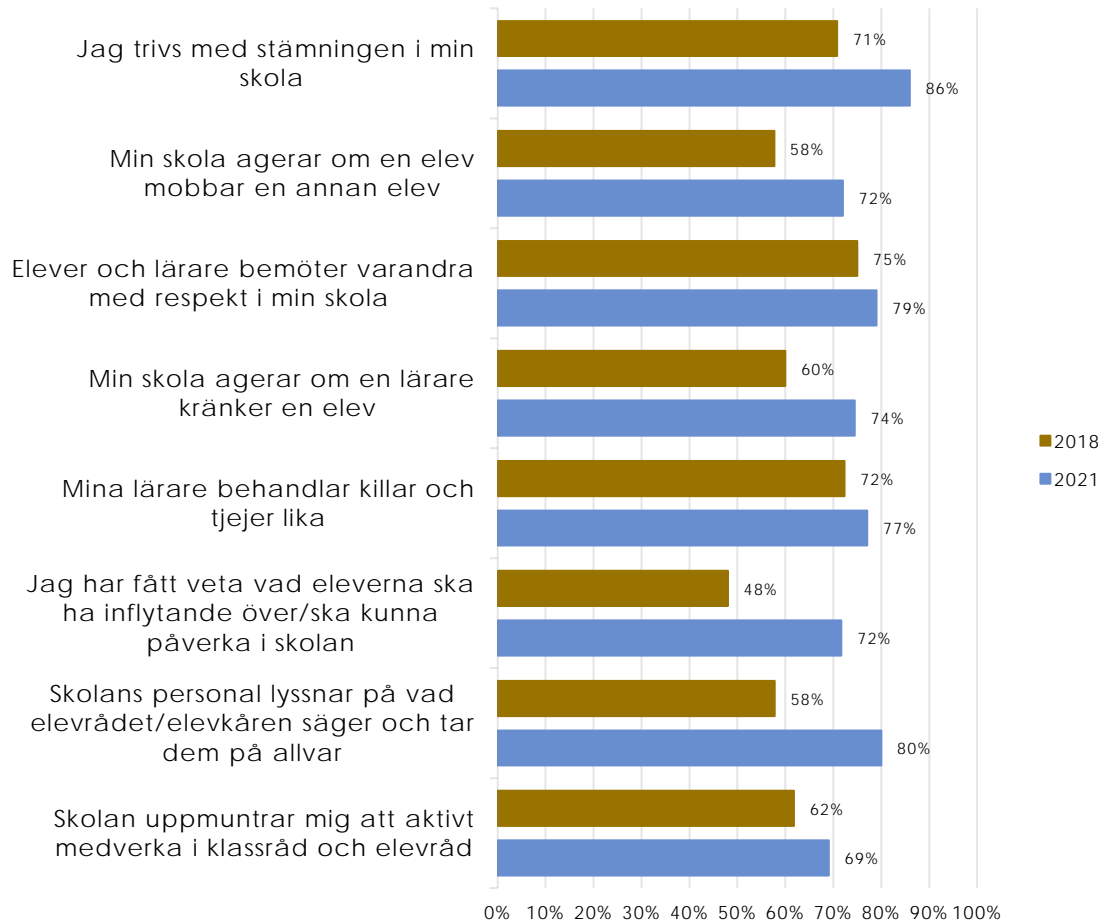
Överlag tenderar killar att vara mer nöjda med trivseln och stämningen i skolan. Exempelvis uppger drygt 9 av 10 killar att de trivs med stämningen i skolan medan andelen tjejer är klart lägre, 8 av 10 och det är även här den största skillnaden återfinns. Tjejer uppger i högre utsträckning än killar att deras lärare behandlar killar och tjejer lika.

Vad gäller relationen mellan elever och lärare uppger nästan 9 av 10 killar och nästan 8 av 10 tjejer att elever och lärare bemöter varandra med respekt.

Av diagrammet ovan framgår det även att både bland killar och tjejer har en mindre andel totalt sett i jämförelse med de andra frågorna uppgett att skolan uppmuntrar till att aktivt medverka i klass- och elevråd. 6 av 10 killar och nästan 7 av 10 tjejer uppger detta.

C3. tjej åk 8: Andel som svarat att de instämmer: Utveckling över tid

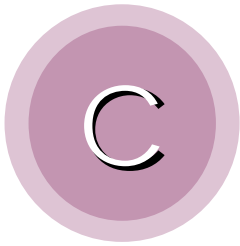

Trivsel och stämning

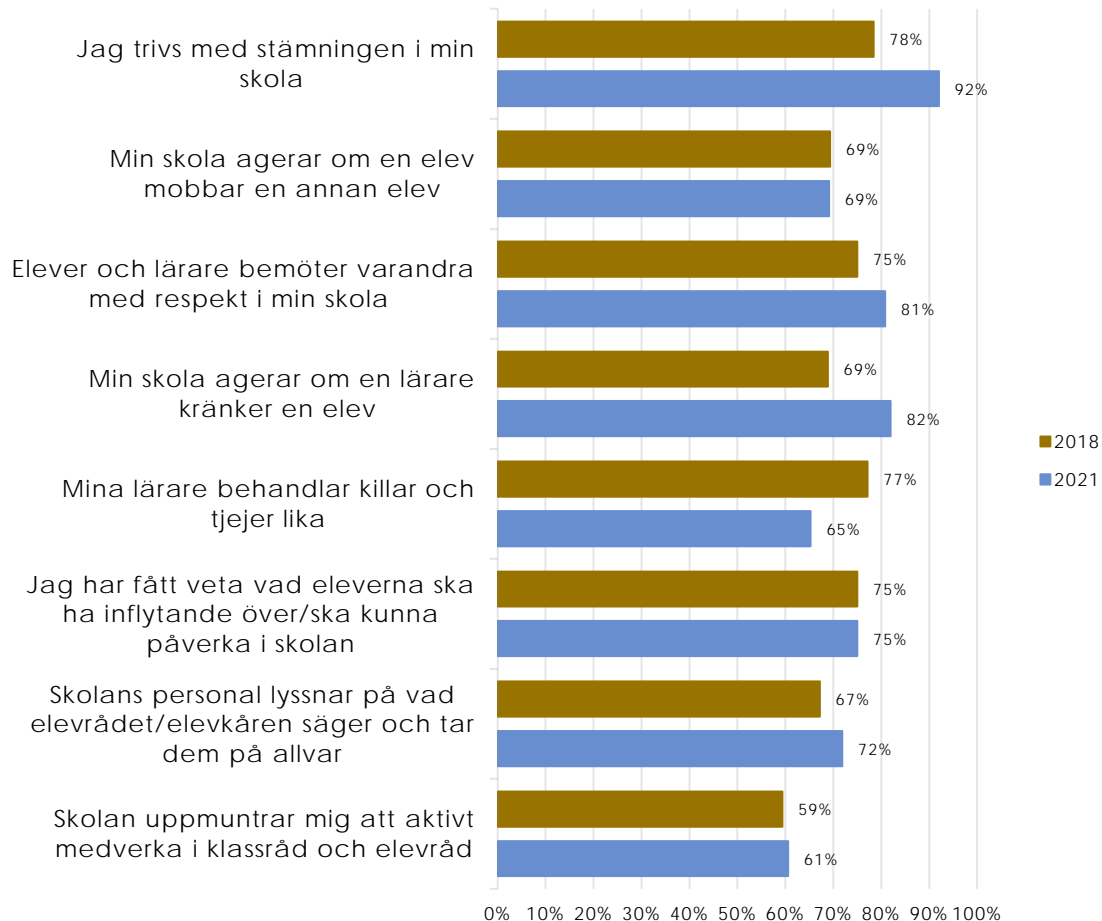
Diagram C3 ovan redovisar andelen tjejer i årskurs 8 som instämmer på de olika redovisade påståendena.

Vid en granskning framgår det att på samtliga påståenden har andelen instämmande tjejer ökat sedan 2018.

Den största ökningen av andelen tjejer i årskurs 8 som instämmer återfinns i påståendet om skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger och tar dem på allvar. Sedan 2018 har andelen ökat med 22 procentenheter.

C3. killar åk 8: Andel som svarat att de instämmer: Utveckling över tid

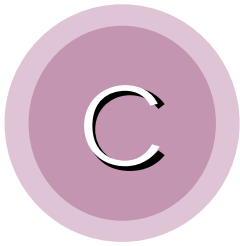

Trivsel och stämning

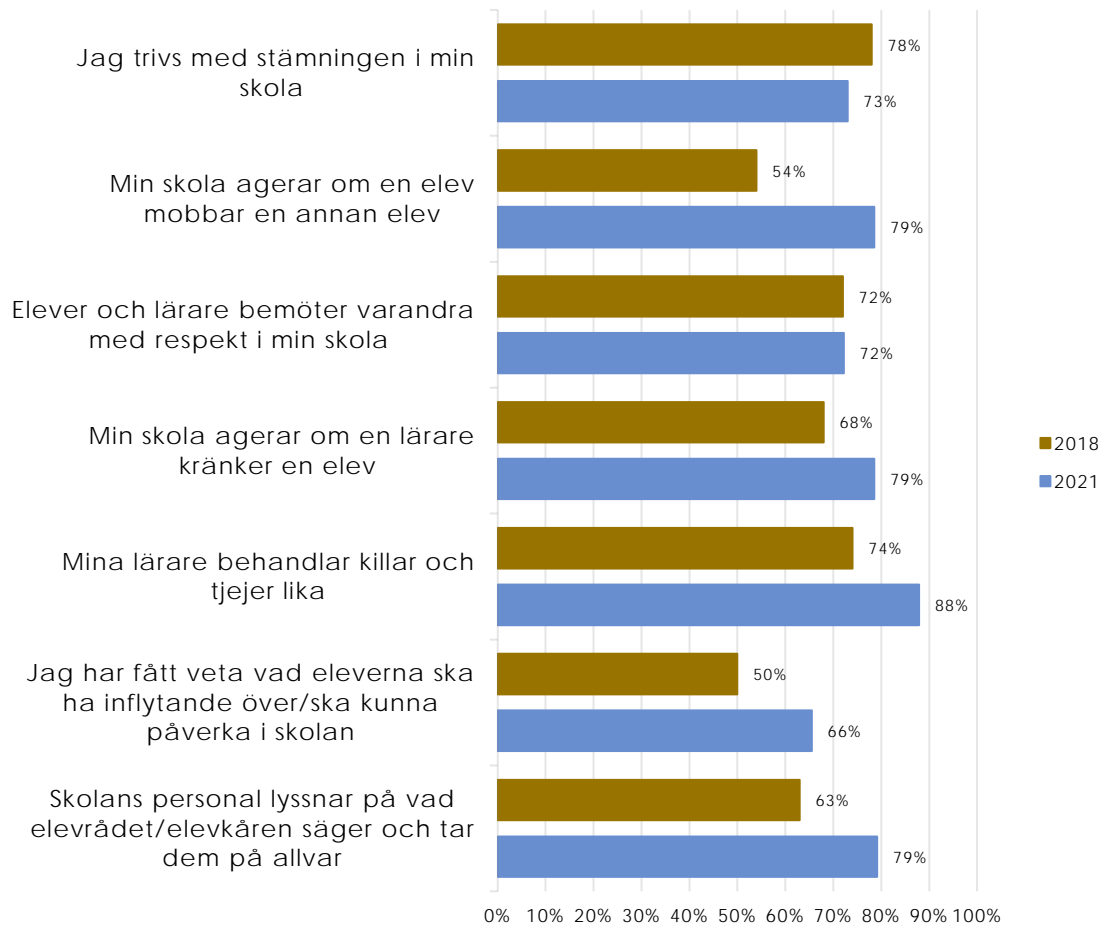
Diagram C3 ovan redovisar andelen killar i årskurs 8 som instämmer på de olika redovisade påståendena.

Vid en granskning över tid av andelen killar i årskurs 8 som uppger att de instämmer på de olika påståendena framgår det att andelen killar legat på relativt stabila nivåer mellan de olika mätningarna. Största andelen som instämmer återfinns i stämningen med skolan.

Det sker också en stadig positiv utveckling i andelen killar som anser att elever och lärare bemöter varandra med respekt. Sedan mätningen 2018 redovisar diagrammet även en positiv utveckling i andelen killar som anser att skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger och tar dem på allvar.

C3. tjejer åk 2: Andel som svarat att de instämmer: Utveckling över tid

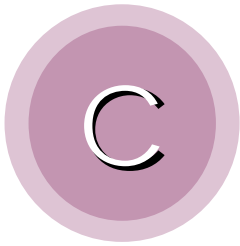

Trivsel och stämning

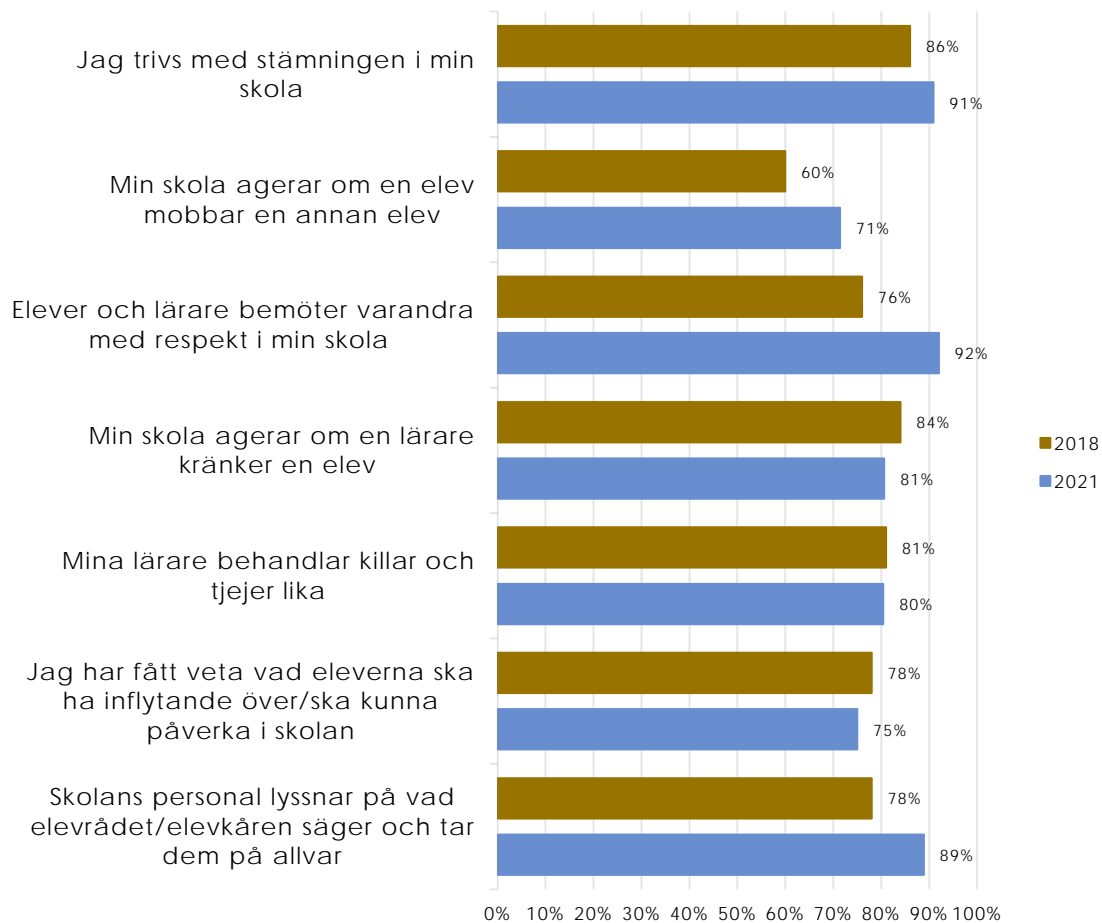
Diagram C3 ovan redovisar andelen tjejer i årskurs 2 på gymnasiet som instämmer på de olika redovisade påståendena.

Det framgår att det på nästan samtliga påståenden har skett en positiv utveckling sedan mätningen 2018.

Den största ökningen har skett inom påståendet om skolan agerar om en elev mobbar en annan elev. Sedan 2018 har andelen instämmande tjejer här ökat med 25 procentenheter. Värt att notera är dock att andelen som trivs med stämningen i skolan har minskat med 5 procentenheter sedan 2018.

C3. killar åk 2: Andel som svarat att de instämmer: Utveckling över tid

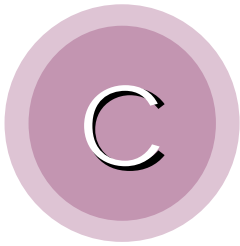

Trivsel och stämning

Diagram C3 ovan redovisar andelen killar i årskurs 2 på gymnasiet som instämmer på de olika redovisade påståendena.

Det sker en tydlig positiv utveckling av andelen killar i årskurs 2 på gymnasiet som anser att skolan agerar om en elev mobbar en annan elev samt om elever och lärare bemöter varandra med respekt.

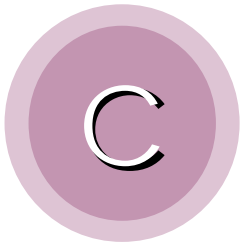
Andelen som anser att skolan agerar om en lärare kränker en elev samt att de har fått veta vad elever ska ha inflytande över har dock minskat sedan mätningen 2018. Detta med 3 procentenheter.

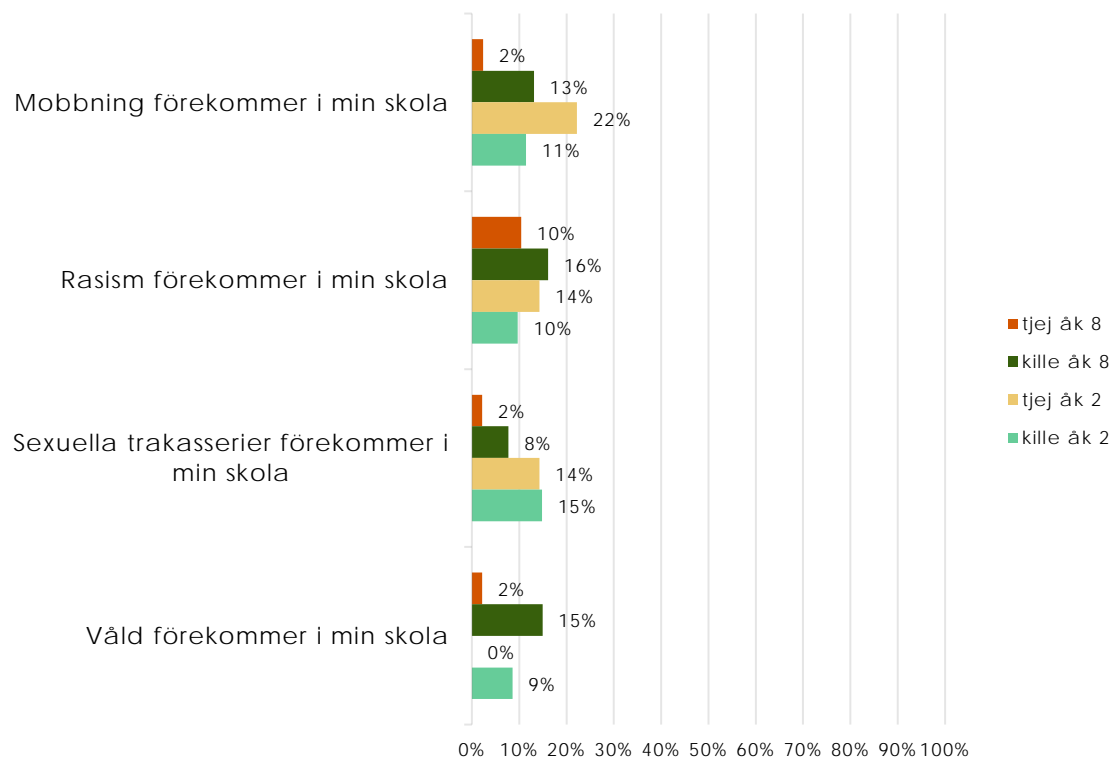
C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola?
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

	Jag trivs med stämningen i min skola	Min skola agerar om en elev mobbar en annan elev	Elever och lärare bemöter varandra med respekt i min skola	Min skola agerar om en lärare kränker en elev	Mina lärare behandlar killar och tjejer lika	Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över/ska kunna påverka i skolan	Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger och tar dem på allvar	Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd
Rikssnitt	77%	49%	71%	44%	66%	49%	50%	44%
Kalmar län	76%	44%	72%	43%	65%	48%	49%	43%
Borgholm	76%	41%	61%	40%	61%	51%	47%	40%
Emmaboda	70%	41%	70%	43%	64%	46%	48%	38%
Hultsfred	77%	44%	76%	42%	70%	51%	47%	55%
Högsby	65%	40%	68%	37%	55%	37%	38%	32%
Kalmar	76%	44%	70%	44%	66%	49%	52%	42%
Mönsterås	78%	47%	75%	47%	59%	47%	50%	42%
Mörbylånga	85%	48%	75%	50%	68%	54%	59%	55%
Nybro	73%	47%	73%	41%	61%	48%	53%	34%
Oskarshamn	82%	46%	78%	46%	74%	52%	53%	54%
Torsås	75%	45%	70%	51%	74%	48%	46%	36%
Vimmerby	80%	48%	73%	42%	60%	46%	44%	41%
Västervik	72%	41%	68%	39%	61%	40%	41%	40%

Tabellen ovan redovisar hur Mörbylånga ligger till i relation till de andra kommunerna.

C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? *
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

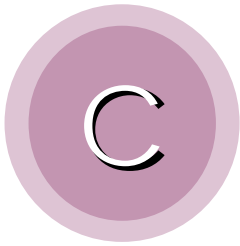
Problem i skolan

Killarna och tjejerna fick även ta ställning till huruvida rasism, våld, mobbning eller sexuella trakasserier är problem som förekommer på skolan.

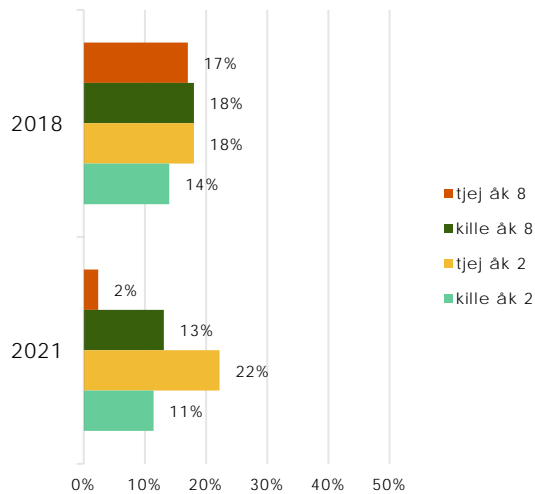
Killar uppger i högre utsträckning att våld och sexuella trakasserier förekommer på deras skola högre utsträckning än tjejer.

Nästan 2 av 10 killar i årskurs 8 på gymnasiet uppger att våld förekommer på deras skola samtidigt som över 2 av 10 tjejer på gymnasiet uppger att mobbning förekommer.

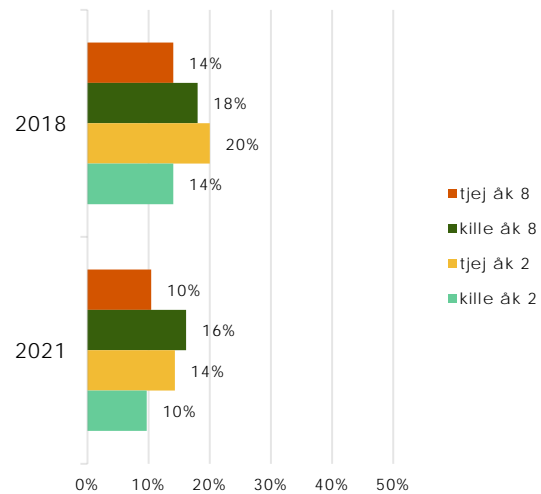
Skillnaderna är små gällande förekomsten av rasism där mellan 10 och 16 % av ungdomarna uppger att rasism förekommer på deras skola oavsett kön.

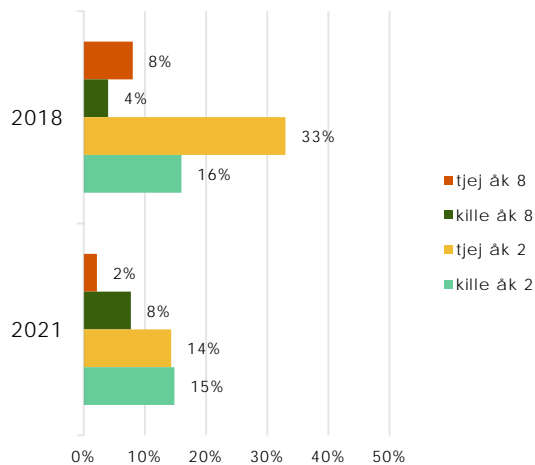
C3. Andel instämmer: Utveckling över tid
Mobbing förekommer i min skola

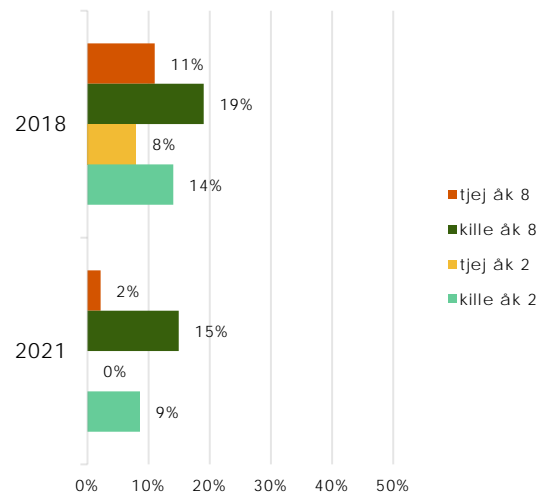
C3. Andel instämmer: Utveckling över tid
Rasism förekommer i min skola

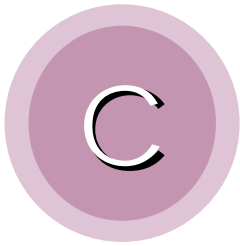
C3. Andel instämmer: Utveckling över tid
Sexuella trakasserier förekommer i min skola

C3. Andel instämmer: Utveckling över tid
Våld förekommer i min skola

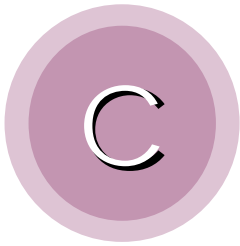
Diagrammen ovan redovisar utvecklingen över tid vad gäller förekomsten av mobbing, rasism, sexuella trakasserier samt våld i skolan bland killar och tjejer i båda årskurserna. Vad som exempelvis kan redovisas är att andelen som uppger att våld förekommer har minskat sedan 2018 och under samtliga mätningar har andelen killar som uppger detta varit högre än andelen tjejer.

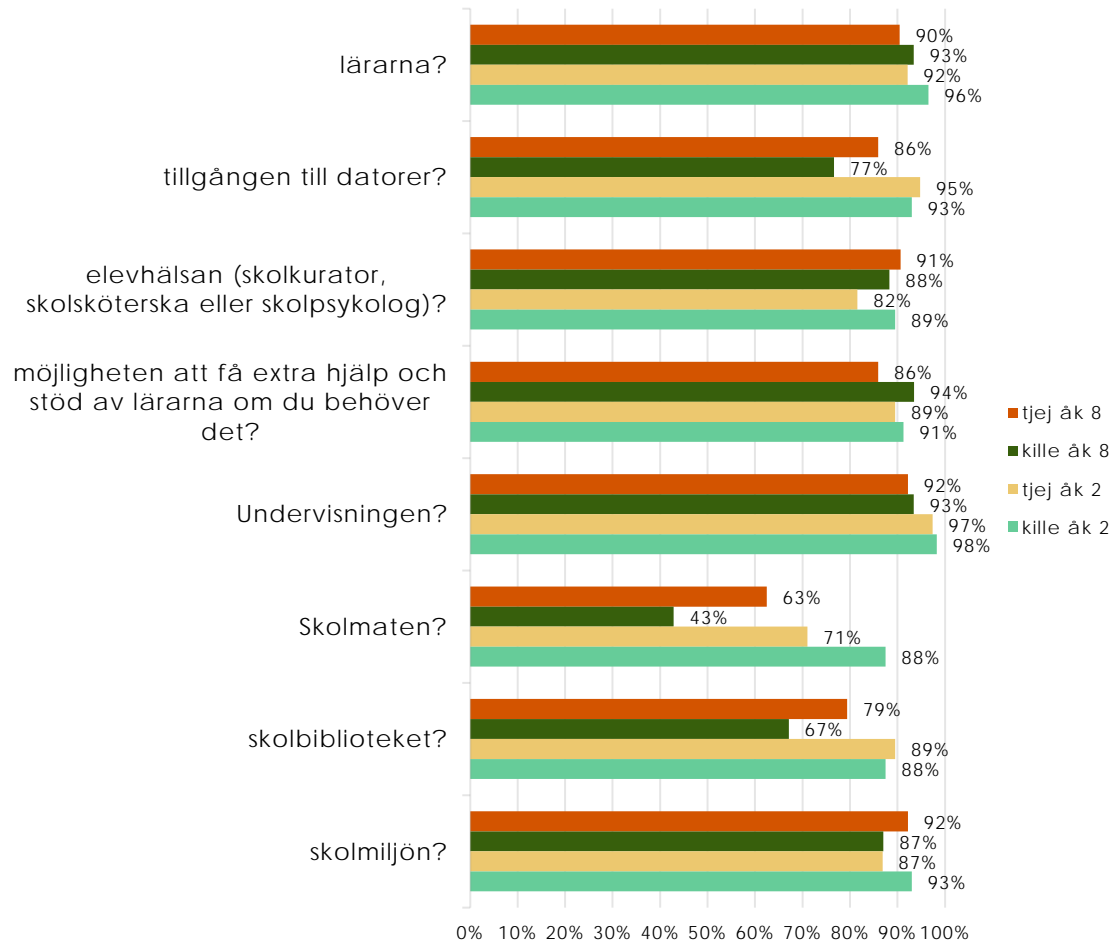
C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola?
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

	Mobbning förekommer i min skola	Rasism förekommer i min skola	Sexuella trakasserier förekommer i min skola	Våld förekommer i min skola
Rikssnitt	12%	13%	8%	14%
Kalmar län	13%	15%	9%	16%
Borgholm	14%	21%	10%	16%
Emmaboda	20%	23%	14%	17%
Hultsfred	14%	19%	10%	18%
Högsby	17%	23%	12%	23%
Kalmar	11%	12%	8%	14%
Mönsterås	11%	14%	10%	12%
Mörbylånga	7%	9%	5%	7%
Nybro	10%	12%	6%	13%
Oskarshamn	15%	17%	7%	17%
Torsås	9%	10%	5%	12%
Vimmerby	10%	14%	8%	10%
Västervik	18%	20%	12%	29%

Tabellen ovan redovisar årets resultat för Mörbylånga i relation till årets resultat i de andra kommunerna.

C4. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"

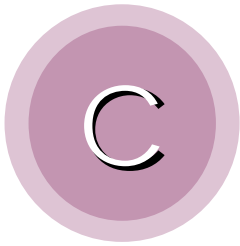

Omdöme skola

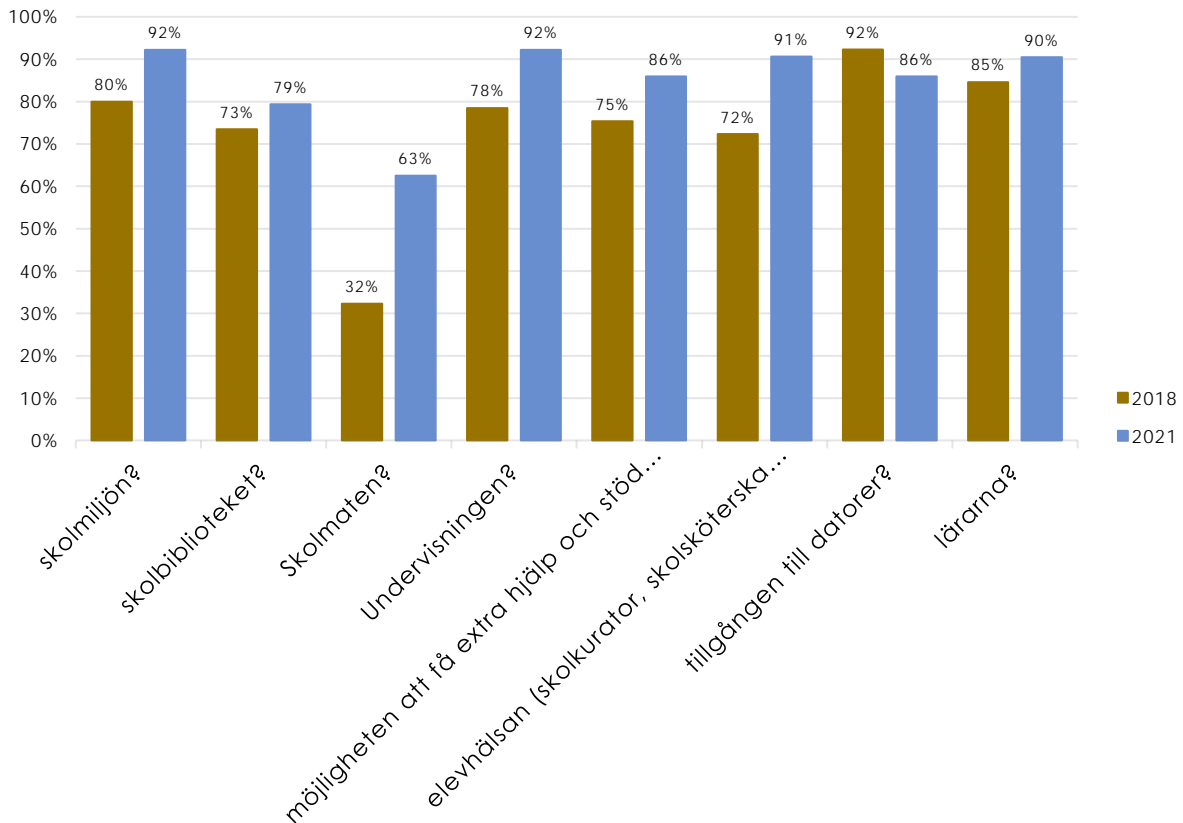
LUPP-enkäten innefattar frågor om en rad centrala aspekter av ungdomarnas skolsituation, så som skolbiblioteket, skolmiljön, skolmaten, undervisningen, lärarna, elevhälsovården, tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp eller stöd.

Ungefär 8 till 9 av 10 ungdomar är nöjda med undervisningen, skolmiljön och tillgången till datorer. Runt 7 av 10 är därutöver nöjda med skolbiblioteket, elevhälsan, lärarna och möjligheten till extra stöd.

Minst nöjda är framförallt ungdomar i årskurs 8 med skolmaten och även tjejer årskurs 8 är mer missnöjda med skolbiblioteket än övriga grupper.

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Utveckling över
tid
tjej åk 8

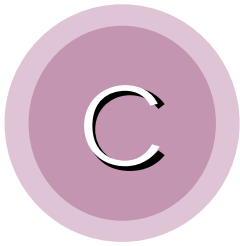
Omdöme skola

Diagrammet C4a ovan redovisar tjejerna i årskurs 8 och deras övergripande bedömningar av olika aspekter inom skolan.

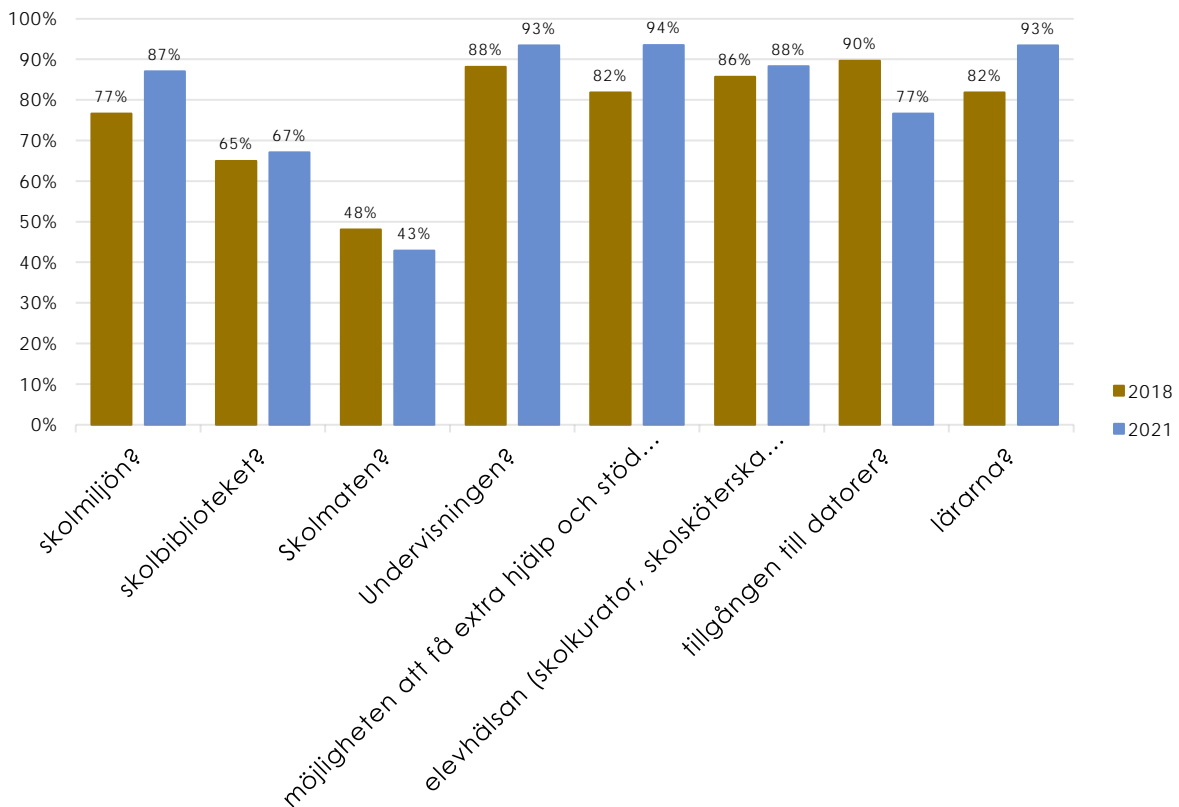
Vid en granskning av utvecklingen över tid framgår det elevhälsan haft en signifikant positiv utveckling sedan 2018.

Skolmaten är minst populär bland tjejer i årskurs 8.

Vad gäller tillgången till datorer framgår en negativ utveckling sedan 2018 då det utifrån årets mätning är drygt 8 av 10 tjejer i årskurs 8 som anser att undervisningen är mycket eller ganska bra vilket i jämförelse med mättillfället 2018 är en minskning med 6 procentenheter.

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Utveckling över
tid
kille åk 8

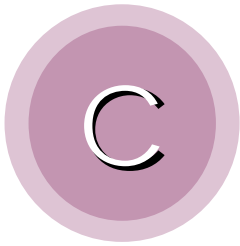
Omdöme skola

Diagrammet C4a ovan redovisar killarna i årskurs 8 och deras övergripande bedömningar av olika aspekter inom skolan.

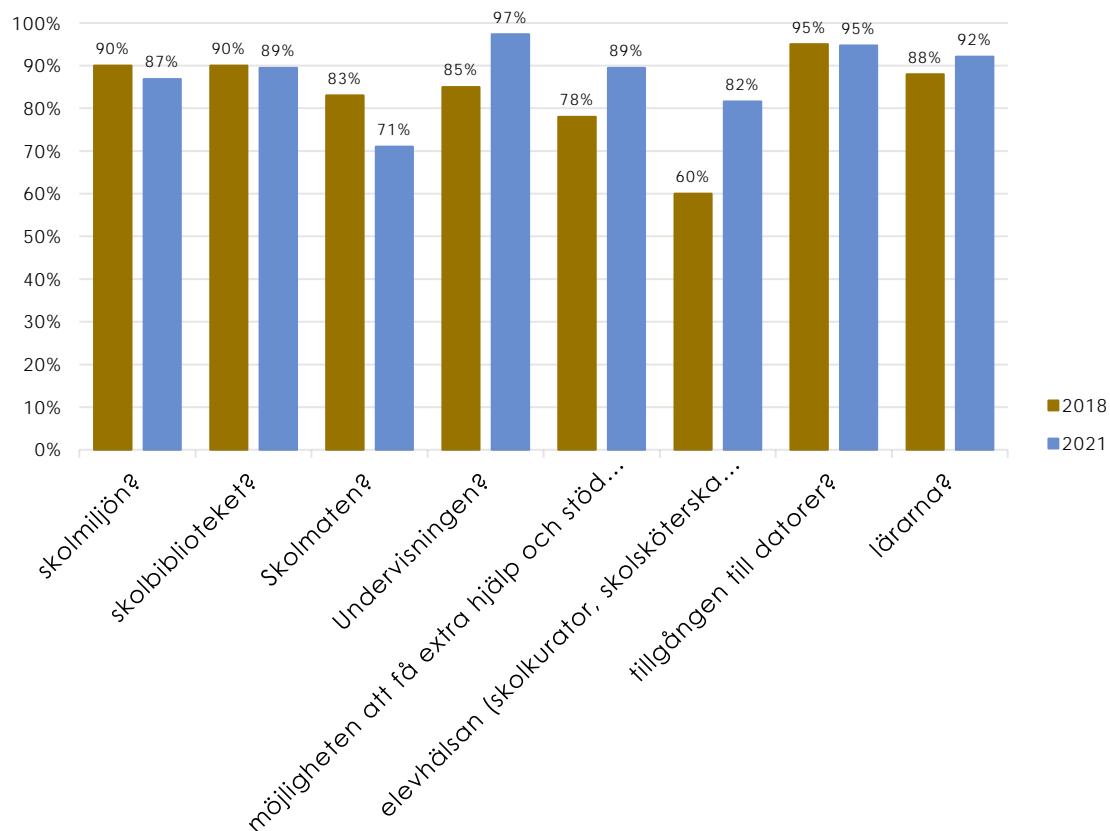
Över tid sker det en tydlig negativ utveckling vad gäller andelen killar som anser att tillgången till datorer är mycket eller ganska bra. Sedan 2018 har andelen minskat med 13 procentenheter.

Resultatet för killarna i årskurs 8 är relativt stabilt i jämförelse med föregående mätning.

Runt 8 av 10 har fyllt i alternativen mycket eller ganska bra på samtliga aspekter förutom skolbiblioteket och skolmaten.

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Utveckling över tid
tjej åk 2

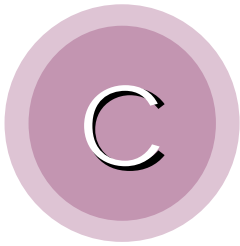

Omdöme skola

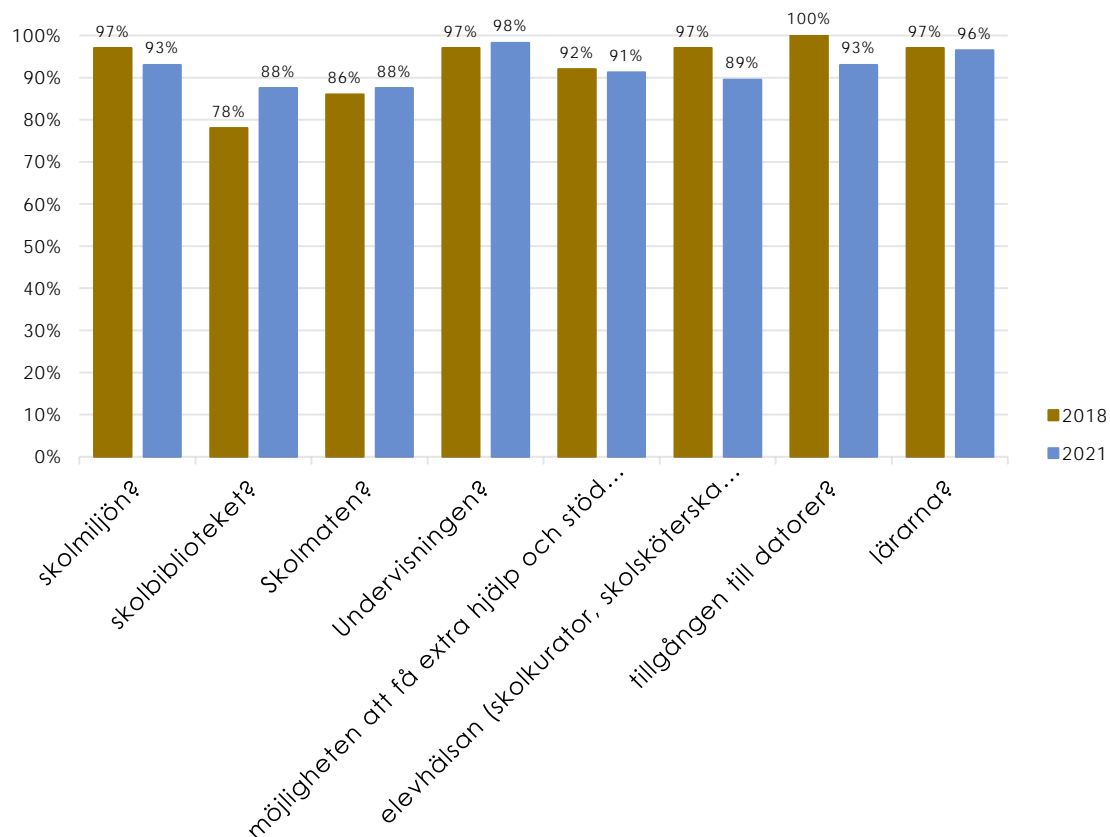
Diagrammet C4a ovan redovisar tjejerna i årskurs 2 på gymnasiet och deras övergripande bedömningar av olika aspekter inom skolan.

Resultatet ovan visar att minst 8 av 10 tjejer fyllt i svarsalternativen mycket eller ganska bra på samtliga aspekter i årets mätning, förutom skolmaten där andelen ligger runt 7 av 10.

Det framgår att det har skett en tydlig positiv utveckling inom undervisningen, möjligheten att få extra hjälp och stöd samt elevhälsan. Till exempel har andelen tjejer som tycker att elevhälsan är mycket eller ganska bra ökat med 22 procentenheter sedan 2018.

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Utveckling över tid
kille åk 2

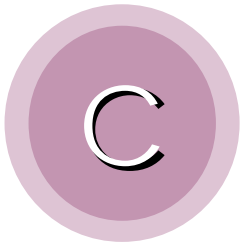

Omdöme skola

Diagrammet C4a ovan redovisar killarna i årskurs 2 på gymnasiet och deras övergripande bedömningar av olika aspekter inom skolan.

Vid en granskning av utvecklingen över tid framgår det att stora andelar av killarna i årskurs 2 på gymnasiet är nöjda med de olika aspekterna inom skolan. Exempelvis framgår det att runt 9 av 10 anser att lärarna, tillgången till datorer, möjligheten till extra hjälp och stöd, undervisningen samt skolmiljön är mycket eller ganska bra.

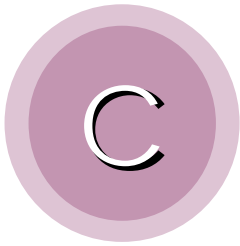
Det framgår dock att andelen som är nöjd med tillgången till datorer och elevhälsan har minskat med 7 respektive 8 procentenheter sedan 2018.

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Totalnivå.

	Skolmiljön	Biblioteket	Skolmaten	Undervisningen	Möjligheten att få extra hjälp och stöd av lärarna om du behöver det	Elevhälsan	Tillgång till datorer	Lärarna
Rikssnitt	82%	78%	52%	88%	84%	82%	92%	88%
Kalmar län	82%	78%	56%	87%	85%	83%	94%	87%
Borgholm	80%	87%	58%	84%	82%	79%	95%	86%
Emmaboda	76%	74%	50%	78%	72%	74%	82%	82%
Hultsfred	77%	64%	46%	88%	84%	80%	91%	89%
Högsby	71%	73%	54%	81%	80%	76%	95%	82%
Kalmar	83%	75%	65%	86%	87%	83%	94%	86%
Mönsterås	83%	82%	49%	87%	88%	85%	94%	89%
Mörbylånga	89%	78%	62%	94%	89%	88%	86%	93%
Nybro	80%	88%	57%	92%	87%	82%	95%	90%
Oskarshamn	88%	87%	56%	93%	86%	87%	98%	90%
Torsås	88%	92%	63%	86%	84%	85%	97%	88%
Vimmerby	85%	84%	56%	88%	86%	85%	95%	88%
Västervik	79%	70%	41%	83%	81%	78%	95%	84%

Tabellen ovan redovisar årets resultat för Mörbylånga i relation till årets resultat i de andra kommunerna.

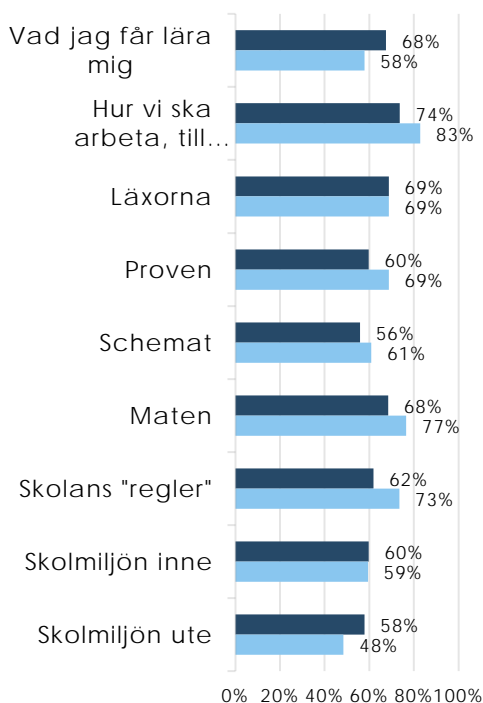
Elevinflytande

Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. Ungdomarna svarade på frågor om hur mycket de skulle vilja vara med och bestämma om i skolan samt hur mycket de anser att de får bestämma i dagsläget. Skolverket påpekar att det finns ett tydligt samband mellan elevers möjlighet till delaktighet och inflytande samt kunskapsresultat och välmående i skolan. I en av statens offentliga utredningar från 2009 tar man även upp att ju mer inflytande en elev upplever att den har om en aspekt, desto mer positivt ser eleven på den aspekten i skolan. Med andra ord korrelerar möjligheter till inflytande med nöjdhet.

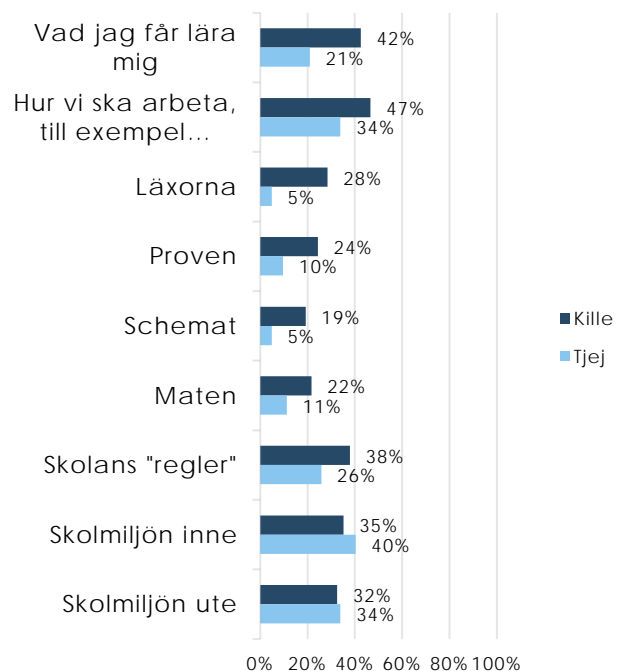
I diagram C5 och C6 redovisas andelen tjejer och killar på högstadiet som vill vara med och påverka eller bestämma i skolan. Det framgår tydligt att andelen som upplever att de vill vara med och påverka är klart större än andelen som upplever att de får vara med och bestämma. Det är värt att uppmärksamma att andelen tjejer som vill vara med och bestämma är större än andelen killar på de flesta aspekterna.

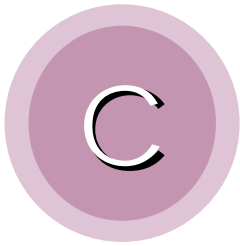
Andelen tjejer som anser att de får vara med och bestämma är mindre än andelen killar på de flesta aspekterna.

C5. Hur mycket eller lite **vill du** som elev vara med och bestämma om följande? - ÅK 8

C6. Hur mycket eller lite **upplever du** att du som elev får vara med och bestämma när det gäller följande? - ÅK 8

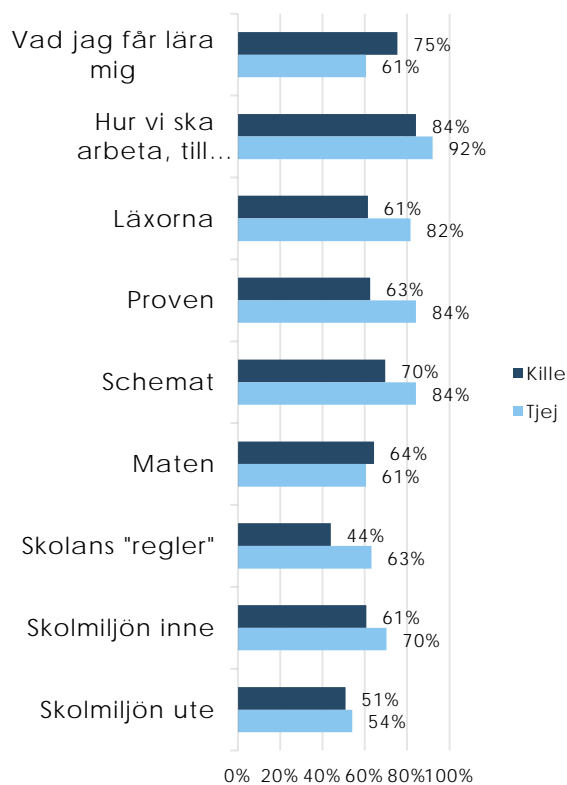
Elevinflytande

Liknande resultat som bland högstadieungdomarna går att notera även bland de svarande killarna och tjejerna i gymnasiet. Exempelvis uppger drygt 8 av 10 tjejer och drygt 6 av 10 killar att de vill vara med och bestämma om proven medan en femtedel av tjejerna och nästan 4 av 10 killar anser att de får vara med och påverka proven.

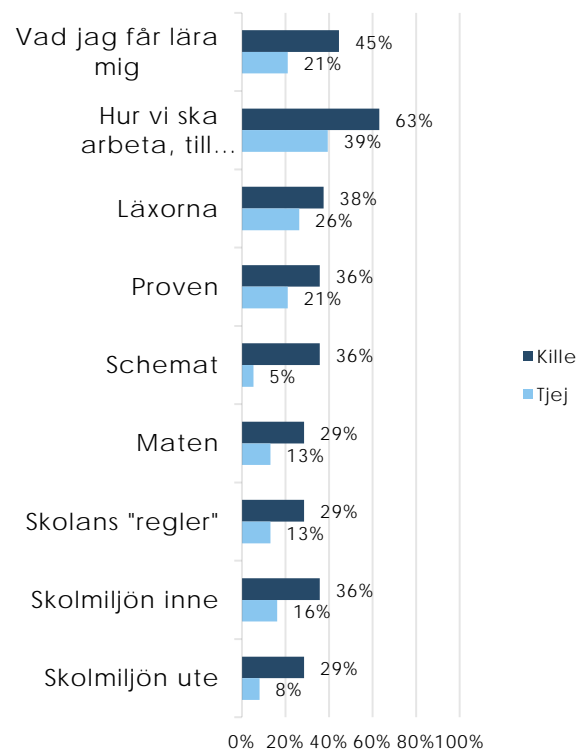
Vad gäller viljan att vara med och bestämma om läxorna anger drygt 8 av 10 tjejer och 6 av 10 killar att de gärna hade velat ha inflytande över utformningen av läxorna. En fjärdedel av tjejerna och 4 av 10 killar upplever att de får vara med och bestämma.

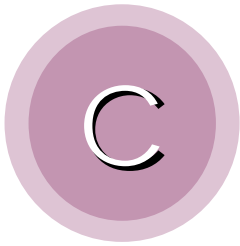
En större andel tjejer på flertalet punkter vill vara med och påverka, i synnerhet proven, läxorna samt hur man ska arbeta med grupparbeten och projektarbeten.

C5. Hur mycket eller lite **vill du** som elev vara med och bestämma om följande? - ÅK 2

C6. Hur mycket eller lite **upplever du** att du som elev får vara med och bestämma när det gäller följande? - ÅK 2

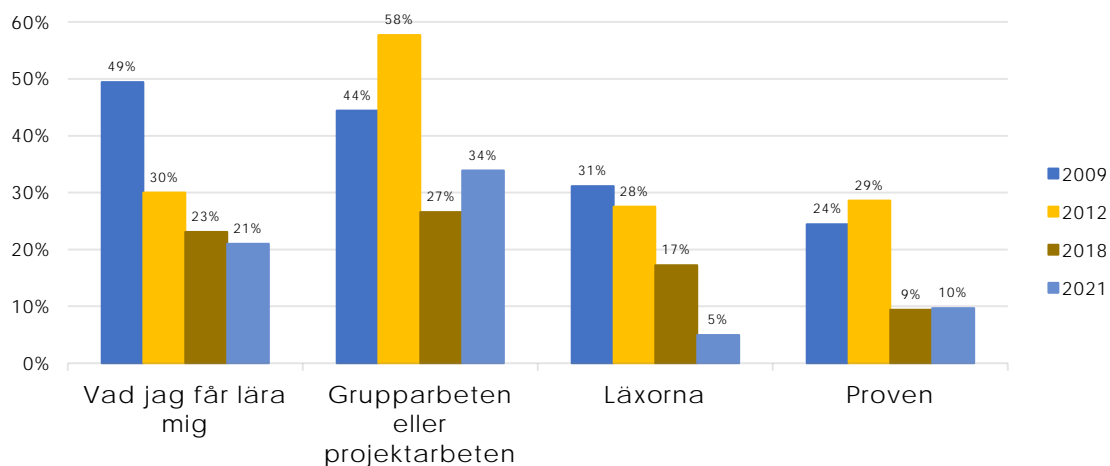

Elevinflytande över tid

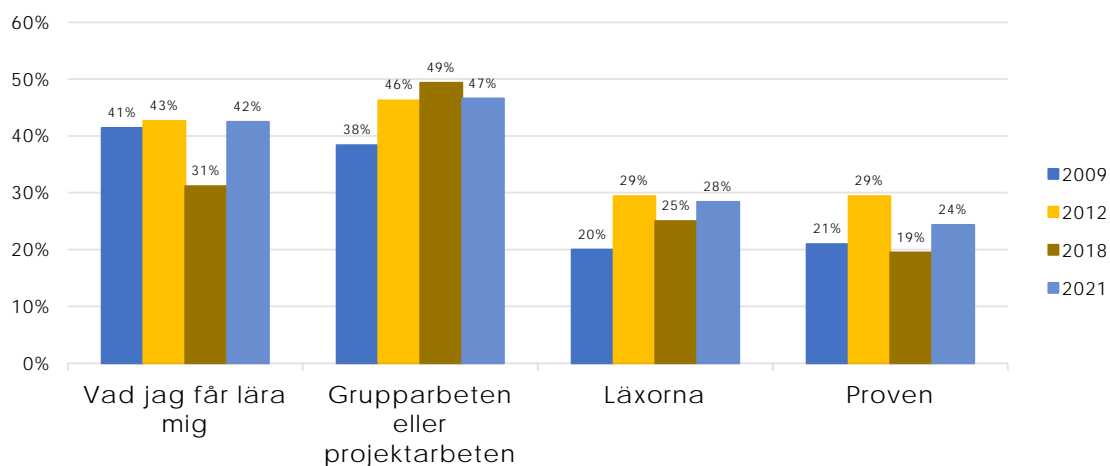
Diagrammen nedan redovisar andelen tjejer och killar i årskurs 8 som anser att de får vara med och bestämma om saker i skolan över tid. Det redovisas information sedan mätningen 2009 till och med årets mätning 2021.

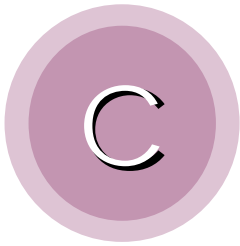
De två diagrammen redovisar att det är större andelar killar i årskurs 8 på samtliga punkter som anser att de får vara med och bestämma i jämförelse med tjejerna i samma årskurs. Det sker även en negativ utveckling sedan mätningen 2009 bland tjejerna vad gäller andelen som anser att de får vara med och bestämma om saker i skolan.

C6a. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid: tjej åk 8

C6a. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid: kille åk 8

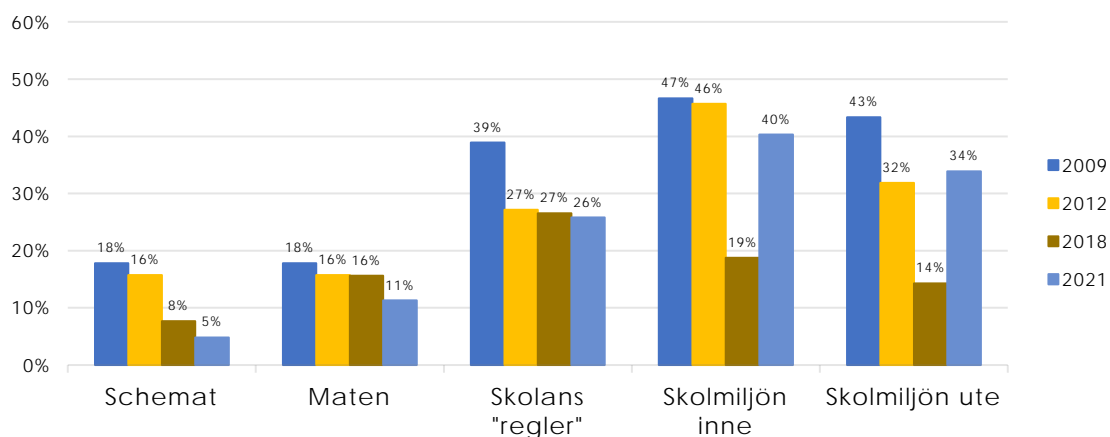
Elevinflytande över tid

Diagrammen nedan redovisar andelen tjejer och killar i årskurs 8 som anser att de får vara med och bestämma om saker i skolan över tid. Det redovisas information sedan mätningen 2009 till och med årets mätning 2021.

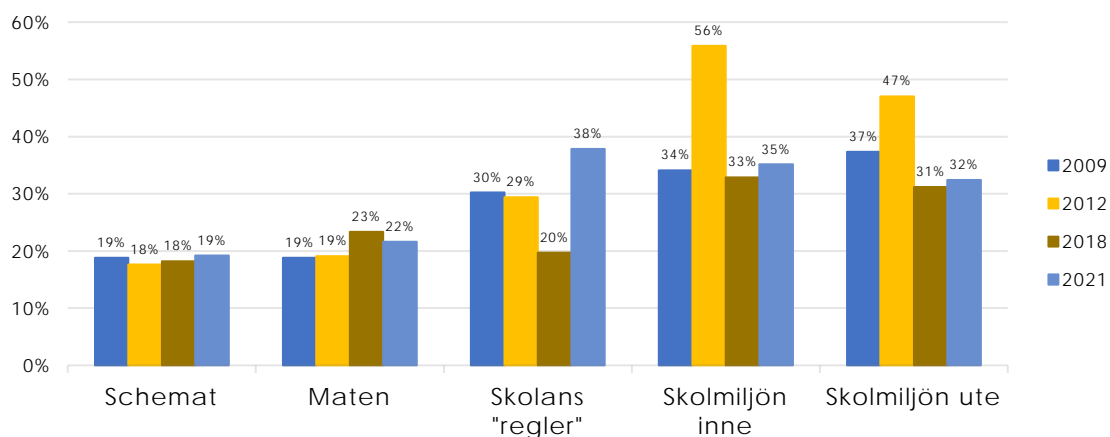
Det är en större andelar killar i årskurs 8 som på nästan samtliga punkter anser att de får vara med och bestämma i jämförelse med tjejerna i samma årskurs.

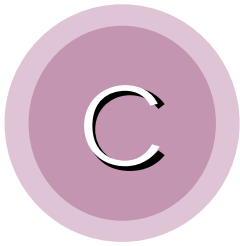
Det sker även en negativ utveckling sedan mätningen 2009 bland både tjejerna och killarna på många aspekter vad gäller andelen som anser att de får vara med och bestämma om saker i skolan.

C6a. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid: tjej åk 8

C6a. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid: kille åk 8

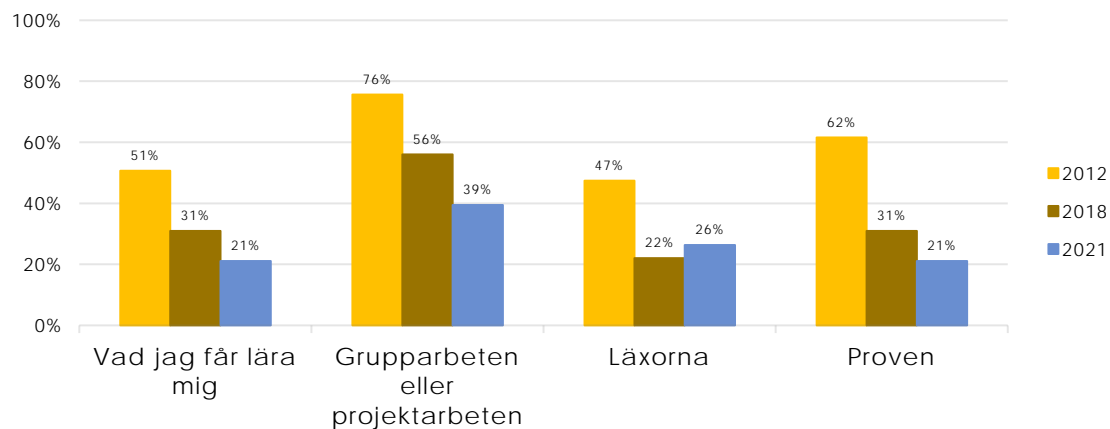
Elevinflytande över tid

Diagrammen nedan redovisar andelen tjejer och killar i årskurs 2 på gymnasiet som anser att de får vara med och bestämma om saker i skolan över tid. Det redovisas information sedan mätningen 2012 till och med årets mätning 2021.

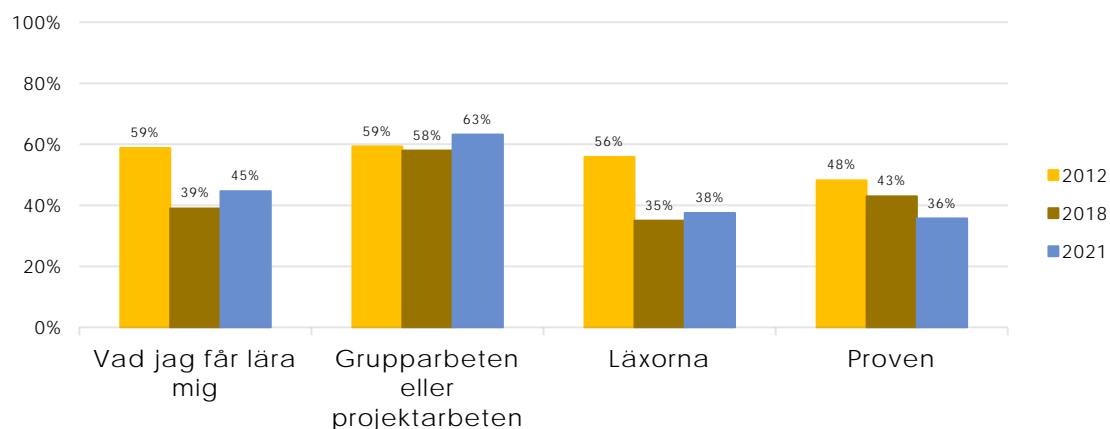
Andelen tjejer som anser att de får bestämma om saker i skolan har sedan mätningen 2012 minskat inom samtliga aspekter.

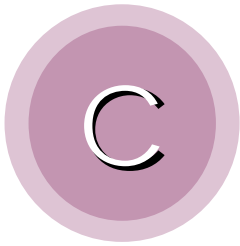
Utvecklingen bland killarna har legat på mer stabila nivåer mellan de olika mätningarna. Det framgår dock även här att andelarna som anser att de får vara med och bestämma har minskat inom de flesta aspekter sedan 2012.

C6a. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid: tjej åk 2

C6a. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid: kille åk 2

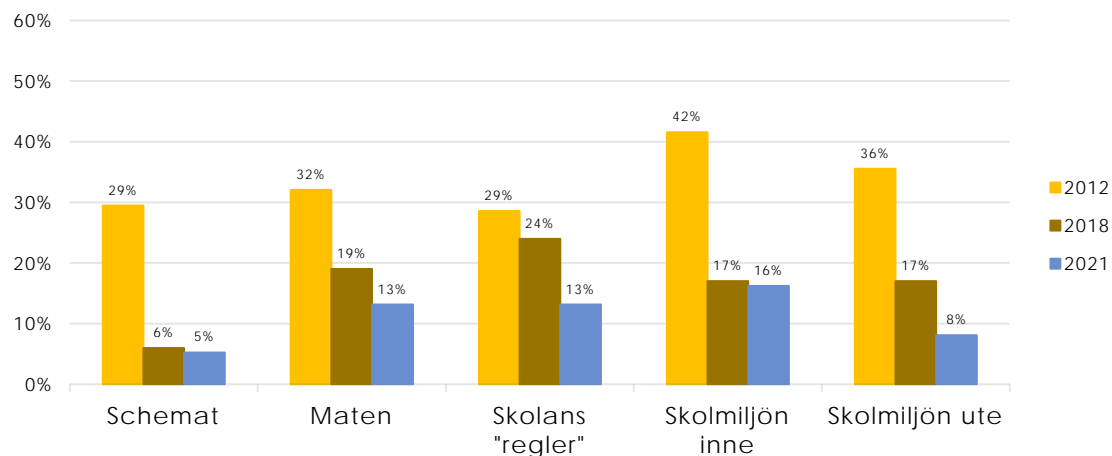
Elevinflytande över tid

Diagrammen nedan redovisar andelen tjejer och killar i årskurs 2 på gymnasiet som anser att de får vara med och bestämma om saker i skolan över tid. Det redovisas information sedan mätningen 2012 till och med årets mätning 2021.

Sedan mätningen från 2012 har andelen tjejer och killar i årskurs 2 som anser att de får vara med och bestämma minskat på samtliga nedanstående punkter. Bland tjejerna har den största minskningen skett inom aspekten "Skolmiljön inne".

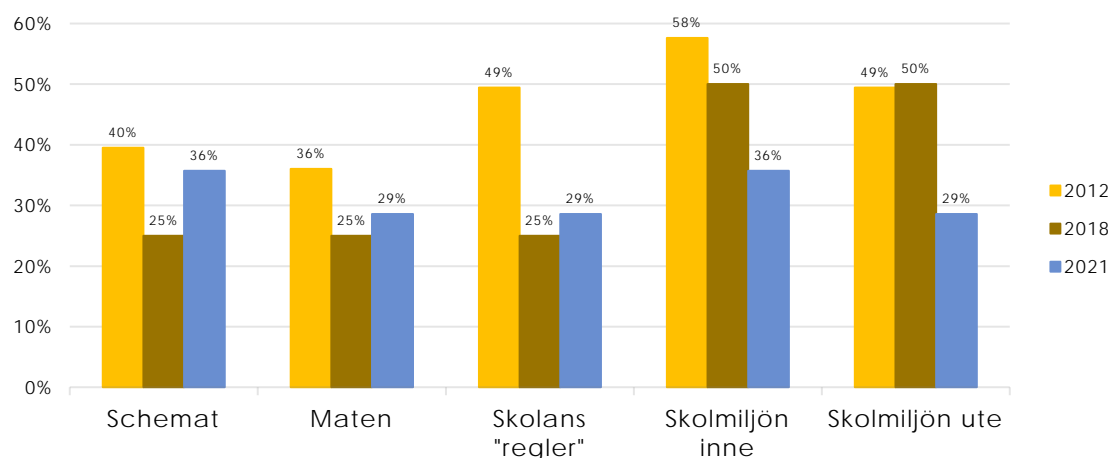
C6a. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan:

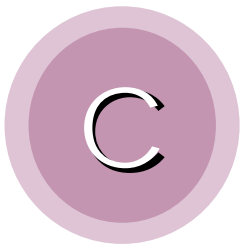
Utveckling över tid: tjej åk 2

C6a. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan:

Utveckling över tid: kille åk 2

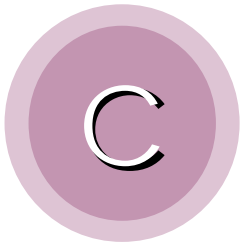

C6b. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Per kommun

	Vad jag får lära mig	Grupparbeten	Läxorna	Proven	Schemat	Maten	Skolans "regler"	Skolmiljön inne	Skolmiljön ute
Riksnitt	32%	44%	27%	31%	22%	21%	27%	32%	28%
Kalmar län	32%	43%	27%	31%	20%	20%	24%	31%	27%
Borgholm	32%	40%	28%	28%	20%	17%	23%	30%	29%
Emmaboda	44%	48%	37%	40%	29%	24%	25%	32%	28%
Hultsfred	40%	52%	33%	37%	25%	21%	34%	37%	35%
Högsby	30%	38%	30%	39%	16%	14%	24%	28%	22%
Kalmar	29%	43%	25%	30%	20%	22%	23%	29%	26%
Mönsterås	37%	46%	32%	36%	21%	17%	23%	31%	25%
Mörbylånga	33%	45%	23%	22%	17%	19%	28%	34%	28%
Nybro	39%	49%	27%	35%	18%	20%	23%	34%	27%
Oskarshamn	30%	42%	26%	29%	18%	20%	25%	32%	30%
Torsås	37%	45%	31%	34%	17%	18%	25%	36%	36%
Vimmerby	27%	39%	24%	27%	22%	20%	26%	33%	28%
Västervik	27%	38%	24%	30%	20%	16%	19%	27%	24%

Tabellen ovan redovisar årets resultat för Mörbylånga i relation till årets resultat i de andra kommunerna.

Sammanfattande analys

- Tjejer går på högskoleförberedande program i högre grad än killar medan killar går på yrkesprogram i högre grad än tjejer.
- Killar i årskurs 2 på gymnasiet är mer nöjda med skolan än övriga grupper medan tjejer i årskurs 8 är minst nöjda med skolan. Tjejer i årskurs 2 på gymnasiet är dock mer nöjda med gymnasieutbildningen än vad killar är. Nöjdheten i Mörbylånga kommun är något högre än i Kalmar län som helhet.
- Det finns en liten skillnad mellan killar och tjejer gällande i vilken utsträckning man vill vara med och påverka olika aspekter inom skolväsendet.
- Tjejer vill överlag vara med och påverka skolan i större utsträckning än vad killar vill, i synnerhet på gymnasiet. Däremot tenderar fler killar än tjejer inom många områden uppleva att de faktiskt får vara med och bestämma.
- I årskurs 8 upplever killar i högre grad än tjejer att mobbning, rasism och våld förekommer. I årskurs 2 tenderar istället fler tjejer än killar att uppleva att det förekommer mobbning och rasism i skolan.
- Skillnaden i upplevelsen av inflytande i skolan skulle kunna bero på att förväntningarna vad gäller elevinflytande skiljer sig åt. Därmed kan vissa personer bli positivt överraskade av möjligheten till inflytande medan andra blir negativt överraskade, vilket färgar deras upplevelse av inflytande.
- I vilken utsträckning det i praktiken förekommer en snedfördelning i möjligheten att kunna påverka i skolan går inte att besvara i denna rapport, men upplevelserna kvarstår.

Delaktighet & inflytande

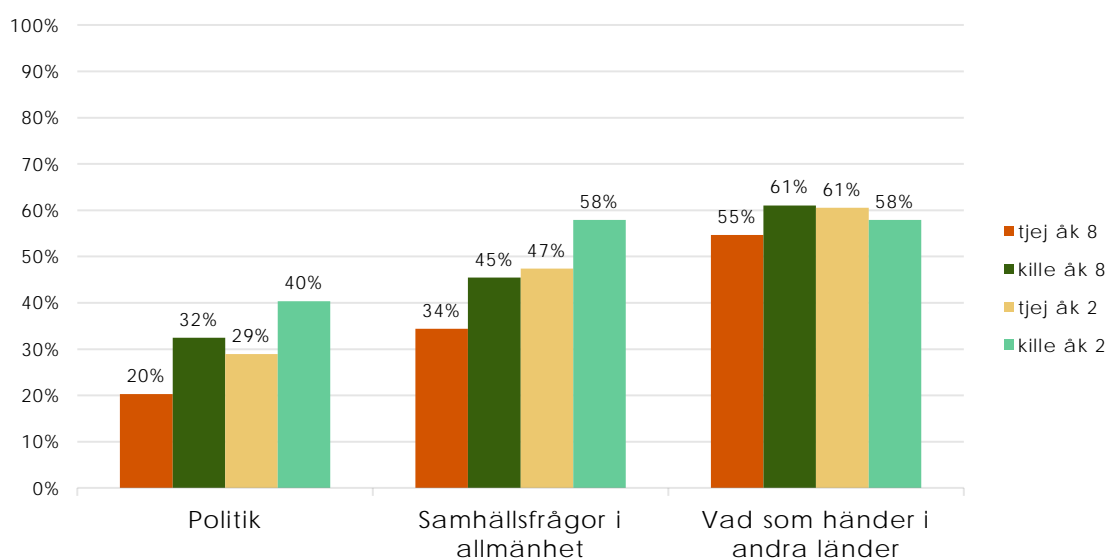
Att främja ungas inflytande över samhällsutvecklingen och delaktighet i de politiska beslutsprocesserna är i den svenska ungdomspolitiken ett centralt mål. Ungas inflytande i beslutsprocesser stärker kännedom om och tillit till det demokratiska systemet. Ungdomars kunskaper är värdefulla resurser för den framtida samhällsutvecklingen.

I rapporten "Ungas inflytande" framgår det att både kommuner och regioner bedriver en omfattande verksamhet att stärka ungas inflytande. Rapporten visar att ungas möjligheter till dialog med lokala beslutsfattare har ökat de senaste fyra åren men samtidigt så visar den också att ungas åsikter och kunskaper sällan har en reell inverkan i det lokala beslutsfattandet. Slutsatsen ligger även väl i linje med ungas egen syn på möjligheter till inflytande. Varannan kommun eller region har ett eller fler inflytandeforum för unga men det är betydligt vanligare att tjejer engagerar sig i forumen än killar. Ungefär var tredje inflytandeforum har en jämn könsfördelning bland deltagarna.³

Intresse för olika frågor

Ungdomarna svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1 nedan och tillhörande kommentarer på nästkommande sida.

D1. Hur intresserad är du av följande?
Andel som svarat "mycket intresserad" eller "ganska intresserad"

3. Sveriges Kommuner och Regioner. Ungas inflytande – ungas inflytande i den lokala beslutsprocessen. 2019.

Delaktighet & inflytande

Intresse för olika frågor D1

Det framgår att det framförallt är alternativet "Vad som händer i andra länder" som flest killar och tjejer i båda årskurserna angett att de är mycket eller ganska intresserade av. Inom den kategorin framgår inga större könsskillnader.

Vad gäller intresset för samhällsfrågor är intresset större bland killar och tjejer i årskurs 2 på gymnasiet än vad det är bland killar och tjejer i årskurs 8 på högstadiet. Inom båda årskurserna är det fler killar än tjejer som är antingen mycket eller ganska intresserade av samhällsfrågor i allmänhet.

När det kommer till politik påträffas en tydlig könsskillnad mellan tjejerna och killarna i årskurs 2 på gymnasiet.

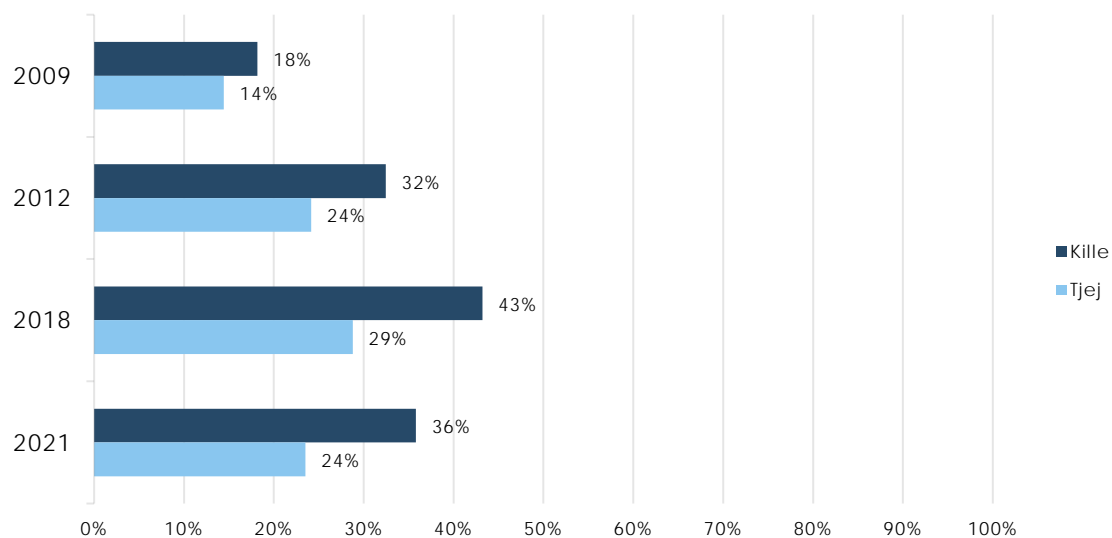
4 av 10 killar uppger att de är ganska eller mycket intresserade av politik medan nästan 3 av 10 tjejer uppger samma sak.

Även bland tjejerna och killarna i årskurs 8 är det betydligt fler killar än tjejer som uppgett att de är intresserade av politik.

Intresse för olika frågor över tid – bland tjejer och killar

Genom nedanstående diagram D1a, framgår det att intresset för politik har varit större bland killarna i jämförelse med tjejerna under samtliga mätningar sedan 2009. Skillnaden har gradvis ökat mellan de olika mättillfällena.

D1a. Andel mycket eller ganska intresserade, Politik: Utveckling över tid

Delaktighet & inflytande

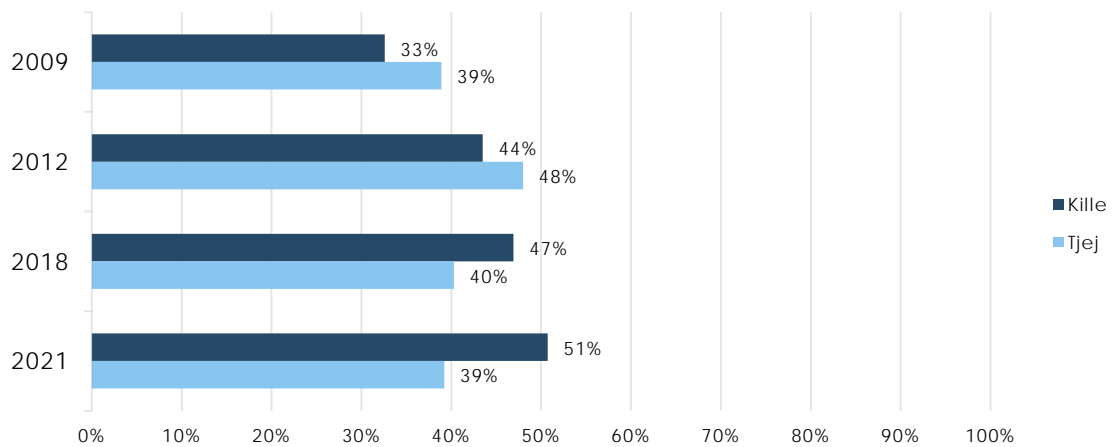
Intresse för politik, samhällsfrågor samt vad som händer i andra länder över tid.

I de två senaste mätningarna är det fler killar än tjejer som uppger att de är intresserade av samhällsfrågor i allmänhet (se nedanstående diagram).

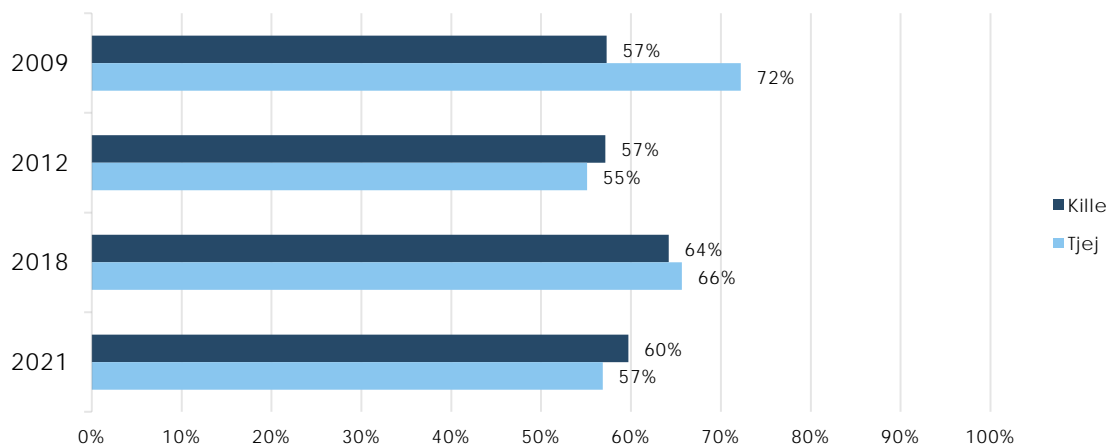
Intresset för samhällsfrågor var dock något större bland tjejer under mätningarna 2009 och 2012.

Vad gäller intresset för vad som händer i andra länder kan vi även här se en liten skillnad, där killarna i den senaste mätningen är något mer intresserade än tjejerna.

D1a. Andel mycket eller ganska intresserade, Samhällsfrågor i allmänhet: Utveckling över tid

D1a. Andel mycket eller ganska intresserade, Vad som händer i andra länder: Utveckling över tid

Delaktighet & inflytande

D1. Hur intresserad är du av följande?

Andel som svarat "mycket intresserad" eller "ganska intresserad"

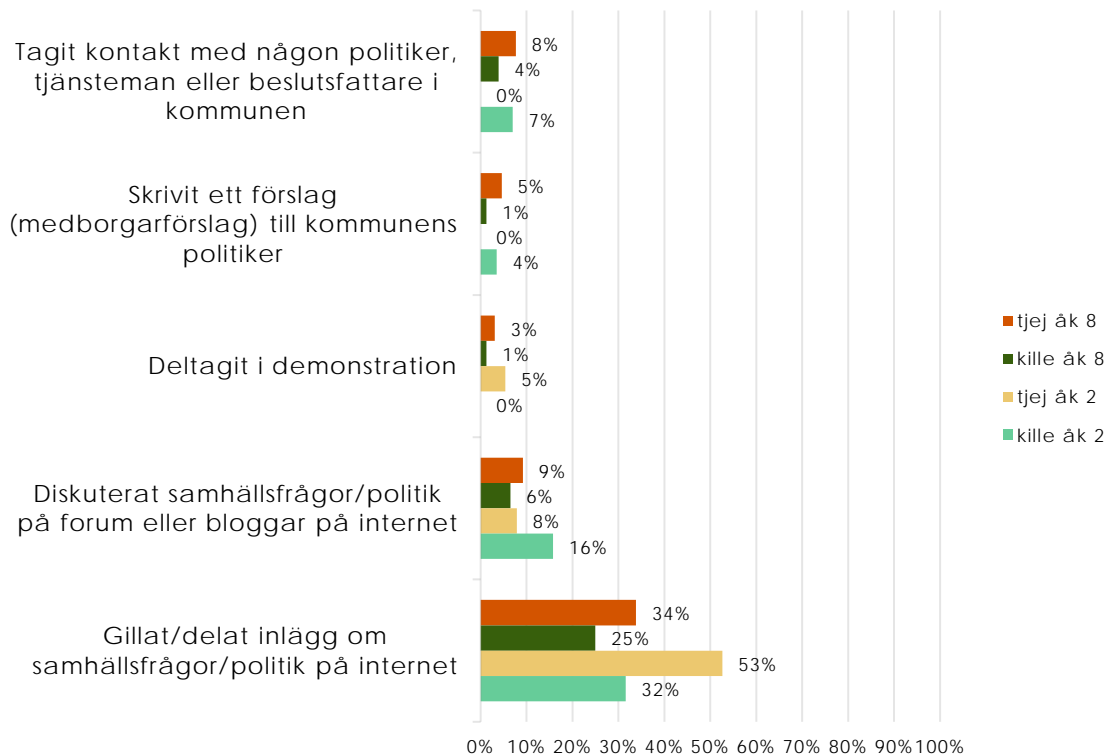
	Politik	Samhällsfrågor i allmänhet	Vad som händer i andra länder
Rikssnitt	30%	41%	54%
Kalmar län	31%	41%	56%
Borgholm	24%	36%	53%
Emmaboda	35%	40%	59%
Hultsfred	29%	41%	58%
Högsby	26%	39%	58%
Kalmar	31%	43%	58%
Mönsterås	36%	43%	52%
Mörbylånga	31%	46%	58%
Nybro	34%	40%	54%
Oskarshamn	33%	45%	57%
Torsås	29%	33%	55%
Vimmerby	22%	31%	47%
Västervik	30%	41%	53%

Tabellen ovan redovisar årets resultat för Mörbylånga i relation till årets resultat i de andra kommunerna.

Delaktighet & inflytande

D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande?
Andel som svarat "ja"

Aktivt samhällsengagemang

I Lupp-enkäten ställs inte någon fråga om politiskt engagemang i partier, men däremot finns det andra typer av frågor som behandlar politiskt engagemang under det senaste året.

Vad som framgår i diagram D2 ovan är att flest killar och tjejer i Mörbylånga, oavsett kön eller ålder, har gillat eller delat inlägg om politik eller samhällsfrågor på internet. Det är drygt 2 av 10 killar i årskurs 8 som gjort detta det senaste året medan över hälften av tjejerna i årskurs 2 på gymnasiet gjort detsamma.

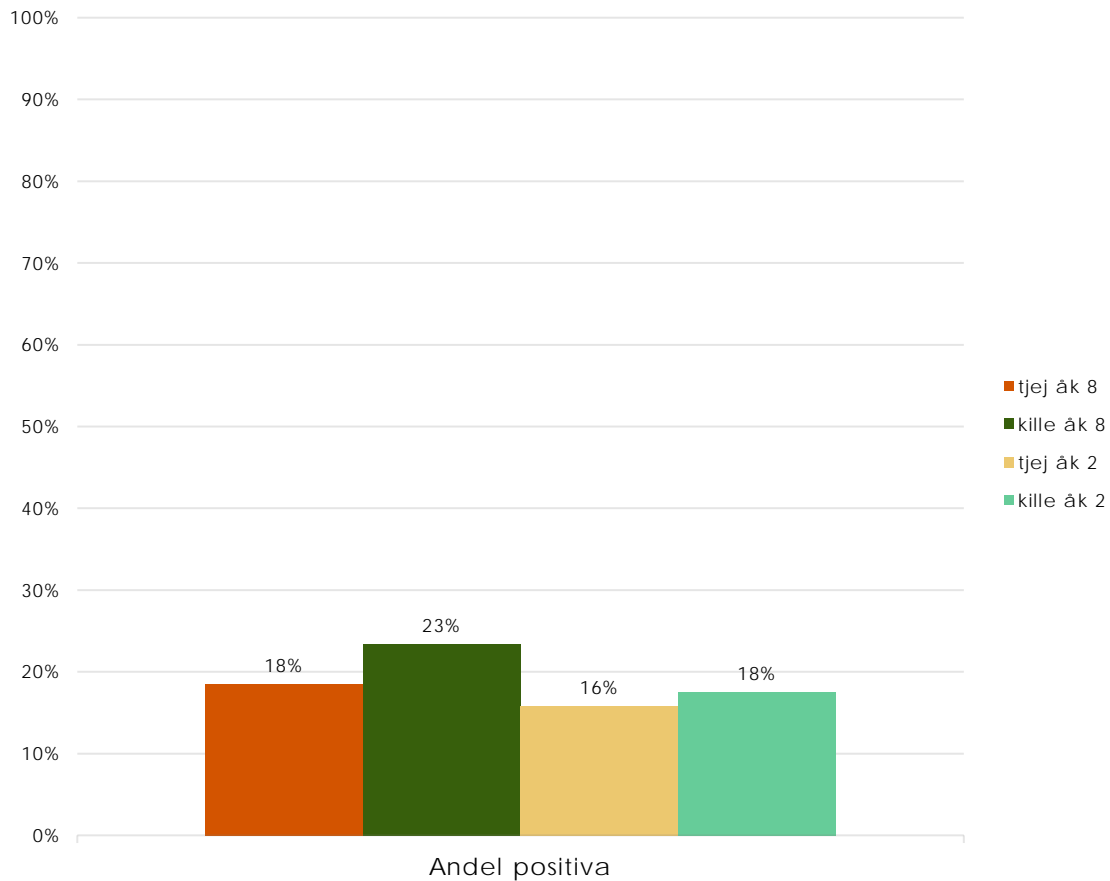
Ungefär 1 av 10 uppger att de diskuterar samhällsfrågor eller politik på forum eller bloggar på internet.

De övriga formerna för engagemang är tydligt mindre vanliga bland killar och tjejer i Mörbylånga kommun.

Delaktighet & inflytande

D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? Andel som svarat "mycket stora" eller "ganska stora" möjligheter

Möjligheter att påverka

En viktig faktor för att kunna öka ungas delaktighet är att unga faktiskt känner att de har möjligheter att få sin röst hörd.

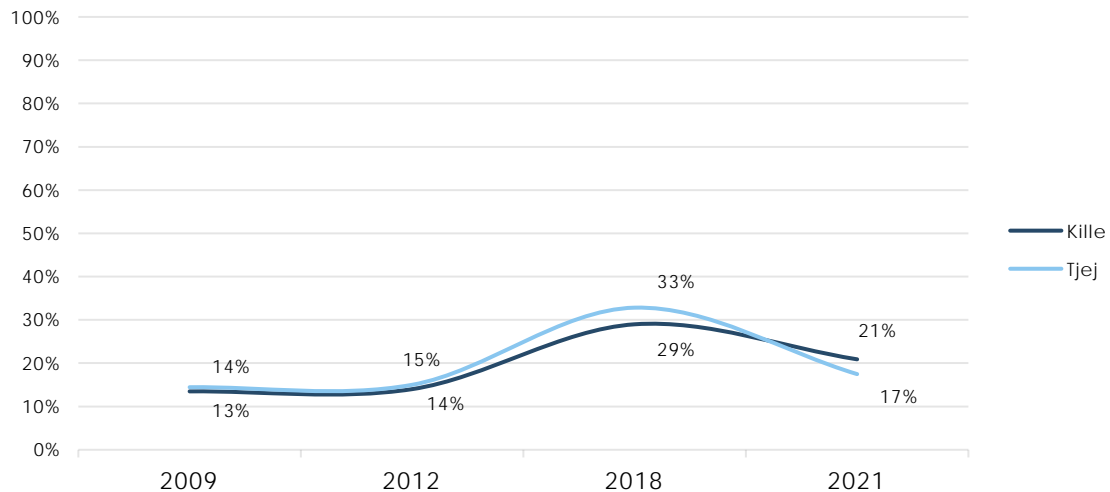
Ungefär 2 av 10 ungdomar i Mörbylånga svarar att de har ganska eller mycket stora möjligheter att påverka.

Tjejer i årskurs 2 svarar i lägst grad att de har möjligheter att föra fram sina åsikter medan killar i årskurs 8 i högst grad svarar att de har möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.

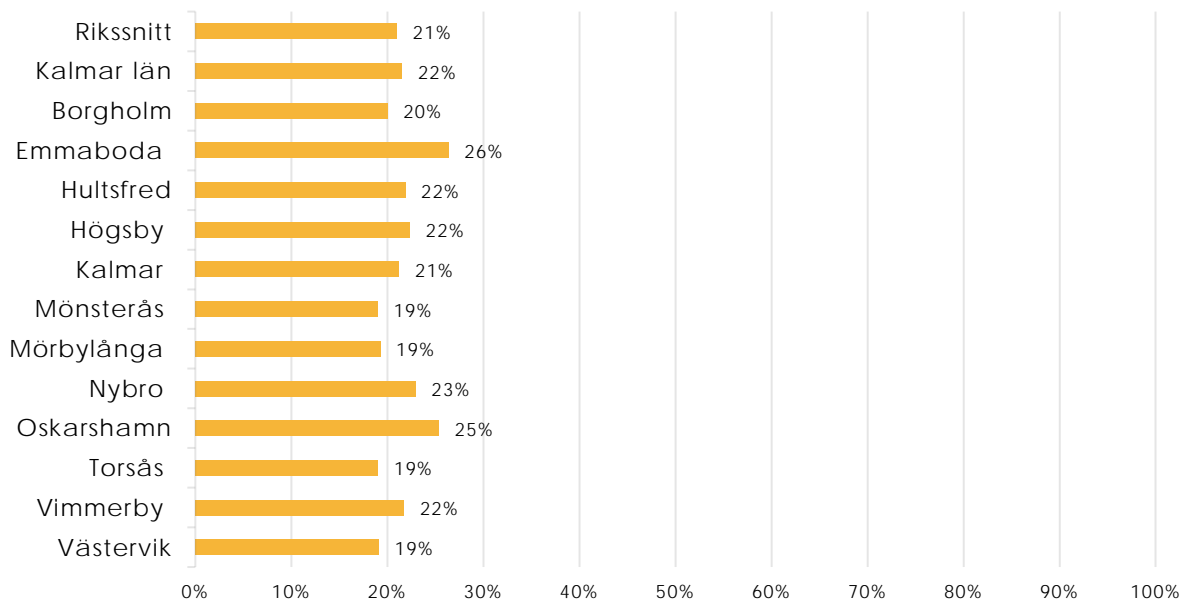
Delaktighet & inflytande

D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? Andel som svarat "mycket stora" eller "ganska stora" möjligheter

I diagram D3 framgår det att andelen tjejer som upplever att de har mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till beslutstagare i kommunen har minskat med 16 procentenheter sedan 2018. På samma fråga har andelen killar minskat med 8 procentenheter.

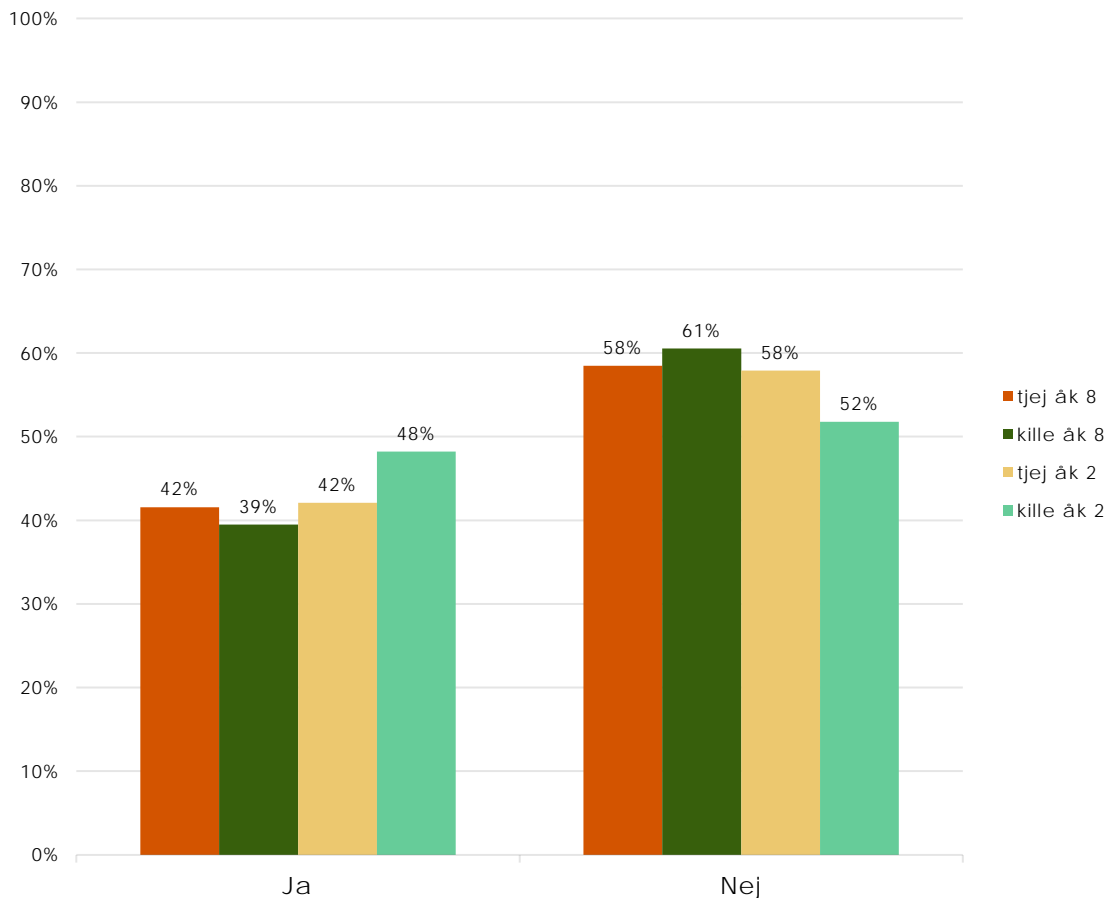
D3b. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter:
Per kommun

Delaktighet & inflytande

D4. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

Viljan att vara med och påverka

Resultatet i diagram D4 visar att det är en större andel killar i årskurs 8 som uppger att de inte vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen i jämförelse med andelen tjejer.

Det är något fler gymnasieelever än högstadieelever som vill vara med och påverka.

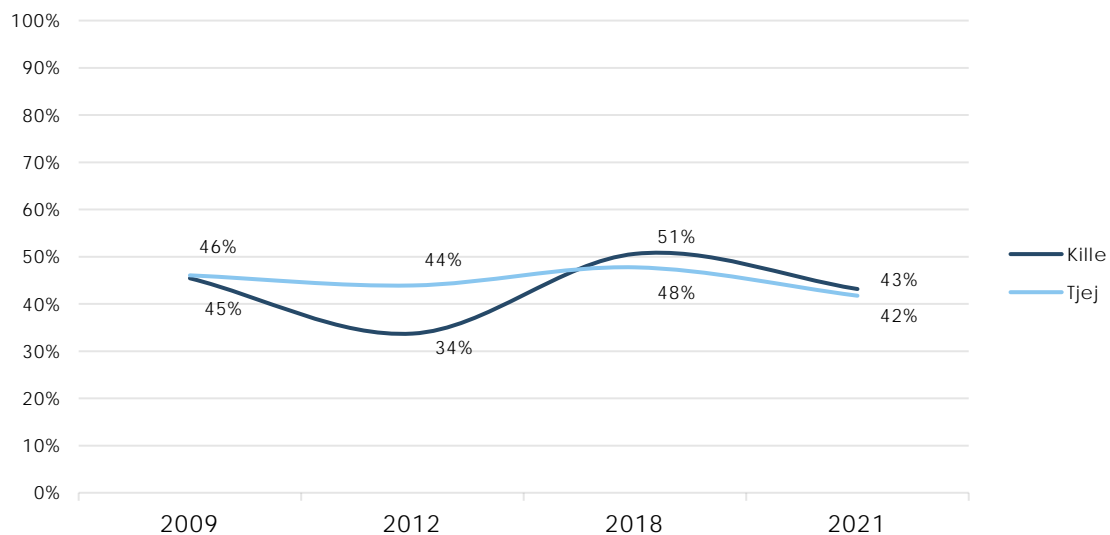
Delaktighet & inflytande

Viljan att vara med och påverka

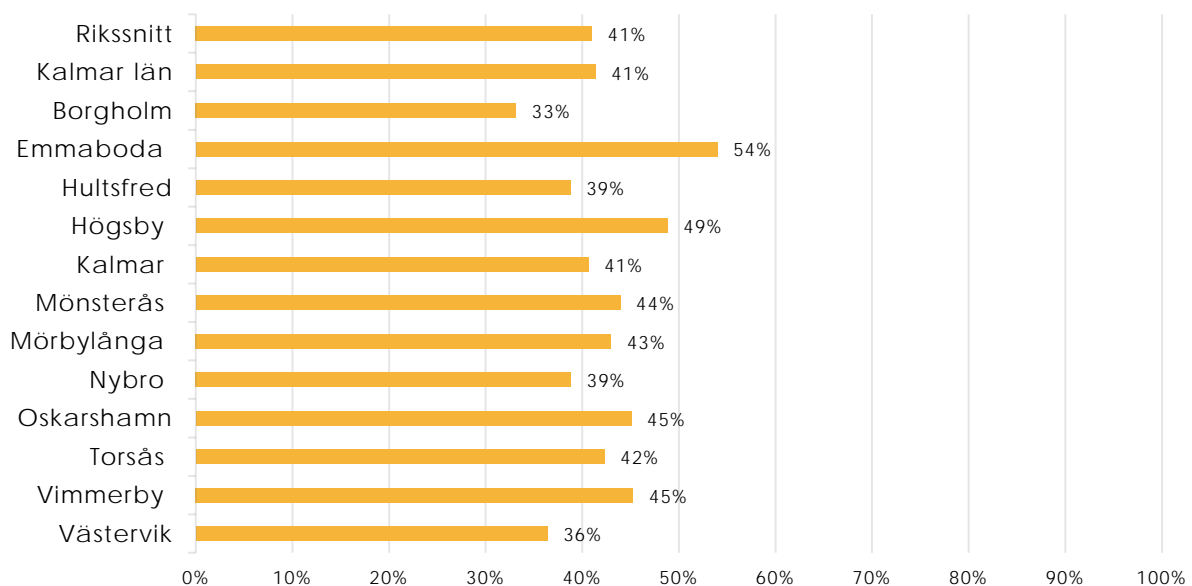
Överlag har viljan att vara med och påverka i kommunen en tendens att variera kraftigt över tid.

Sedan 2018 har andelen tjejer minskat med 6 procentenheter och andelen killar minskat med 8 procentenheter. Fler killar än tjejer uppger att de vill vara med och påverka.

D4a. Andel som vill påverka i kommunen: Utveckling över tid

D4b. Andel som vill påverka i kommunen: Per kommun

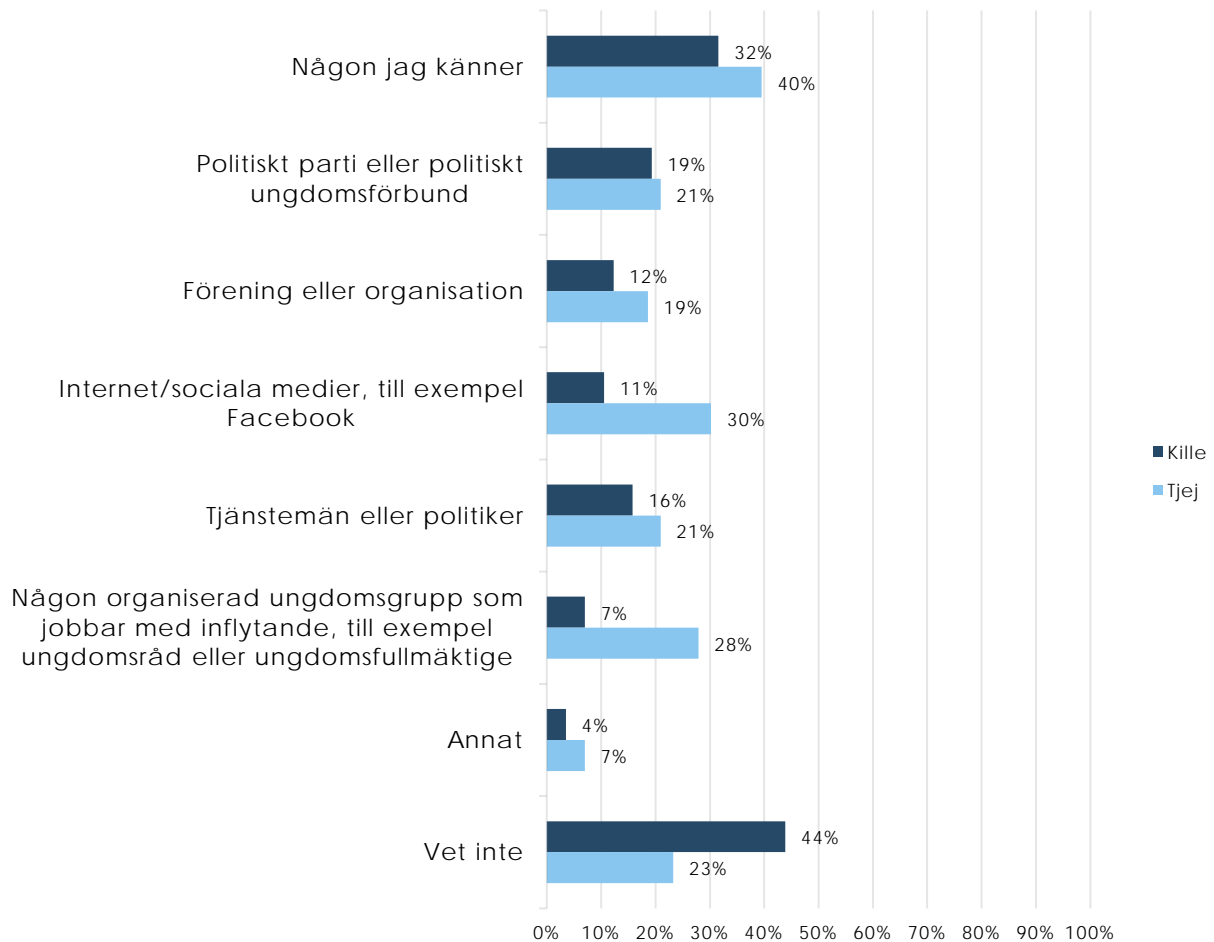

Delaktighet & inflytande

D4c. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?

Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka

De som svarade att de vill påverka i kommunen fick en följdfråga gällande vem de skulle vända sig till om de vill påverka något.

Ungefär 4 av 10 killar och drygt 2 av 10 tjejer svarar att de inte vet vart de skulle vända sig.

Drygt 1 av 3 uppger att de skulle vända sig till någon de känner.

Ungefär 1 av 10 av killar och nästan en tredjedel av tjejerna anger att de skulle använda sig av internet/sociala medier som ett forum för att kunna påverka något i kommunen.

Totalt sett vill fler killar än tjejer vända sig till tjänstepersoner eller politiker samt politiska partier eller ungdomsförbund.

Delaktighet & inflytande

Vad killar och tjejer vill påverka baserat på fritextsvar

Institutet för kvalitetsindikatorer (Indikator) har granskat samtliga fritextsvar och valt ut några som representerar ämnen som varit mer förekommande.

Det framgår en vilja att påverka tillgången till fritidsaktiviteter, kollektivtrafiken, möjligheten att påverka saker inom skolan samt trygghetsfrågor.

D4c. Vad vill du påverka?

"Fritidsaktiviteter för Färjestaden. Finns inget att göra här absolut ingenting."

"Kollektivtrafiken, aktiviteter, miljöfrågor"

"Skolan, elevernas rätt att få påverka hur skolan ska agera, eleverna ska få information om vad skolan har bestämt samt varför."

"Att det ska vara lugnt att gå ut på kvällen och inte farligt"

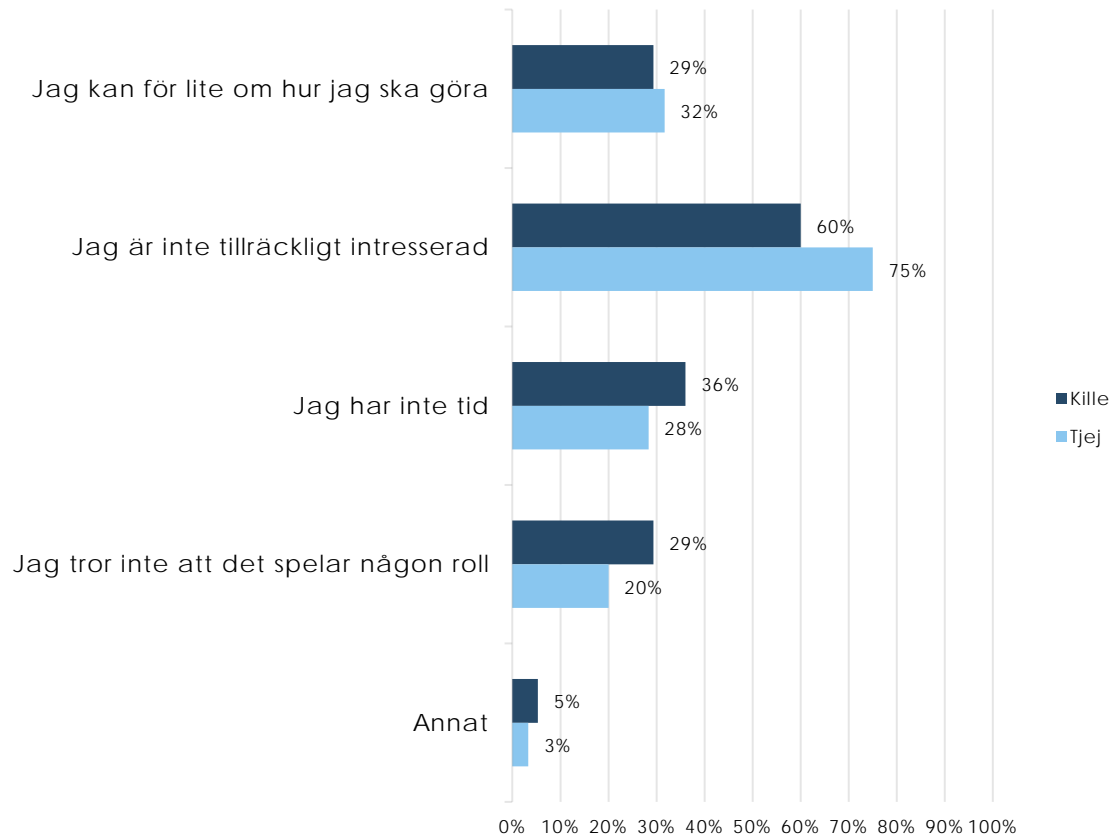

Delaktighet & inflytande

D4d. Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?

Besvarades endast av de som svarat att de inte vill påverka

Killar och tjejer med en vilja att inte påverka

Diagram D4d ovan redovisar att majoriteten, 6 av 10 killar och nästan 8 av 10 tjejer anser att de inte är tillräckligt intresserade av att påverka.

Cirka 1 av 3 ungdomar svarar att de kan för lite om hur man ska göra.

Ungefär 1 av 4 svarade både att de inte har tid och att de inte tror att det spelar någon roll.

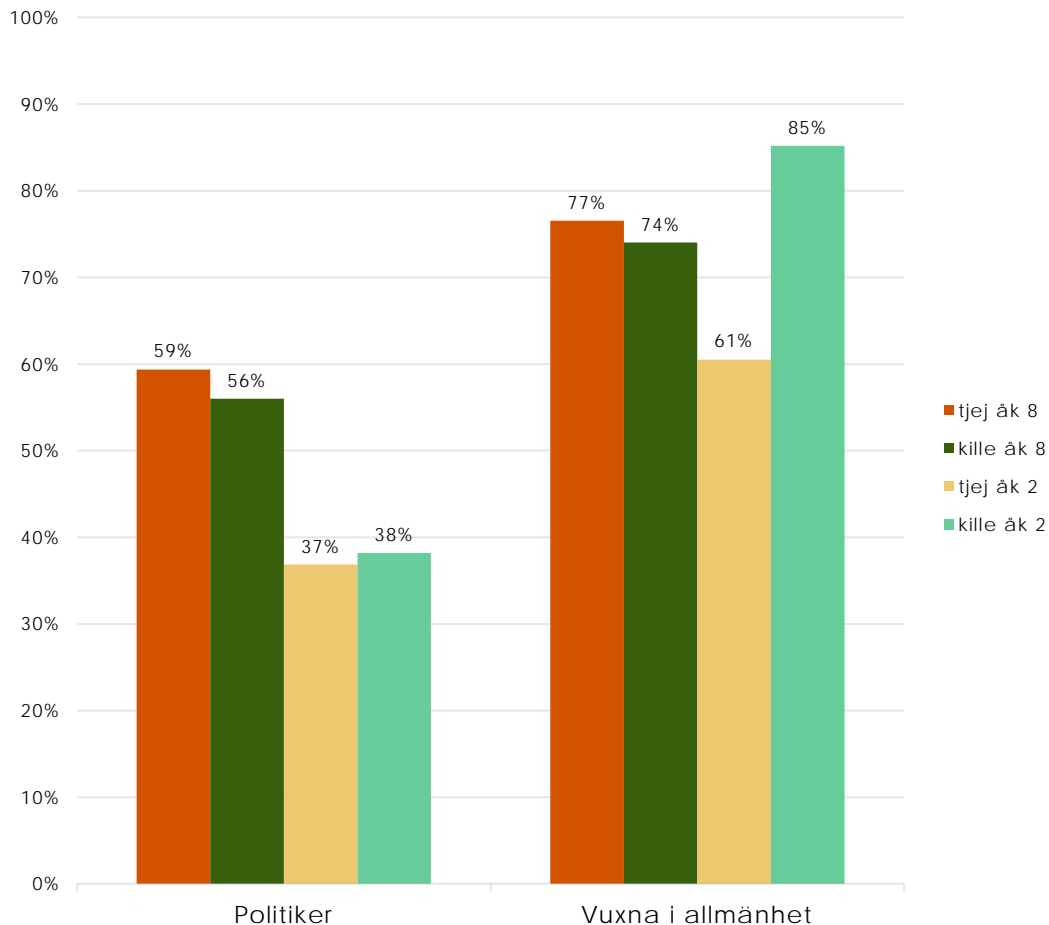
Totalt sett svarar fler tjejer än killar att de kan för lite om hur man ska göra och att de inte är tillräckligt intresserade medan killar i högre grad svarar att de inte har tid och att de inte tror det spelar någon roll eller någon annan orsak.

Delaktighet & inflytande

D5. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?

Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort"

Förtroende för politiker och vuxna

Killarna och tjejerna fick svara på en fråga om hur stort förtroende de har för vuxna i allmänhet respektive politiker.

Tydligt är att majoriteten av ungdomar har stort förtroende för vuxna i allmänhet medan förtroendet för politiker är lägre bland både killar och tjejer i båda årskurserna.

Majoriteten av ungdomarna i årskurs 8 svarar att de har stort förtroende för politiker.

Delaktighet & inflytande

Förtroende för politiker och vuxna

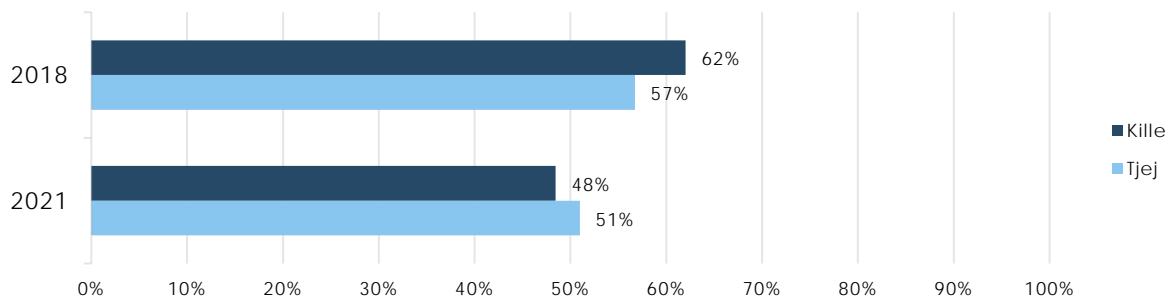
Nedanstående diagram D5a redovisar förtroendet för politiker och vuxna över tid bland killar och tjejer i Mörbylånga.

Vad gäller förtroendet för politiker redovisas inga anmärkningsvärda skillnader mellan killarna och tjejerna. Runt hälften av ungdomarna känner förtroende för politiker.

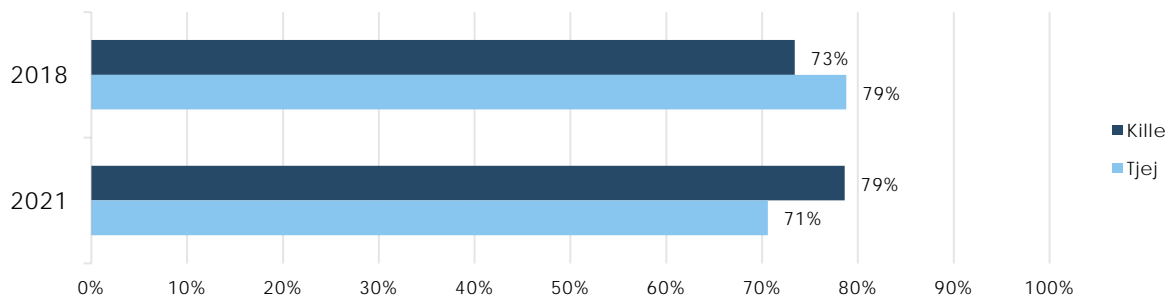
Förtroendet för vuxna i allmänhet har sedan mätningen 2015 minskat bland tjejerna.

Det är nästan 8 av 10 killar som känner förtroende för vuxna medan 7 av 10 tjejer känner detsamma.

D5a. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?: Politiker
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" Utveckling över tid

D5a. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?: Vuxna i allmänhet
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" Utveckling över tid

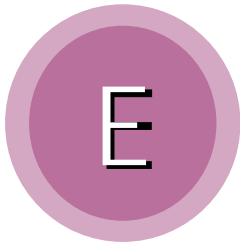

Delaktighet & inflytande

Sammanfattande analys

- Tjejer och killar har liknande uppfattningar vad gäller möjligheter till delaktighet och inflytande i Mörbylånga kommun.
- Ungefär en femtedel av ungdomarna anser att de har stora möjligheter att framföra sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.
- En större andel killar vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen jämfört med tjejer. Mätningen 2018 visade samma mönster.
- De allra flesta av dem som uppger att de inte vill vara med och påverka uppger att de inte är tillräckligt intresserade.
- Killar är intresserade av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder i något högre grad än tjejer. Eleverna i gymnasiet är generellt mer intresserade än eleverna i högstadiet.
- Ungdomarna upplever ett högre förtroende för vuxna i allmänhet än för politiker. En större andel killar än tjejer har ett högt förtroende för politiker.

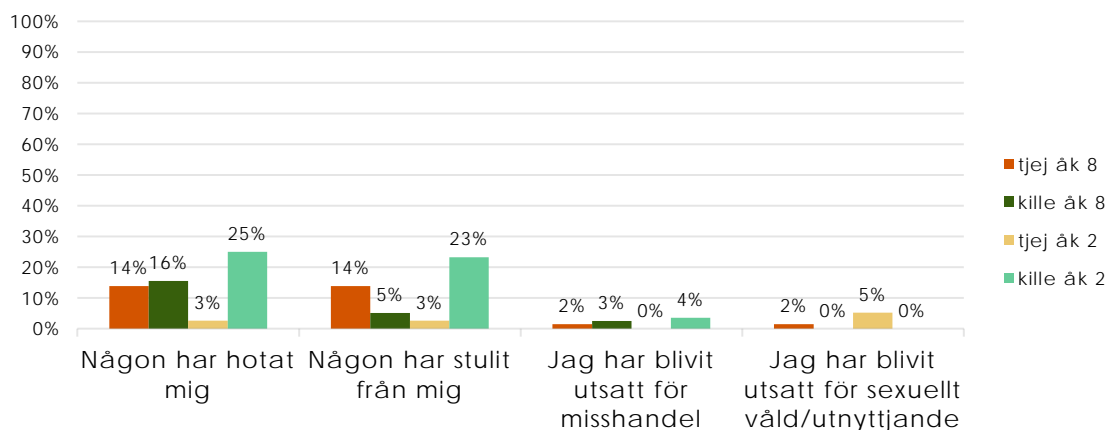

Trygghet

Det är alla barn och ungas rättighet till en trygg uppväxt, fri från våld och trakasserier. MUCF tillsammans med Barnombudsmannen menar att det krävs ett samlat grepp från myndigheter, regionala och lokala aktörer såväl som civilsamhället för att det ska åstadkommas. Ett led i det förebyggande arbetet är därmed att öka medvetenheten om ungas utsatthet för både brott, våld och känslan av trygghet. Att utsättas för något typ av våld kan generera en rad olika negativa konsekvenser men rädslan för att återupprepat utsättas kan göra så att man begränsar sin tillvaro och undviker olika sammanhang. Senare i analysen fastställs det att det förekommer tydliga skillnader mellan tjejer och killar vad gäller sexualbrott där fler tjejer än killar uppger att de utsatts vid något tillfälle under de senaste tolv månaderna. En annan skillnad mellan könen som hittills inte verkar minska över tid är känslan av otrygghet i det egna bostadsområdet där tjejer är överrepresenterade. Samtidigt är killar något mer utsatta för lindrigare våld än tjejer. Det grövre våldet är mindre omfattande och där är skillnaderna mellan killar och tjejer inte lika påtagligt.⁴

E1. Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja"

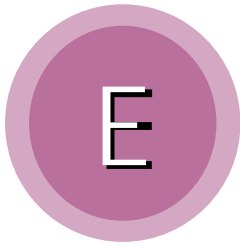
Utsatthet för brott och otrygga situationer

I enkäten fick ungdomarna svara på om de har blivit utsatta för något av ovanstående otrygga situationer och brott.

En större andel killar än tjejer i båda årskurserna uppger att de blivit hotade under de senaste 6 månaderna, likaså utsatt för misshandel.

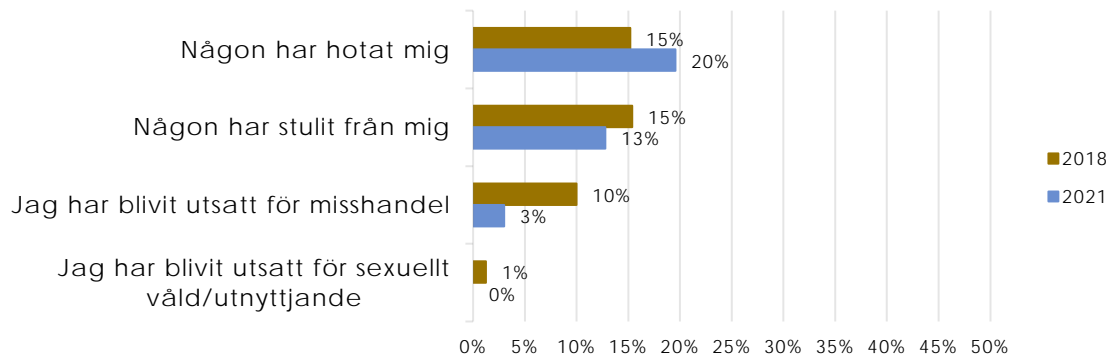
En större andel tjejer i relation till killar i båda årskurserna uppger att de under de senaste 6 månaderna utsatts för sexuellt våld/utnyttjande.

4. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. *Barn och unga som utsatts för brott – Kort analys av Barnombudsmannen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. 2021.*

Trygghet

Kille: Har något av detta hänt dig? Andel "ja"
Utveckling över tid

Utsatthet för brott och otrygga situationer

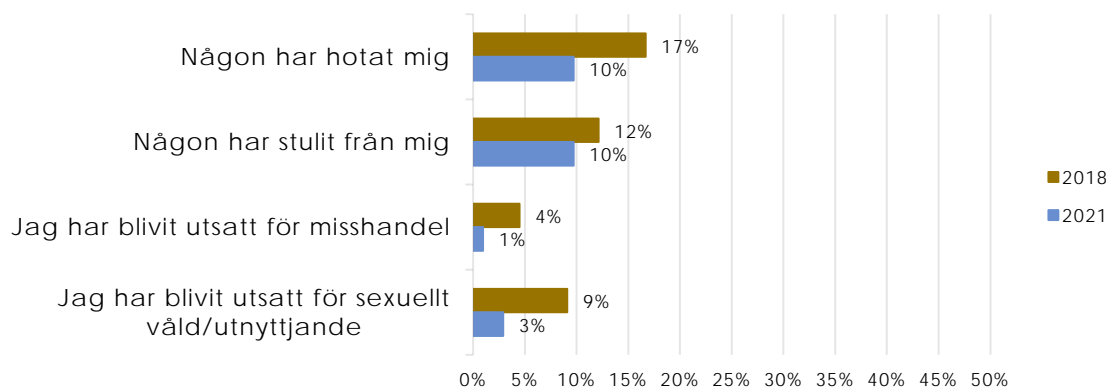
Andelen killar som blivit utsatta för stöld, misshandel och sexuellt våld/utnyttjande har minskat något i samtliga fall sedan mätningen 2018.

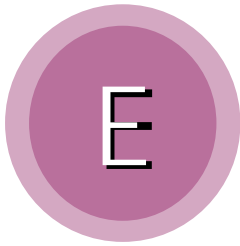
Andelen killar utsatta för hot har ökat med 5 procentenheter sedan 2018.

Andelen tjejer som blivit utsatta för hot samt sexuellt våld/utnyttjande har minskat kraftigt sedan 2018.

Andelen tjejer som blivit utsatta för stöld har minskat med 2 procentenheter sedan 2018. Andelen som blivit utsatta för misshandel har minskat med 3 procentenheter.

Tjej: Har något av detta hänt dig? Andel "ja"
Utveckling över tid

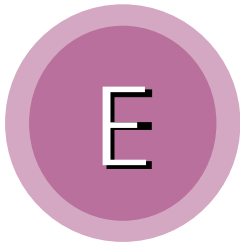

Trygghet

E1. Har något av detta hänt dig? Andel ja: per kommun

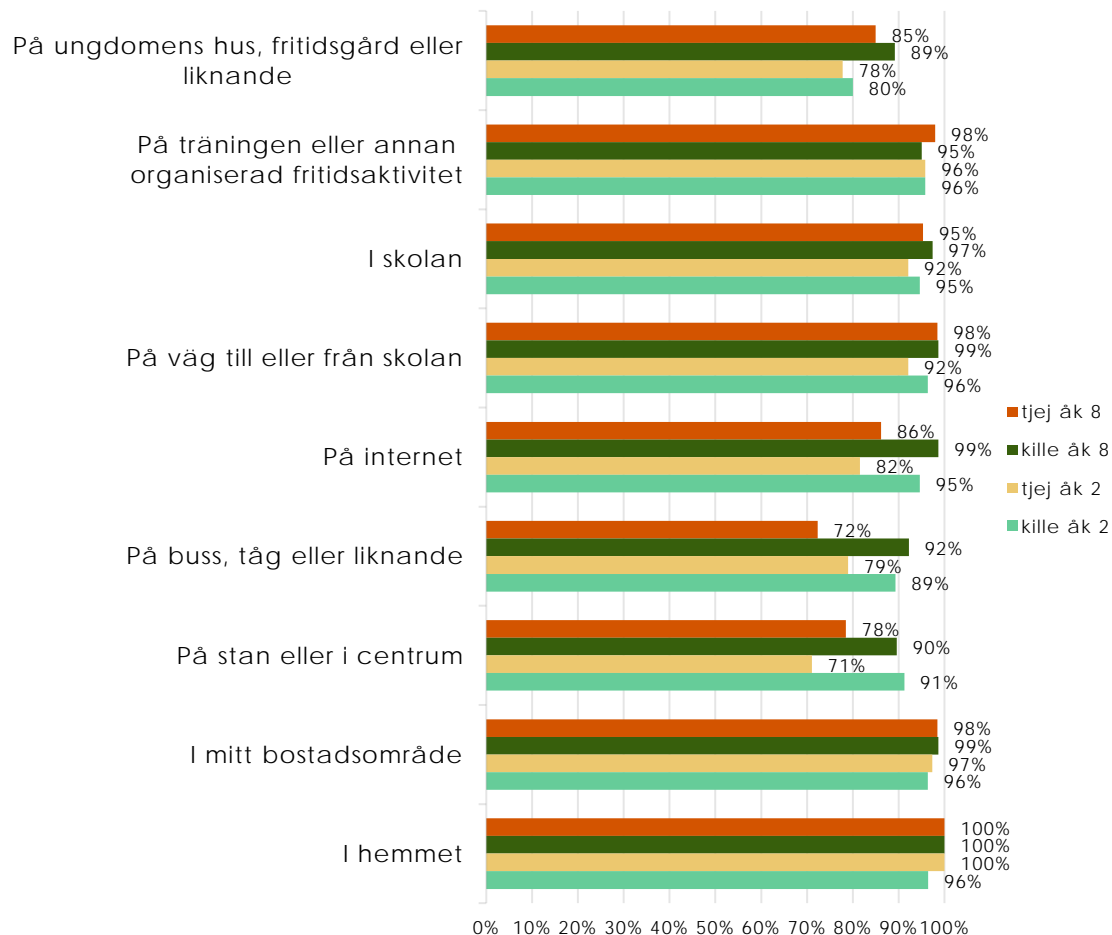
	Någon har hotat mig	Någon har stulit från mig	Jag har blivit utsatt för misshandel	Jag har blivit utsatt för sexuellt våld/utnyttjande
Rikssnitt	18%	12%	5%	6%
Kalmar län	19%	12%	5%	6%
Borgholm	18%	11%	6%	10%
Emmaboda	21%	13%	8%	4%
Hultsfred	25%	14%	6%	4%
Högsby	19%	13%	14%	7%
Kalmar	18%	12%	5%	6%
Mönsterås	18%	11%	4%	2%
Mörbylånga	16%	11%	2%	2%
Nybro	21%	14%	5%	7%
Oskarshamn	13%	10%	4%	4%
Torsås	16%	9%	5%	6%
Vimmerby	17%	10%	4%	6%
Västervik	22%	17%	6%	7%

Ovanstående tabell redovisar årets resultat för Mörbylånga i relation till de andra kommunernas resultat. Tabellen redovisar bland annat att Mörbylångas resultat ligger något under rikssnittet och resultatet i Kalmar län.

Trygghet

E2. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

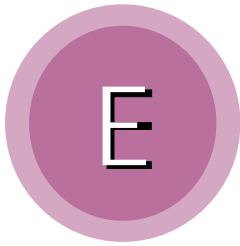
Trygghet

Ungdomarna fick svara på en fråga om hur trygga de upplever att de är på olika fysiska platser i kommunen samt på internet.

Nästan samtliga känner sig trygga i hemmet, i sitt bostadsområde, på träningen och på väg till eller från skolan.

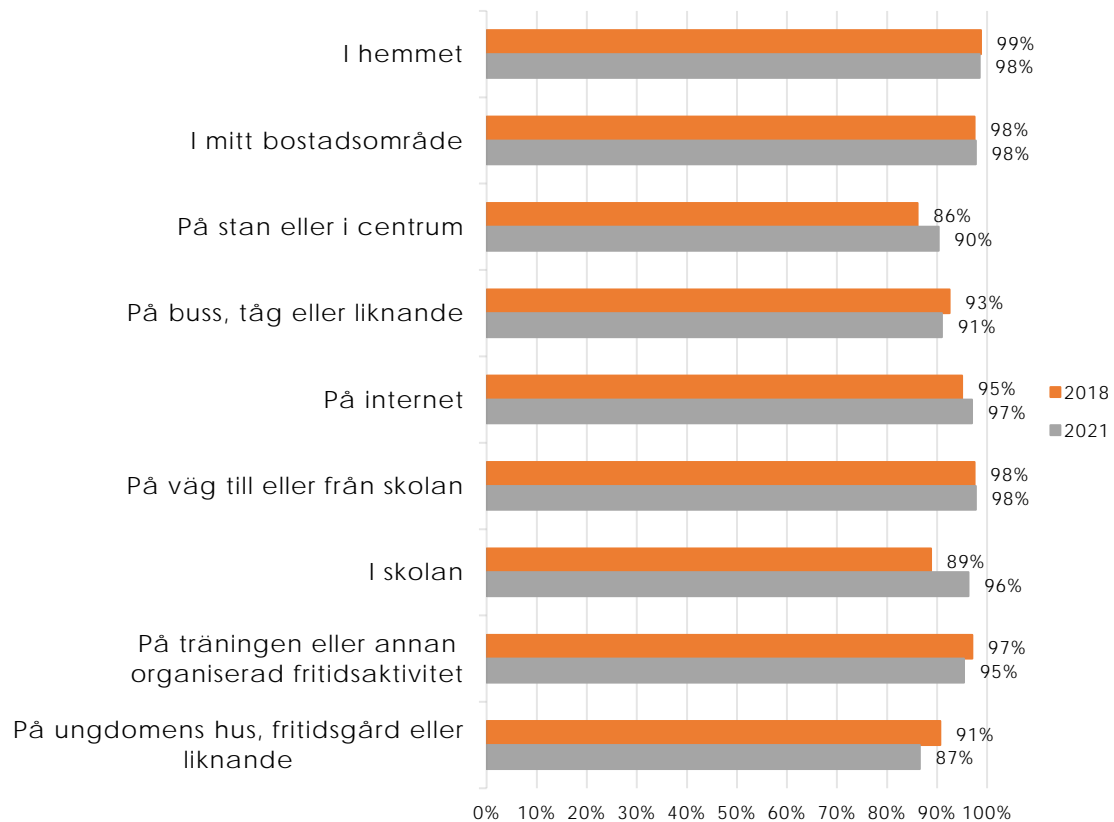
De platser där eleverna, och framförallt tjejerna, i lägre utsträckning känner sig trygga på är på stan eller i centrum, i kollektivtrafiken samt på internet.

Killarna känner sig minst trygga på fritidsgårdarna medan tjejer känner sig minst trygga på stan eller i centrum.

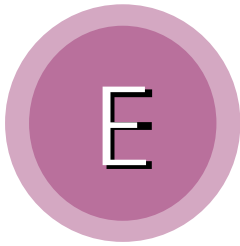
Trygghet

Kille: Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast"
Utveckling över tid

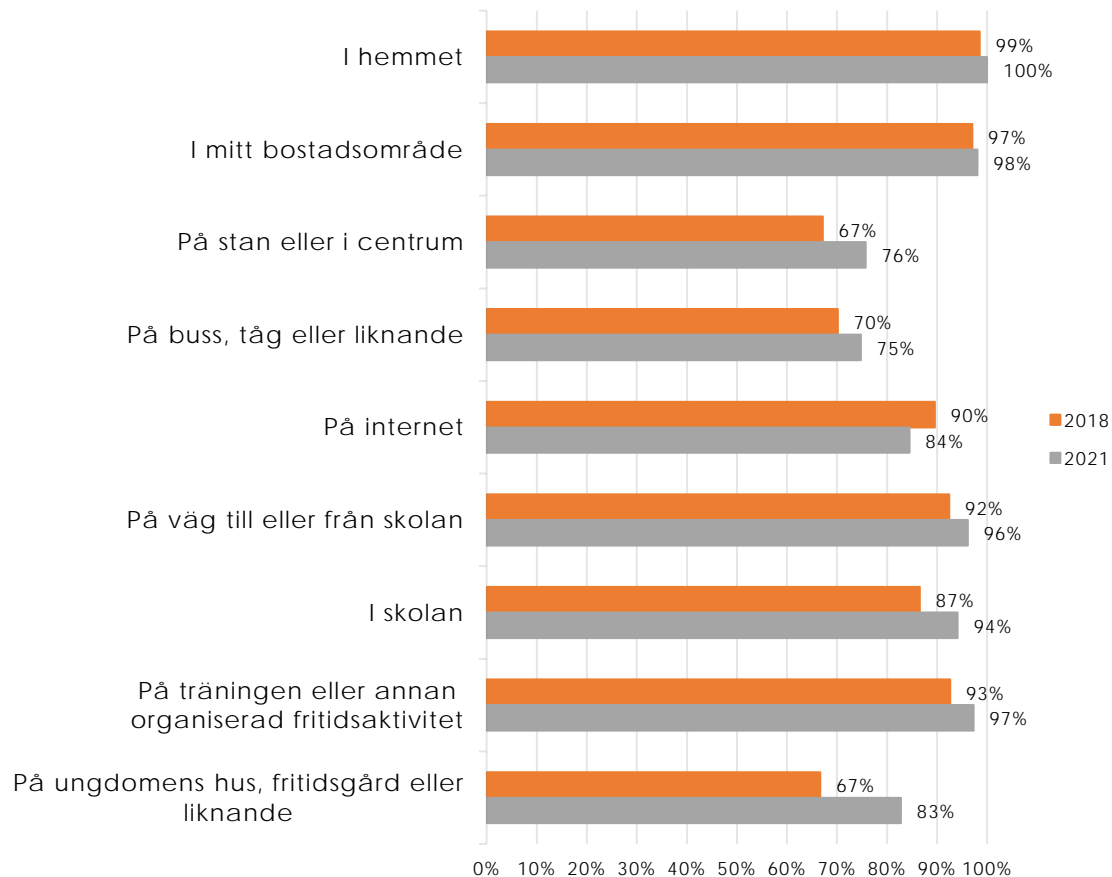
Trygghet

Över tid framgår det att killarnas trygghet har legat på stabila nivåer på de flesta platserna sedan 2018.

Trygghet

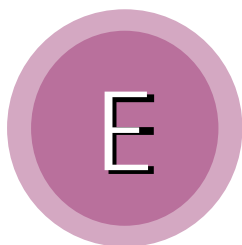
Tjej: Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast"
Utveckling över tid

Trygghet

Över tid uppger tjejer att tryggheten har ökat marginellt sedan 2018. Undantaget är tryggheten på internet som har minskat med 6 procentenheter sedan 2018.

På de flesta platser har tryggheten endast ökat med 1-9 procentenheter men den största trygghetsförändringen har skett på fritidsgårdar där tryggheten har ökat med 16 procentenheter.

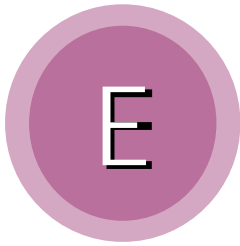

Trygghet

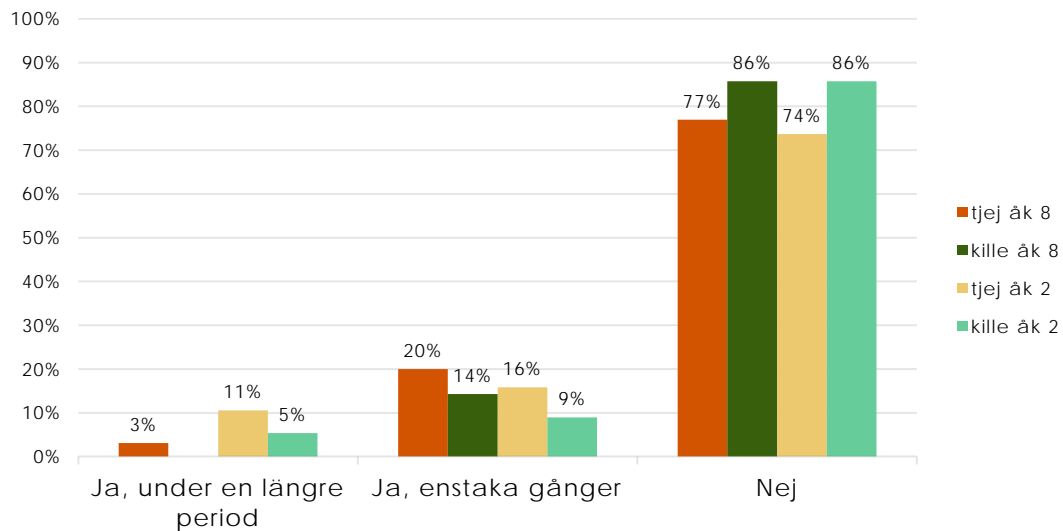
E2c. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen?* Andel som svarat "alltid" eller "oftast" Per kommun

	I hemmet	I mitt bostadsområde	På stan eller i centrum	På buss, tåg eller liknande	På internet	På väg till eller från skolan	I skolan	På träning eller annan organiserad fritidsaktivitet	På ungdomens hus, fritidsgård eller liknande
Rikssnitt	97%	93%	79%	78%	88%	91%	90%	92%	80%
Kalmar län	97%	93%	80%	79%	87%	93%	91%	92%	83%
Borgholm	96%	96%	74%	79%	86%	94%	88%	89%	83%
Emmaboda	93%	91%	74%	76%	91%	88%	85%	86%	72%
Hultsfred	96%	91%	72%	74%	84%	91%	89%	90%	82%
Högsby	99%	92%	76%	73%	87%	89%	82%	93%	92%
Kalmar	97%	92%	82%	79%	86%	94%	92%	92%	84%
Mönsterås	98%	92%	83%	82%	86%	92%	92%	90%	87%
Mörbylånga	99%	97%	84%	83%	92%	96%	95%	96%	86%
Nybro	97%	93%	74%	80%	86%	92%	89%	93%	79%
Oskarshamn	98%	95%	83%	83%	89%	95%	94%	94%	89%
Torsås	97%	96%	80%	81%	85%	94%	93%	90%	79%
Vimmerby	97%	94%	84%	79%	87%	94%	91%	91%	85%
Västervik	97%	92%	82%	73%	88%	92%	87%	90%	80%

Ovanstående tabell redovisar årets resultat för Mörbylånga i relation till de andra kommunernas resultat. Tabellen redovisar bland annat att Mörbylångas resultat är något högre än rikssnittet och resultatet i Kalmar län.

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfryst?

Mobbning och trakasserier

I denna del redovisas frågor som rör utsatthet för mobbning och trakasserier. Som tidigare nämnts är utsatthet för mobbning något som tydligt påverkar hälsan.

Det är drygt 1 av 10 killar i årskurs 2 på gymnasiet och i årskurs 8 som uppger sig ha blivit utsatta för mobbning och trakasserier.

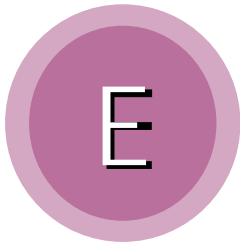
Bland tjejerna är det drygt 2 av 10 tjejer i årskurs 8 och nästan 3 av 10 tjejer i årskurs 2 på gymnasiet som uppger sig ha blivit utsatta för mobbning och trakasserier.

En högre andelen tjejer än killar och en något högre andel gymnasie-elever har dessutom svarat att det har hänt dem under en längre period.

Utveckling över tid

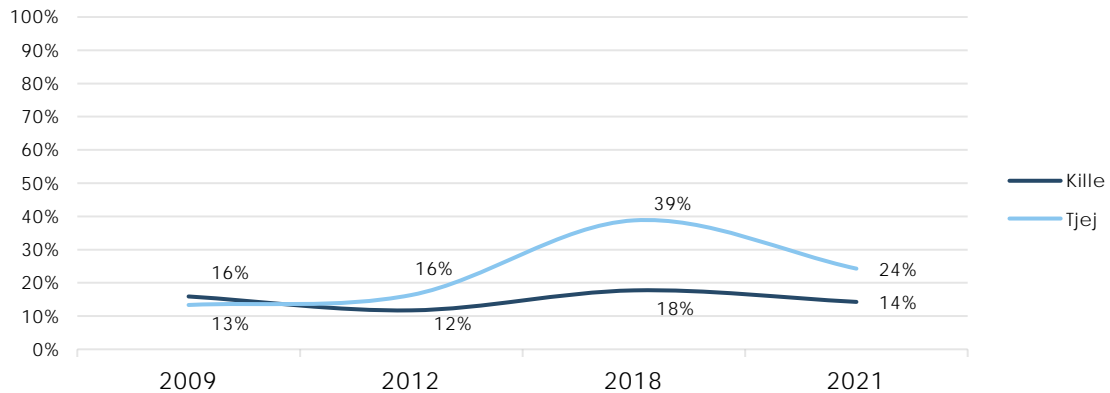
Undersöks utvecklingen över vad gäller andelen killar och tjejer som svarat ja på frågan om de blivit utsatta för mobbning/trakasserier/utfrysning framgår det att bland killar har den minskat med 4 procentenheter sedan 2018.

Sedan föregående mätning har andelen tjejer minskat med 15 procentenheter. Noterbart är att det under nästan samtliga mätningar är en större andel tjejer som uppger att de blivit utsatta. Se diagrammet på nästkommande sida.

Trygghet

E3a. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning Utveckling över tid

E3b. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: Per kommun

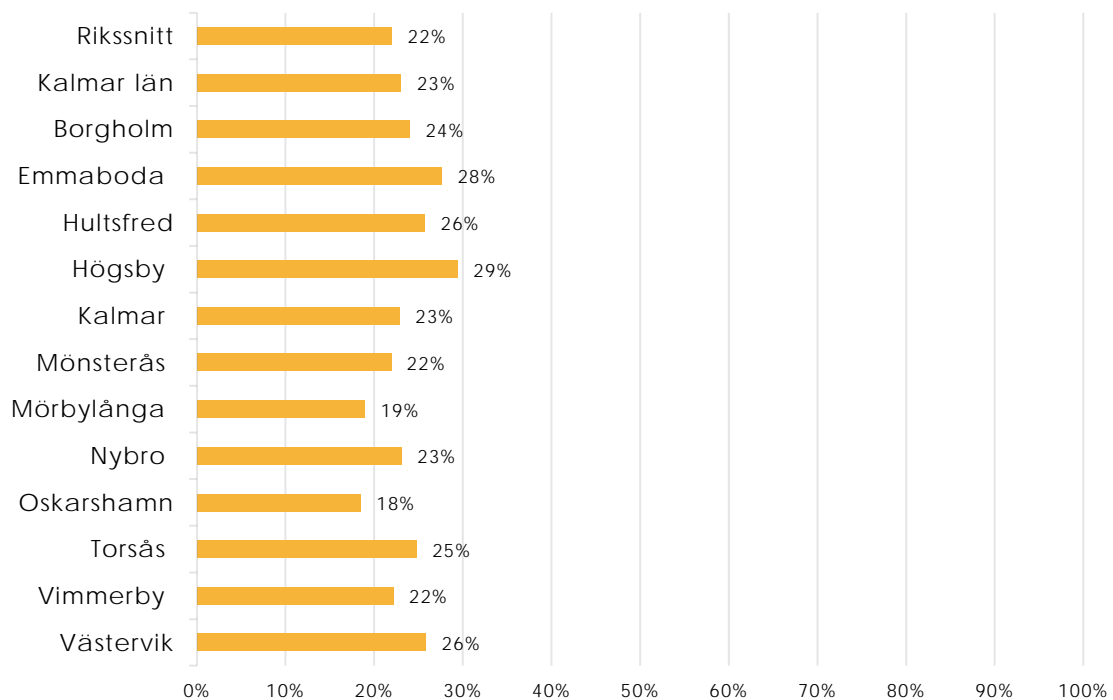
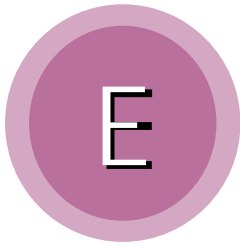
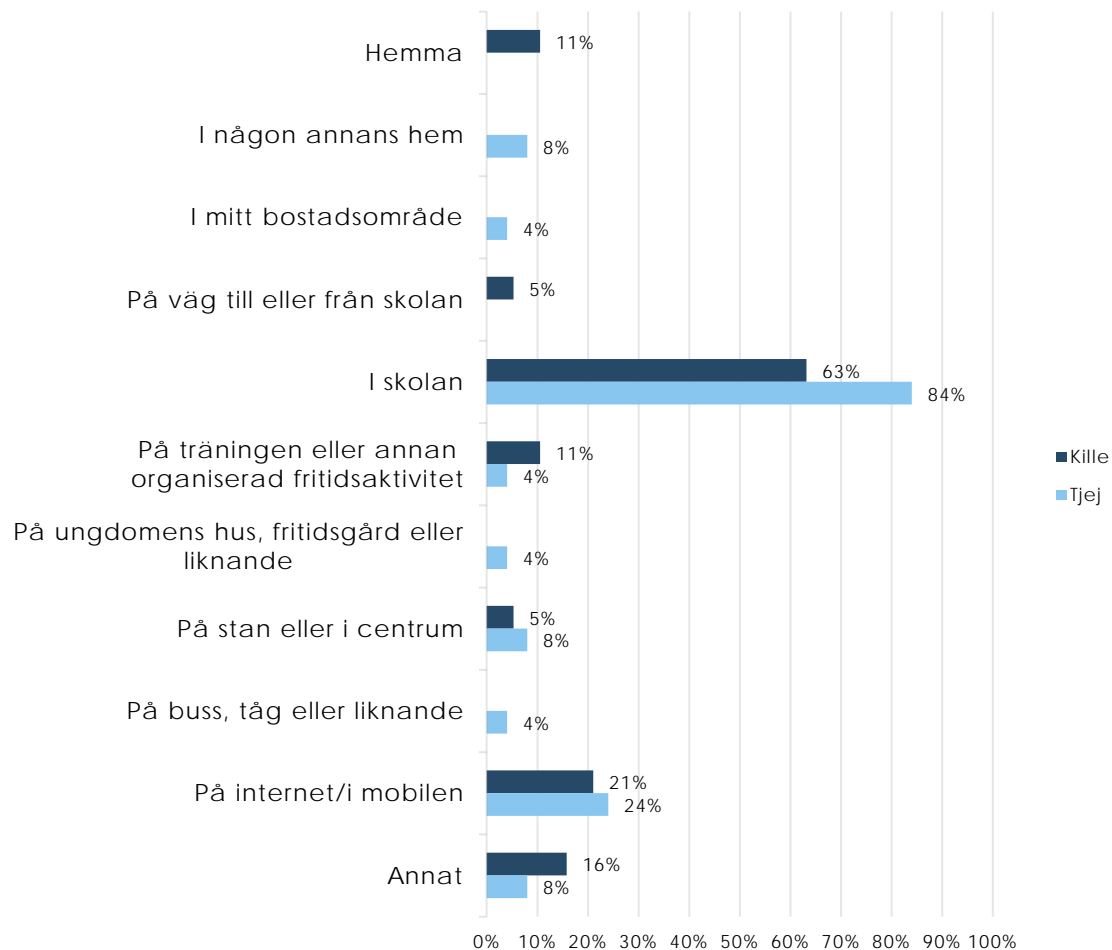

Diagram ovan redovisar årets resultat för Mörbylånga i relation till rikssnittet samt de andra kommunerna. Siffran står för andelen tjejer och killar sammanlagt som svarat ja på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning.

Trygghet

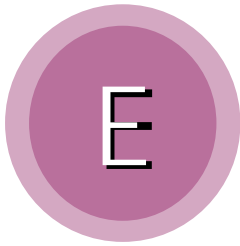
E3c. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfrysad?
Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för
mobbing/trakasserier/utfrysning

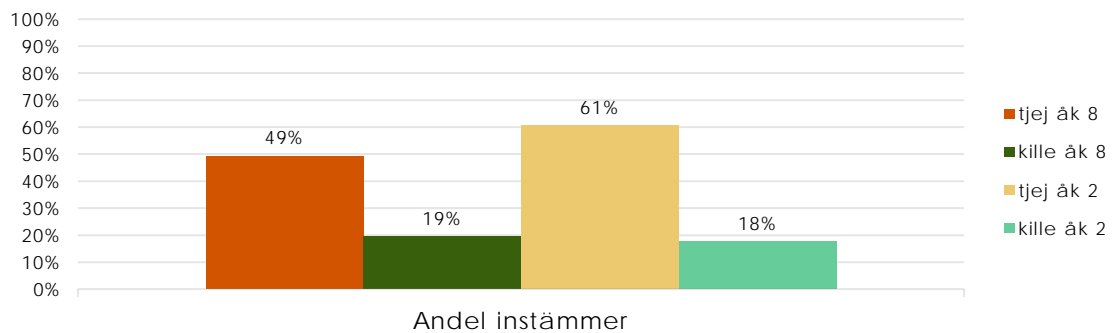
Mobbing och trakasserier

Majoriteten av ungdomarna som uppgav att de blivit mobbade uppger att det sker i skolan. En större andel tjejer uppger även att de blir mobbade på internet/ i mobilen.

Det framgår även att de ställen där killar känner sig otrygga i högre utsträckning än tjejer är i hemmet, på väg till eller från skolan, på träningen och på annat ställe.

E4. Har du, under de senaste sex månaderna, upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

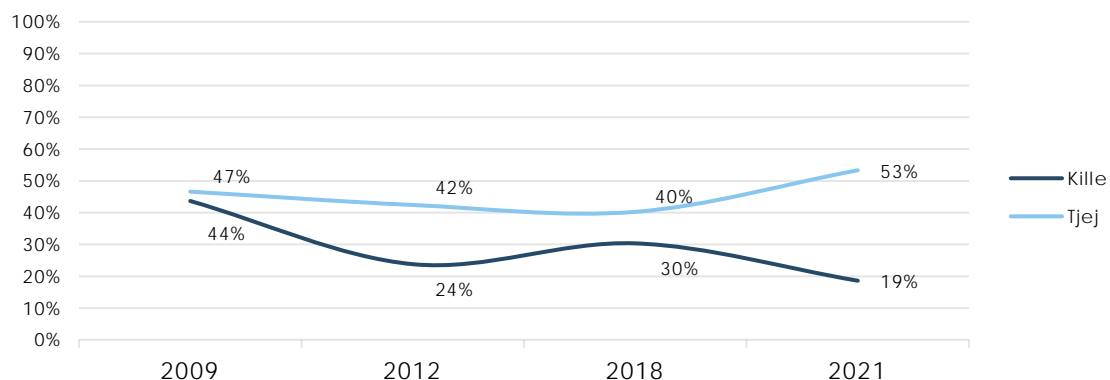
Orättvis behandling

Ungdomarna fick ange om de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt.

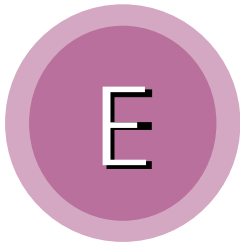
En större andel tjejer i båda årskurserna uppger att de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt.

Över hälften av tjejerna i årskurs 2 uppger detta. I jämförelse är det nästan 2 av 10 killar som uppger detsamma.

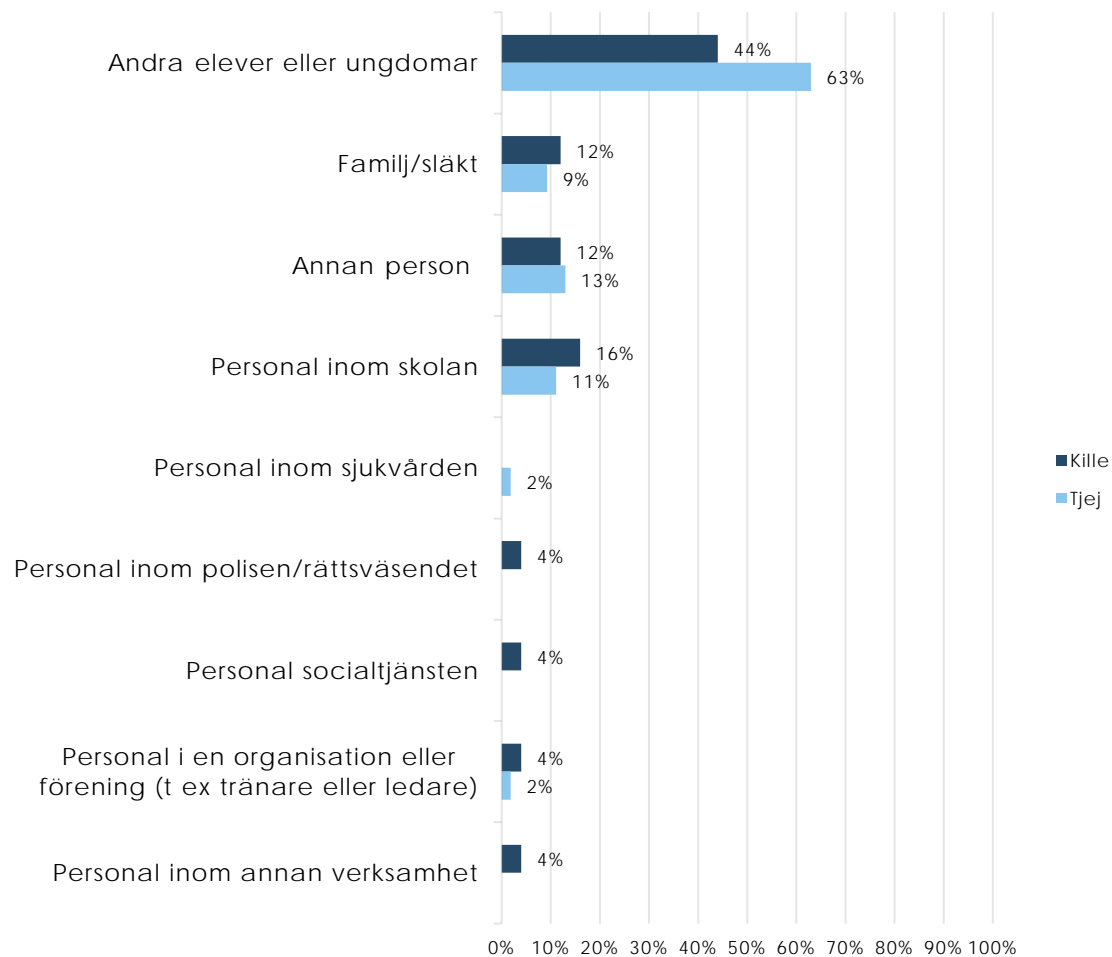
E4a. Andel utsatta för orättvis behandling (flera gånger + någon gång)
Utveckling över tid

Undersöks sedan utvecklingen över tid visar det sig att andelen tjejer som säger att de blivit utsatta för orättvis behandling har ökat med 13 procentenheter sedan föregående mätning. Noterbart är det är en större andel tjejer under samtliga mätningar som uppger att de blivit utsatta för orättvis behandling någon eller flera gånger.

Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?

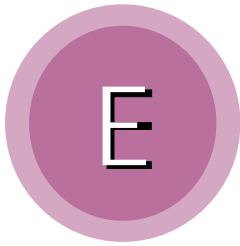

Orättvis behandling

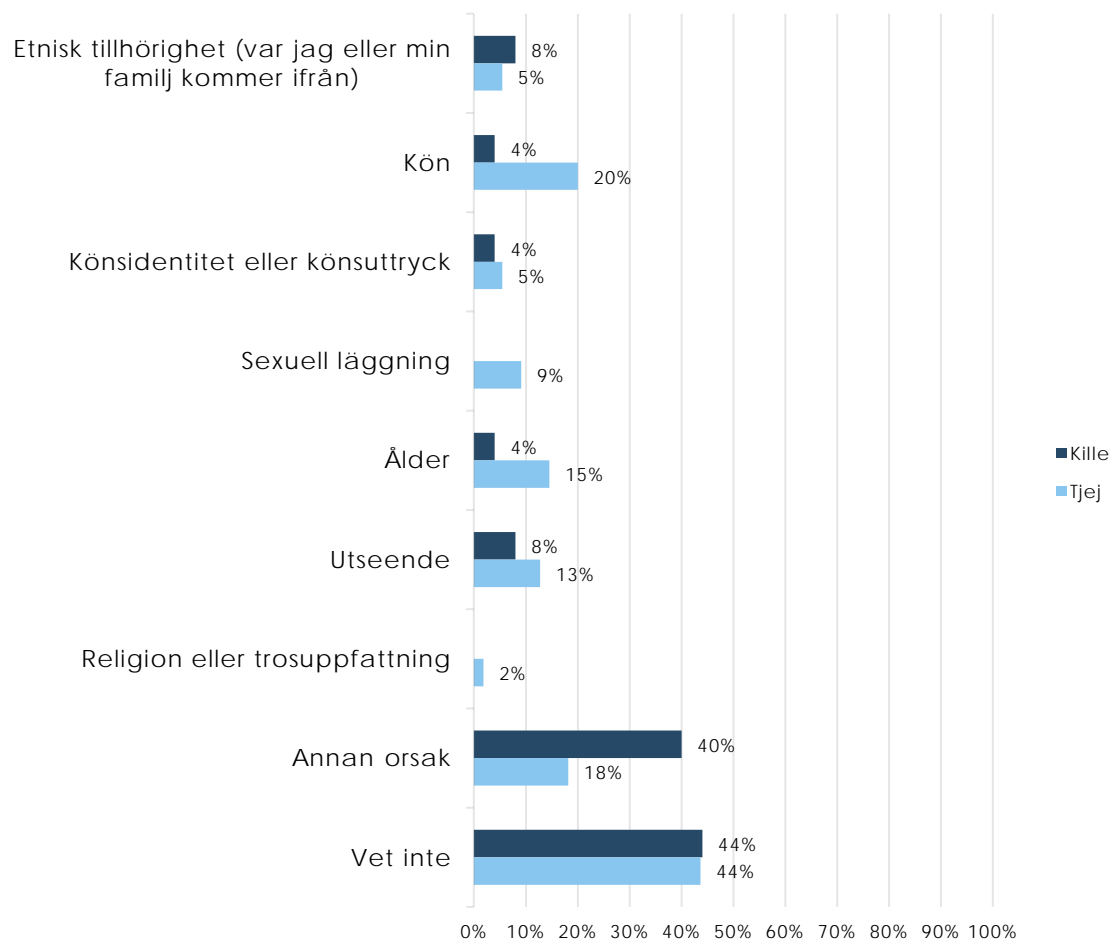
Diagrammet ovan redovisar information om att det framförallt är andra ungdomar som både killar och tjejer blivit orättvist behandlade av.

Det är fler killar än tjejer som känt sig orättvist behandlade av personal inom skolan eller någon annan person medan tjejer i högre grad känt sig orättvist behandlade av andra elever eller ungdomar samt av annan person.

Förekomsten av orättvis behandling av personal inom andra sektorer så som sjukvården, rättsväsendet eller socialtjänsten är låg generellt.

E4c. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?

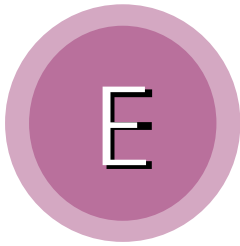

Orättvis behandling

Drygt 4 av 10 tjejer och killar som blivit utsatta för orättvis behandling uppger att de inte vet varför de blev utsatta.

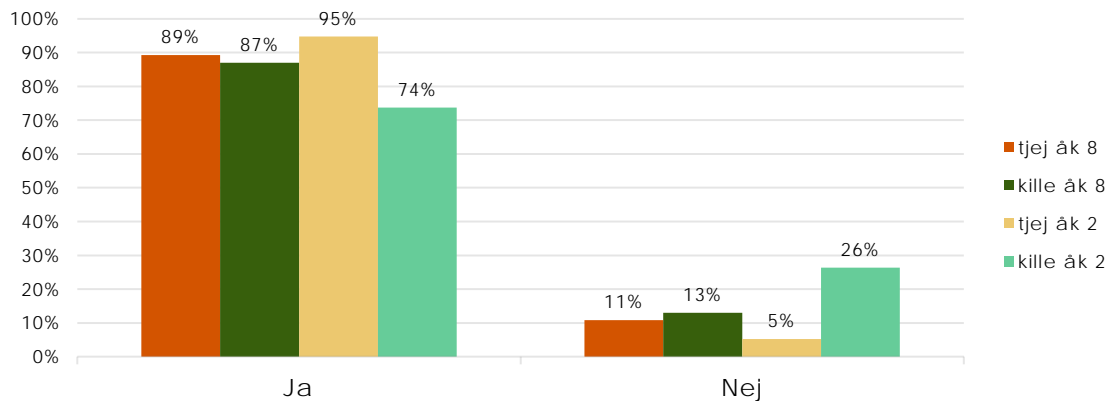
Runt 1 av 10 ungdomar uppger att de blivit orättvist behandlade på grund av deras utseende. Det är något fler tjejer än killar som uppger detta.

Det visar sig även att drygt 4 av 10 killar anser att de blivit orättvist behandlade på grund av orsaker som ej specificeras i frågeformuläret.

Trygghet

E5. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?

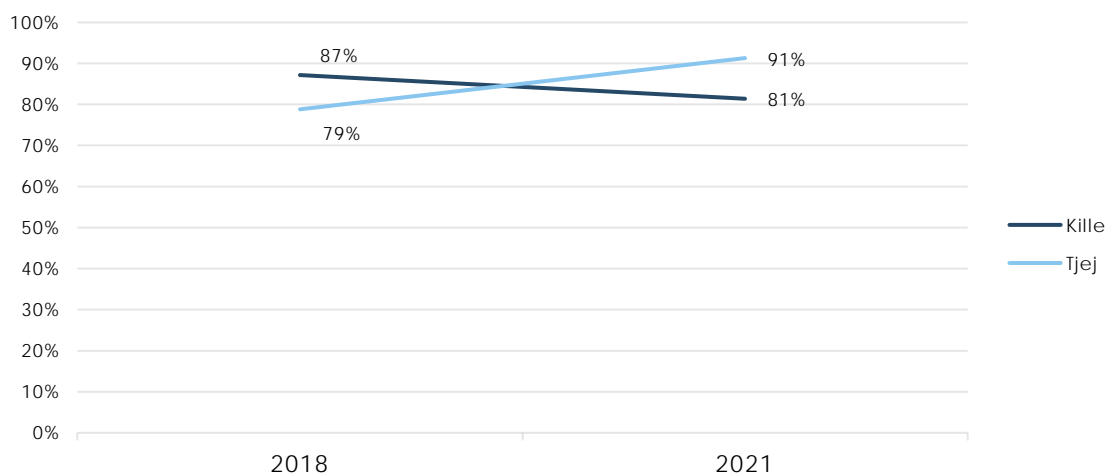

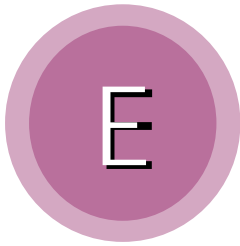
Stöd och hjälp

Det är 8 av 10 killar och tjejer som svarar att de vet vart de kan vända sig för att få stöd om de blir illa behandlade eller mår dåligt. Det är fler killar i årskurs 2 på gymnasiet i relation till övriga grupper som uppger att de inte vet vart de skulle vända sig.

Över tid visar det sig att andelen som uppger att de vet var de kan få stöd om de blir illa behandlade har minskat bland killarna med 6 procentenheter sedan 2018. För tjejer har andelen ökat med 12 procentenheter.

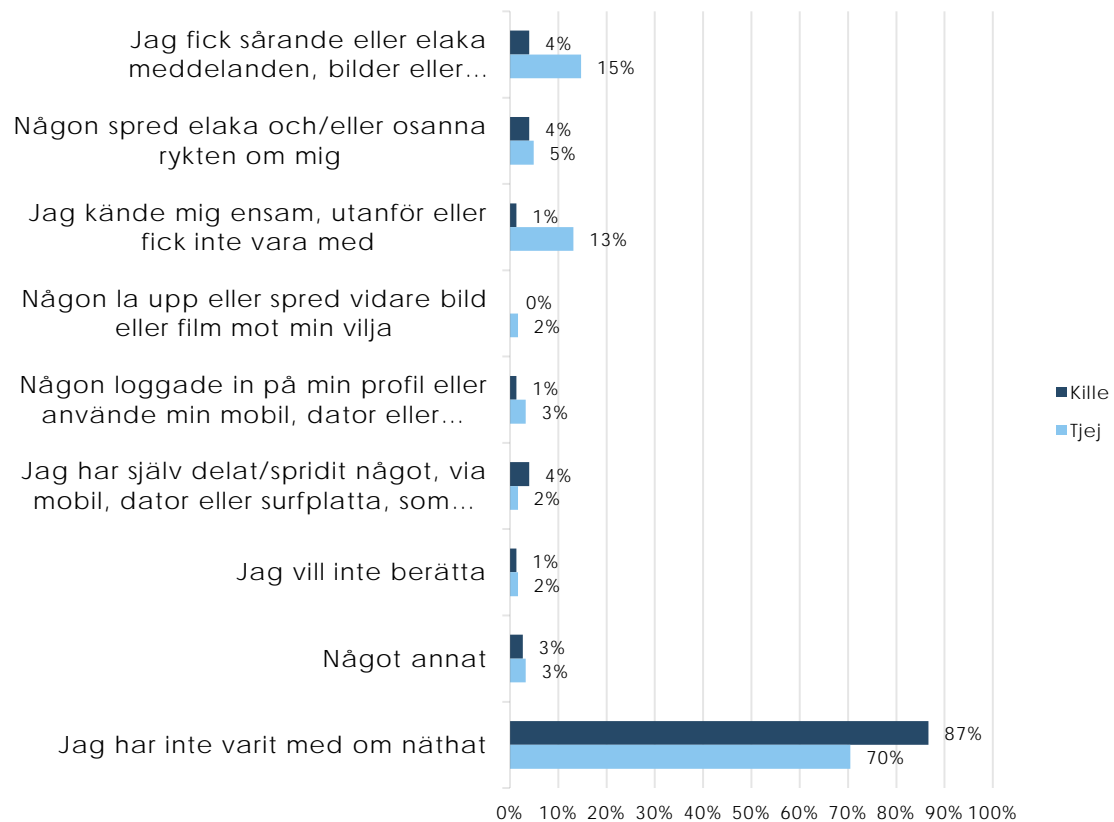
E5a. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?
Andel ja: Utveckling över tid

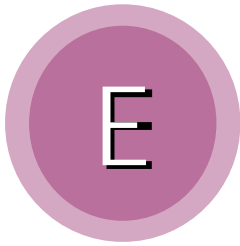
Trygghet

E3c. Har du varit med om näthat? (13-16 år)

Näthat

Majoriteten av ungdomarna har inte varit med om näthat. Av de som upplevt näthat är den största andelen tjejer.

Sammanfattande analys

- Det framgår i rapporten att tjejer och killar är drabbade av olika typer av otrygghet.
- Killar har blivit hotade och utsatta för misshandel i högre grad än tjejer medan tjejer i högre grad blivit utsatta för sexuellt våld/utnyttjande.
- Tjejer och killar upplever (o)trygghet på olika platser i samhället. En större andel tjejer än killar upplever otrygghet i kollektivtrafiken samt på stan eller i centrum. Killar känner sig mest otrygga på fritidsgårdarna.
- Tjejer tenderar att drabbas av mobbning i högre grad än killar. Detta mönster återkommer över tid sedan 2012. Tjejer uppger i högre grad än killar att mobbning främst sker i skolan. Internet/i mobilen är en annan plats där detta beteende i hög grad förekommer.
- En högre andel tjejer än killar uppger att de har blivit utsatta för kränkande och orättvis behandling under de senaste 6 månaderna.
- De flesta tjejer och killar uppger att de har blivit utsatta av andra elever eller ungdomar. Fler tjejer än killar uppger att det är andra elever/ungdomar som utsatt dem för orättvis behandling medan fler killar uppger att det är personal inom skolan.
- Fler killar än tjejer vet inte vart de kan vända sig för att få stöd om de skulle bli illa behandlade eller må dåligt.
- Att utsattheten skiljer sig mellan killar och tjejer kan delvis speglas av hur det ser ut i samhället i stort där exempelvis tjejer är mer utsatta för sexuellt våld och kränkningar medan killar i högre grad drabbas av våld utan sexuella aspekter.

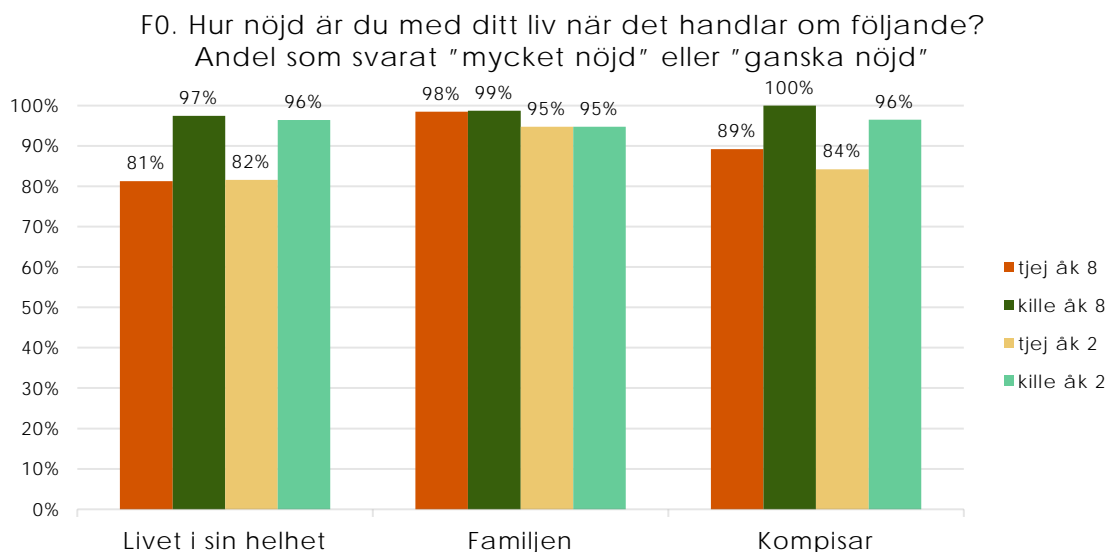
En god hälsa är en förutsättning för att kunna uppnå det ungdomspolitiska målet där alla ungdomar har goda levnadsvillkor, makt att kunna forma sina egna liv samt inflytande över samhällsutvecklingen. Hälsa berör flera olika fysiska, psykiska och sexuella aspekter. I rapporten "Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/2018" visar det sig att på en övergripande nivå är de allra flesta elever i Sverige tillfreds med livet och betraktar sin hälsa som god. Ett varningens finger riktas däremot mot den utveckling som sker bland ungdomars psykiska och psykosomatiska hälsa. Rapporten redovisar att tjejer är mindre nöjda med både sin hälsa och kropp än killar samtidigt som tillfredsställelsen med livet skattas högre bland killar i 15-årsåldern jämfört med tjejer i samma åldersgrupp.⁵

Liknande resultat återfinns även i MUCF:s attityd- och värderingsstudier där psykisk ohälsa ökat över tid. Resultaten från den studien visar även att ökningen är kraftigare bland tjejer än bland killar vilket ökar skillnaderna mellan könen.⁶

Relationer och nöjdhet med livet

Familje- och kompisrelationer samt andra sociala nätverk är faktorer som påverkar en individs hälsa. Hur individen ser på livet som helhet är en fråga som ofta, med lite olika formuleringar, även används för att avspegla psykisk hälsa.

I diagram F0 ser vi att en klar majoritet av ungdomarna är nöjda med sina familje- och kompisrelationer. Andelen som är nöjda med livet i sin helhet är något lägre men ändå på höga nivåer. Nöjdheten med kompisrelationerna, familjerelationerna och livet i sin helhet framgår vara generellt lägre bland tjejer än killar.

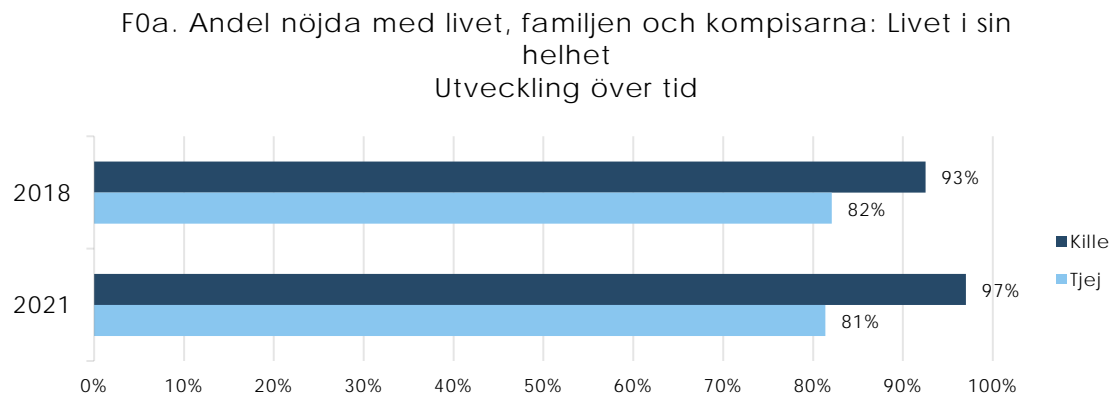
5. Folkhälsomyndigheten. Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/2018 – grundrapport. 2018.

6. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Unga med attityd – Hälsa, fritid och framtid. Attityd och värderingsstudie. 2019.

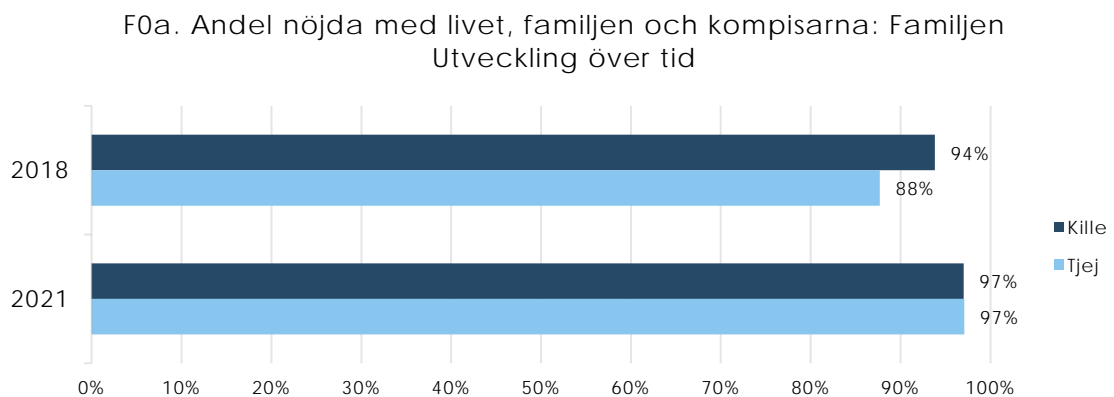

Nöjdhet med sitt liv, utveckling över tid

Sedan 2018 är det en större andel killar som är nöjda med livet i sin helhet. Skillnaderna i nöjdhet mellan killar och tjejer har sedan den första mätningen 2018 ökat från 11 procentenheter till 16 procentenheter.

Över tid är killar också mer nöjda i relation till deras familjesituation jämfört med tjejer även om den skillnaden är mindre.

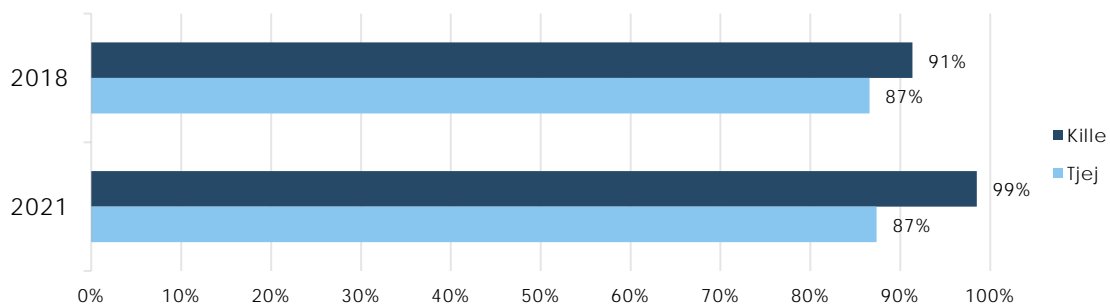

Nöjdhet med sitt liv, utveckling över tid

Undersöks slutligen killarna och tjejerna i Mörbylångas nöjdhet i relation till deras kompisituation framgår det drygt 9 av 10 killar och tjejer är nöjda. Över tid har dessa siffror legat på stabila nivåer under samtliga mätningar.

F0a. Andel nöjda med livet, familjen och kompisarna: Kompisar
Utveckling över tid

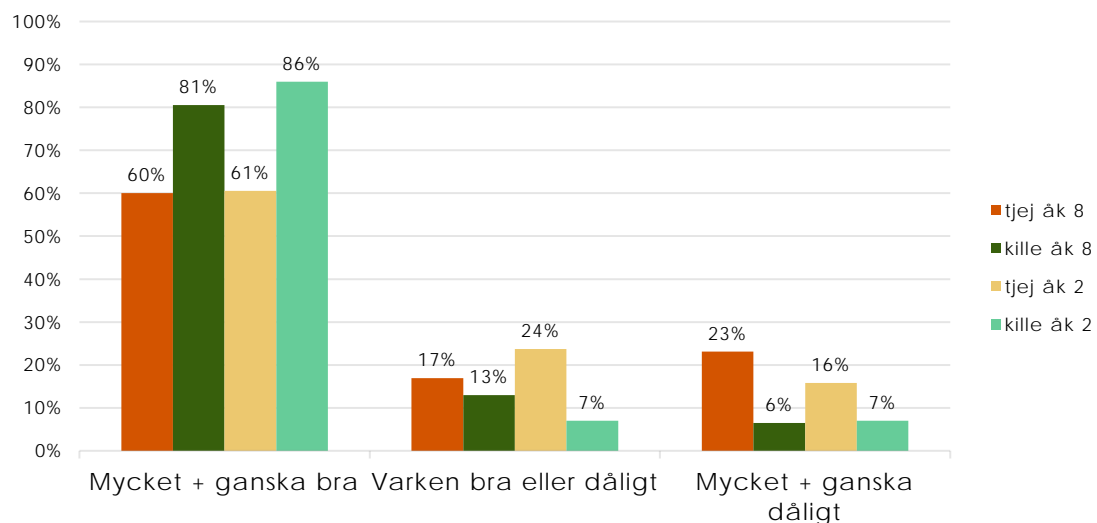

Självskattad hälsa

Självskattad hälsa innebär individens egna värdering av det samlade hälsotillståndet. Den har visat sig ha ett samband till både risk för sjuklighet och även dödlighet. Den självskattade hälsan är därmed en skala som ingår i många befolkningsundersökningar.

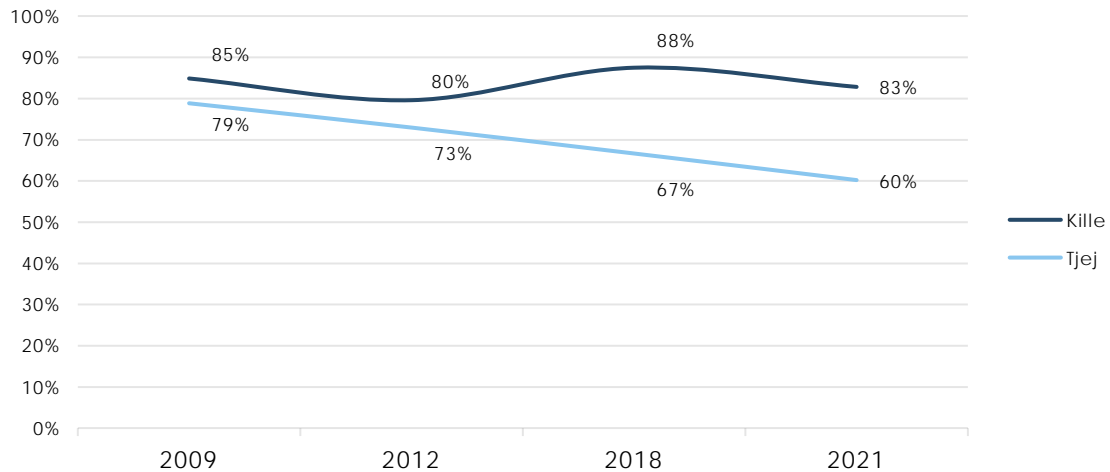
Killar svarar i klart högre grad än tjejer att de mår mycket eller ganska bra.

F1. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

F1a. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Utveckling över tid

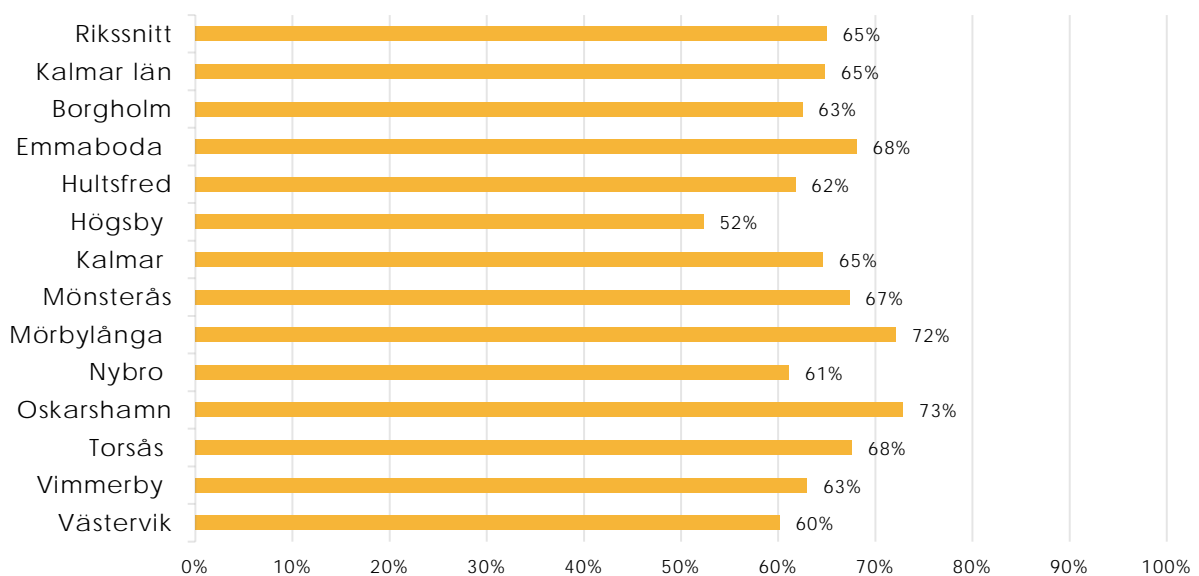
Självskattad hälsa – utveckling över tid

Vid en granskning av utvecklingen över tid framgår det att den självskattade hälsan bland ungdomar har haft en negativ utveckling.

Den självskattade hälsan har minskat bland både tjejer och killar men har minskat avsevärt mer bland tjejer än killar över tid.

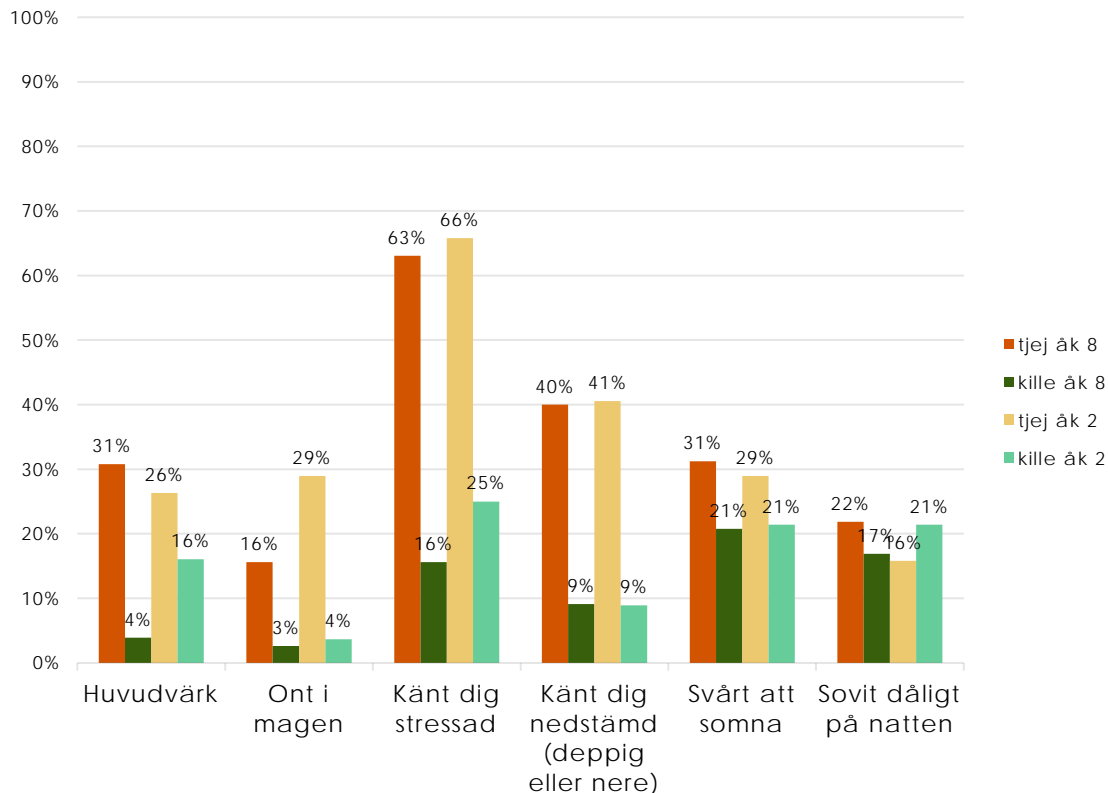
I den senaste mätningen är det 6 av 10 tjejer som uppger att de mår "ganska" eller "mycket bra" medan det är drygt 8 av 10 killar som uppger samma sak.

F1b. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Per kommun

F1. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

Psykiska och somatiska besvär

Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika typer av somatiska och psykiska besvär, som till exempel stress, huvudvärk, ont i magen, nedstämdhet och sömnsvårigheter. Förekomsten av dessa besvär, flera gånger i veckan eller under en längre period är en indikation på ohälsa.

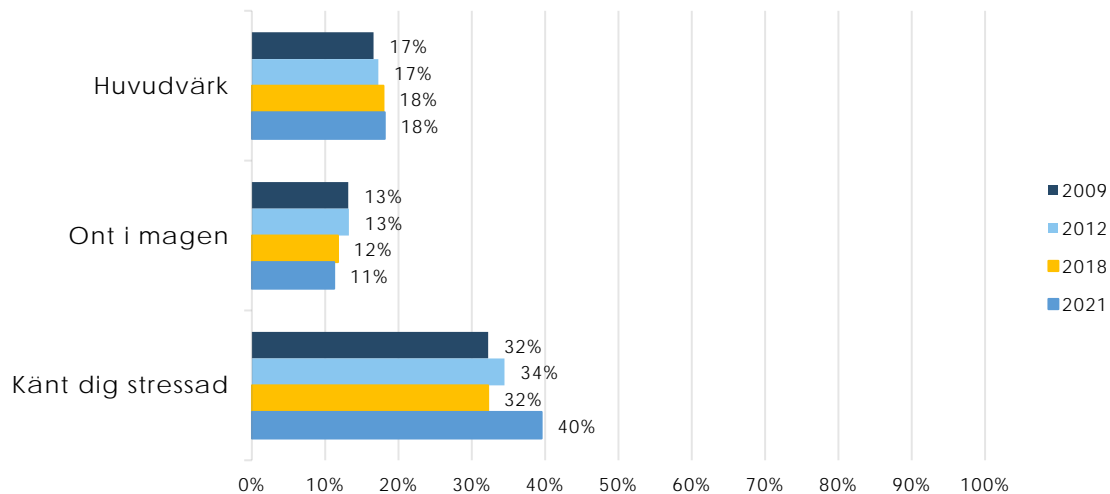
Tjejer i Mörbylånga har betydligt fler psykiska och somatiska besvär än killar.

Över 6 av 10 tjejer uppger exempelvis att de känt sig stressade medan 2 av 10 killar uppger samma sak.

Det är också ungefär 4 av 10 tjejer som känt sig nedstämda medan andelen killar är ungefär 1 av 10.

F2a. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare:
Utveckling över tid

Psykiska och somatiska besvär

På en övergripande totalnivå framgår det tydligt att besvär med huvudvärk samt stress har ökat sedan den första mätningen 2009.

Det är också tydligt att det framförallt skett en snabb ökning av besvären hos tjejerna över tid medan ökningen av besvären hos killarna inte varit lika kraftig.

F2b. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid per kön

	Kille		Tjej	
	2018	2021	2018	2021
Huvudvärk	10%	9%	28%	29%
Ont i magen	5%	3%	20%	21%
Känt dig stressad	16%	20%	52%	64%
Svårt att somna	13%	21%	30%	30%
Känt dig nedstämd (deppig eller nere)	9%	9%	33%	40%

F2c. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: per kommun

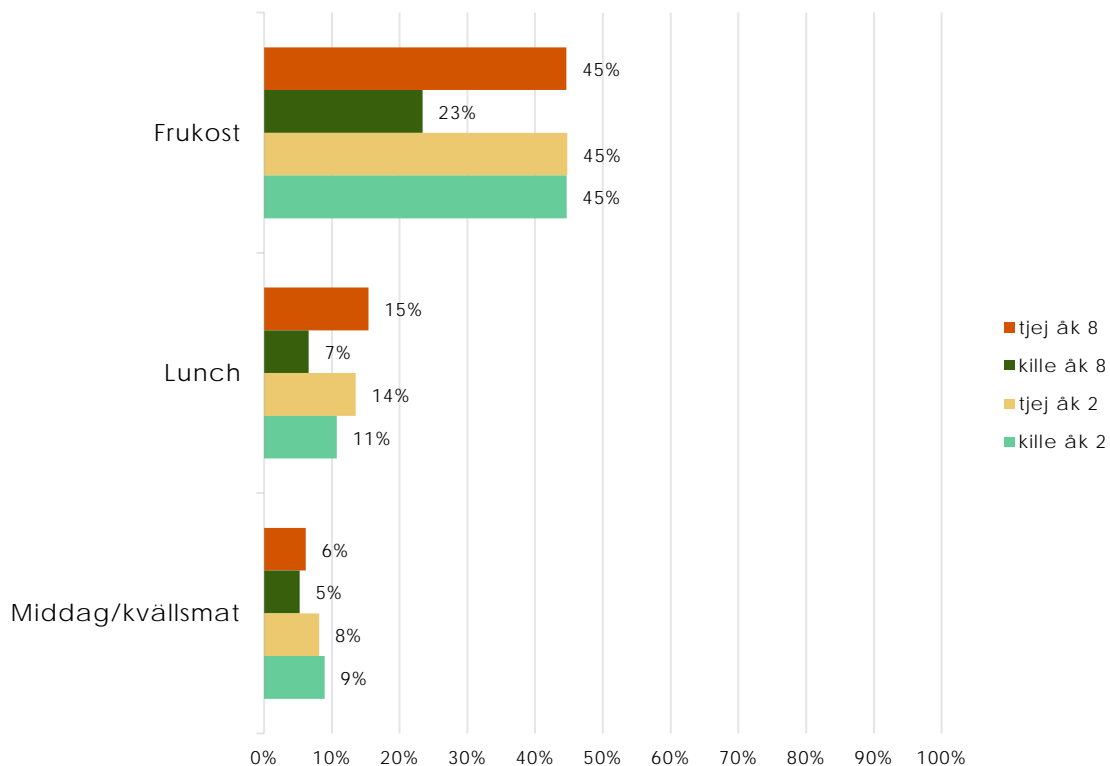
	Huvudvärk	Ont i magen	Känt dig stressad	Svårt att somna	Känt dig nedstämd (deppig eller nere)	Sovit dåligt på natten
Rikssnitt	21%	17%	47%	31%	31%	28%
Kalmar län	22%	17%	45%	29%	30%	27%
Borgholm	25%	20%	45%	28%	30%	20%
Emmaboda	26%	23%	45%	30%	33%	31%
Hultsfred	24%	19%	48%	33%	32%	34%
Högsby	26%	25%	45%	31%	33%	30%
Kalmar	22%	18%	45%	30%	31%	27%
Mönsterås	24%	16%	44%	27%	30%	27%
Mörbylånga	18%	11%	40%	26%	24%	20%
Nybro	22%	16%	45%	32%	32%	29%
Oskarshamn	22%	15%	45%	26%	23%	24%
Torsås	23%	21%	40%	21%	25%	24%
Vimmerby	23%	14%	45%	31%	32%	31%
Västervik	21%	19%	48%	30%	35%	28%

Psykiska och somatiska besvär

Tabellen ovan redovisar Mörbylångas övergripande resultat över psykiska och somatiska besvär i relation till både rikssnittet och kommunerna. Det framgår att Mörbylångas resultat ligger något under rikssnittet på samtliga punkter.

F3. Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

Hoppa över måltider

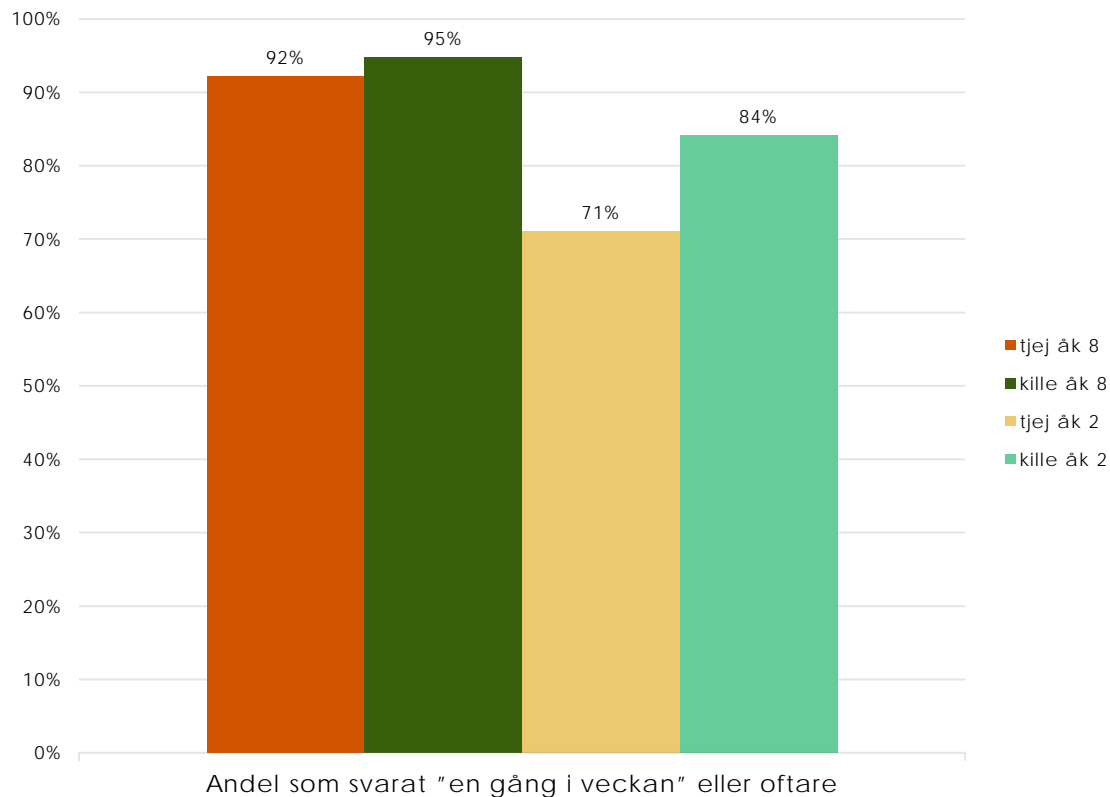
I diagram F3 ovan redovisas andelen ungdomar som svarat att de hoppar över måltider flera gånger i veckan eller oftare.

Inom årskurs 8 framgår det att tjejerna hoppar över frukosten i större utsträckning än killarna. Skillnaden är inte lika stor mellan tjejer och killar i årskurs 2 på gymnasiet men det är samtidigt denna grupp som står för en större andel som struntar i frukosten. Killarna i årskurs 8 hoppar över frukosten i lägre utsträckning än resterande grupper.

Skillnaden mellan killar och tjejer som hoppar över lunchen samt middagen/kvällsmaten är inte lika tydlig i jämförelse med personer som struntar i frukosten. Däremot är det en lite större andel tjejer som hoppar över dessa måltider.

F4. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?

Träning och motion

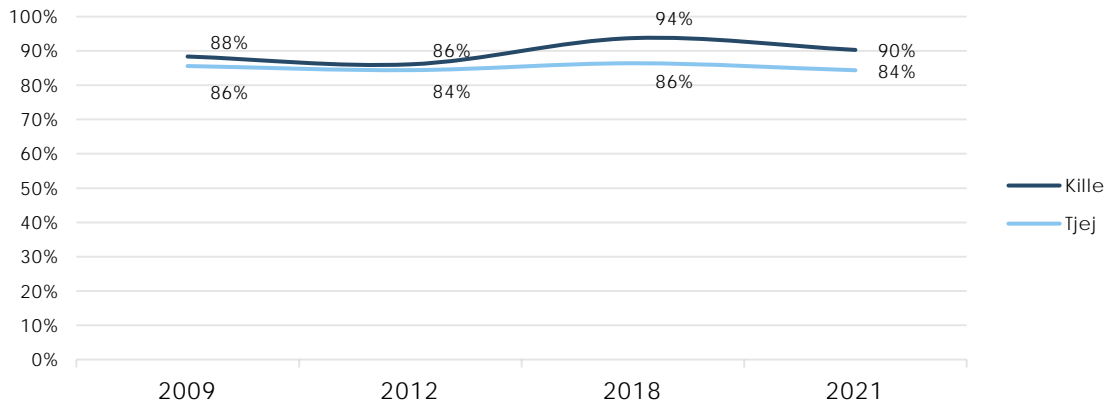
Fysisk aktivitet har viktiga kopplingar till både fysisk och psykisk hälsa. Att åstadkomma ett samhälle där fysisk aktivitet främjas och där stillasittandet minskar kräver en sektoröverskridande samverkan. En samhällelig förutsättning för detta innebär att skapa jämlika möjligheter för samtliga grupper i samhället att delta i fysiska aktiviteter och utevistelse.

Över 9 av 10 i årskurs 8 tränar minst en gång i veckan eller oftare medan andelen är lägre bland de i årskurs 2 på gymnasiet.

Framförallt är det tjejerna i årskurs 2 som står ut, bland dem är det endast 7 av 10 som uppger att de tränar.

F4a. Andel som tränar minst en gång i veckan
Utveckling över tid

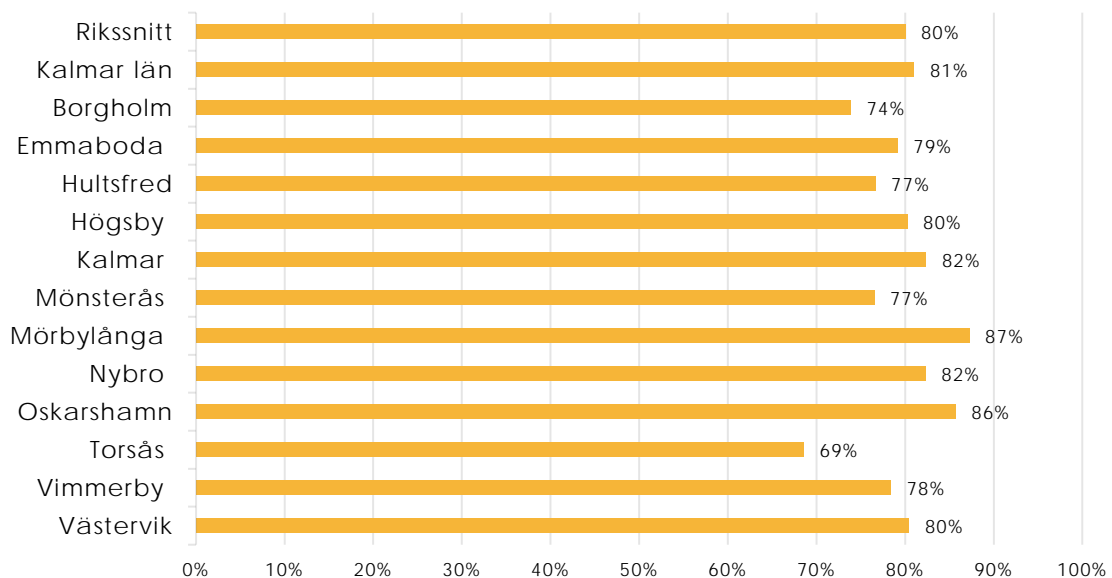

Träning och motion

Över tid framgår det att andelen killar som tränar har legat på en relativt konstant nivå sedan 2009. Den enda större förändringen är att andelen killar har minskat med 4 procentenheter sedan 2018.

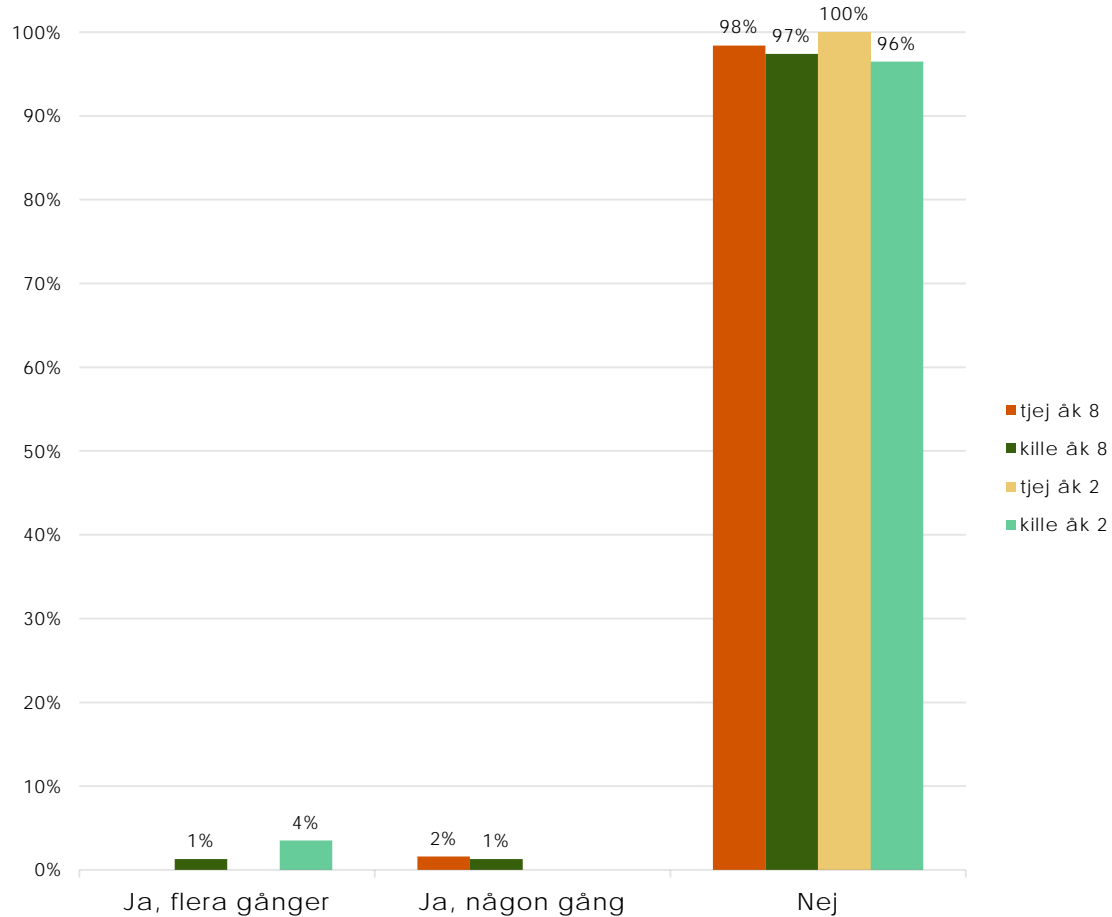
Andelen tjejer har legat på stabila nivåer sedan 2009.

F4b. Andel som tränar minst en gång i veckan
Per kommun

F5. Har du någon gång använt anabola steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel?

Prestationshöjande medel

I Lupp-enkäten ställs en fråga om användningen av anabola steroider eller motsvarande medel.

Diagrammet ovan ger en tydlig bild av att väldigt få individer har använt sig av prestationshöjande medel. Utav de som har det rör det sig om endast 1-4 %. Av dessa är det totalt sett fler killar än tjejer som uppger att de tagit anabola steroider.

F6. Hur ofta brukar du...

	tjej åk 8		kille åk 8		tjej åk 2		kille åk 2	
	2018	2021	2018	2021	2018	2021	2018	2021
Röka cigaretter?								
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	94%	97%	100%	97%	92%	92%	84%	84%
Minst en gång per vecka	6%	3%		3%	8%	8%	16%	16%
Snusa?								
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	98%	100%	97%	96%	95%	92%	65%	74%
Minst en gång per vecka	2%		3%	4%	5%	8%	35%	26%
Dricka folköl?								
Aldrig/Sällan	95%	100%	96%	97%	90%	97%	59%	88%
Minst en gång per månad	5%		4%	3%	10%	3%	41%	12%
Dricka starköl, starkcider, alkoläsk, vin eller sprit?								
Aldrig/Sällan	88%	98%	97%	97%	46%	84%	22%	72%
Minst en gång per månad	12%	2%	3%	3%	54%	16%	78%	28%

Alkohol, tobak och snus

Bland ungdomarna i årskurs 2 på gymnasiet har andelen som dricker starköl, vin eller sprit minst en gång per månad minskat kraftigt sedan 2018. Bland tjejerna har andelen minskat med 38 procentenheter och bland killarna har andelen minskat med 50 procentenheter.

Även bland tjejer i årskurs 8 har andelen som dricker starköl, starkcider, alkoläsk, vin eller sprit minst en gång per månad minskat sedan 2018. Detta med 10 procentenheter.

F6a. Hur får du oftast tag på alkohol?

	2018		2021	
	Kille	Tjej	Kille	Tjej
Köper själv i affären			3%	
Beställer på internet			3%	
Tillverkar själv			3%	
Får från mina föräldrar	43%		12%	32%
Tar från mina föräldrar utan att de vet om det		33%	12%	11%
Från syskon			9%	7%
Från kompisar, kompisars syskon, flickvän/pojkvän/partner	29%	44%	21%	46%
Från annan vuxen	14%		9%	4%
På annat sätt	14%	22%	27%	

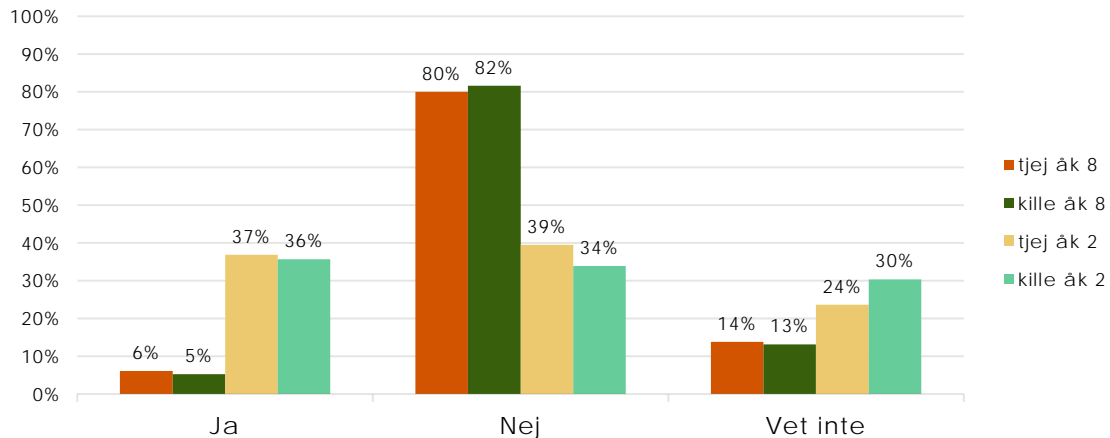
Tillgång på alkohol

Tabellen ovan redovisar olika sätt killar och tjejer i Mörbylånga får tag på alkohol. Det vanligaste sättet är genom kompisar, kompisars syskon eller någon typ av partner följt utav alternativet "På annat sätt".

Det är vanligare bland tjejer att få tag på alkohol genom kompisar eller en partner medan killar oftare får av annan vuxen.

F7. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar?

Alkohol

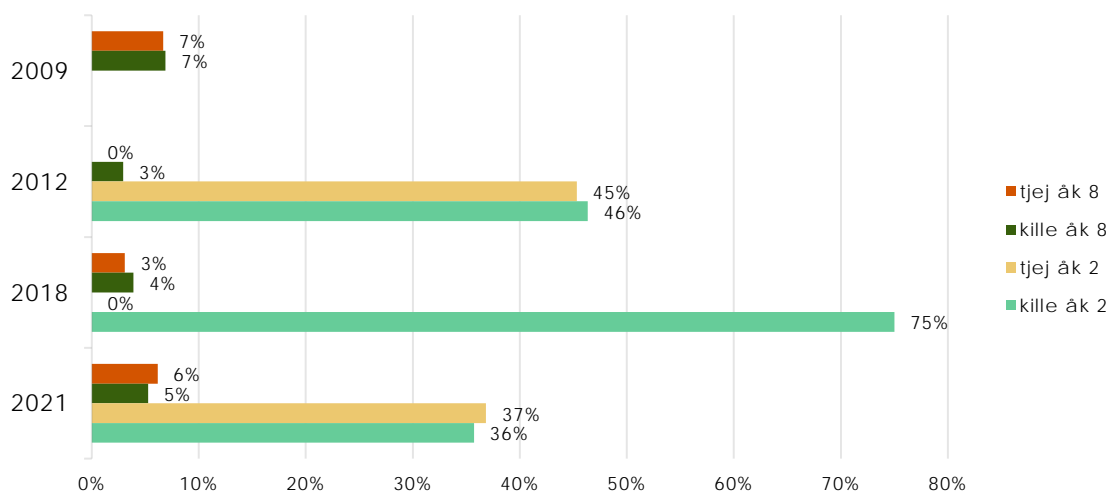
Diagrammet F7 visar att det främst är tjejer och killar i årskurs 2 som upplever att de har tillåtelse från deras föräldrar att dricka alkohol.

Nästan 4 av 10 tjejer killar i årskurs 2 uppger att de får dricka alkohol för sina föräldrar. Det är betydligt mindre vanligare att killar och tjejer i årskurs 8 upplever att de får dricka alkohol för sina föräldrar.

Över tid framgår det att andelen killar som upplever att de fått tillåtelse att dricka varit större än andelen tjejer med tillåtelse att konsumera alkohol i båda årskurserna.

Årets mätning indikerar däremot en förändring i det tidigare återupprepade mönstret.

F7. Andel som får dricka alkohol över tid

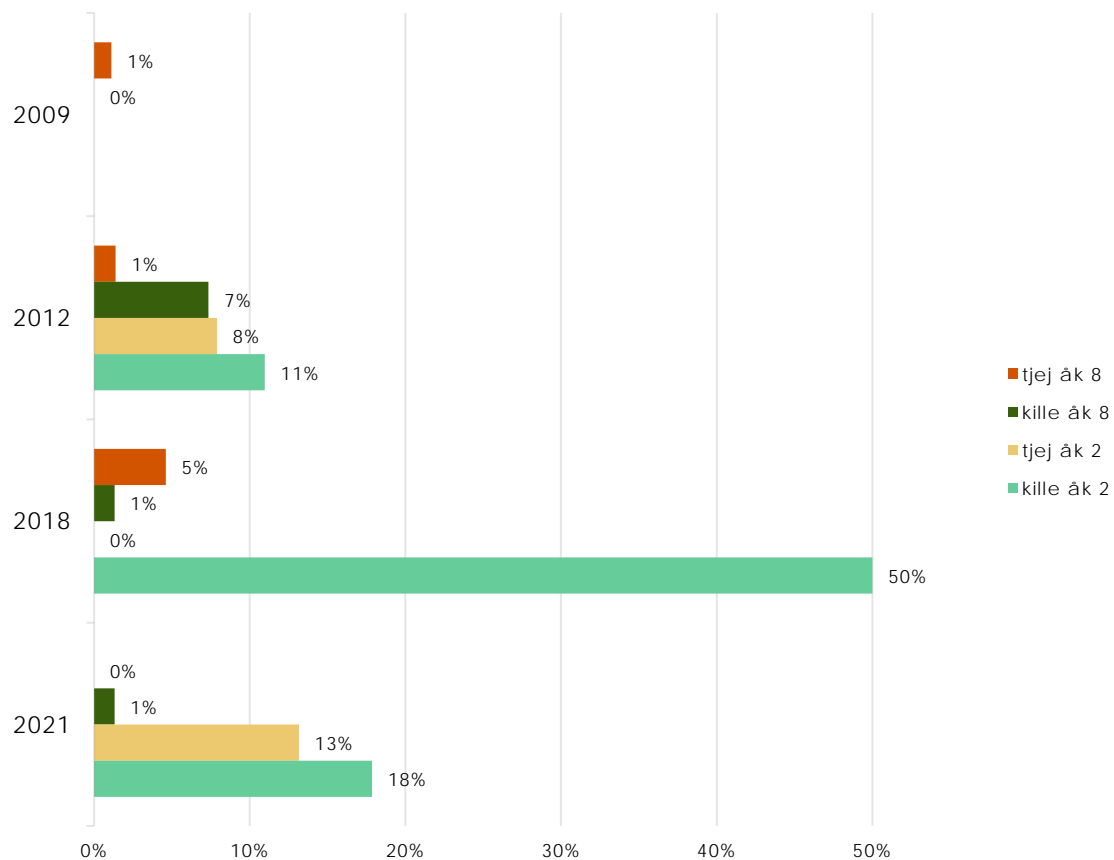

Användning av narkotika

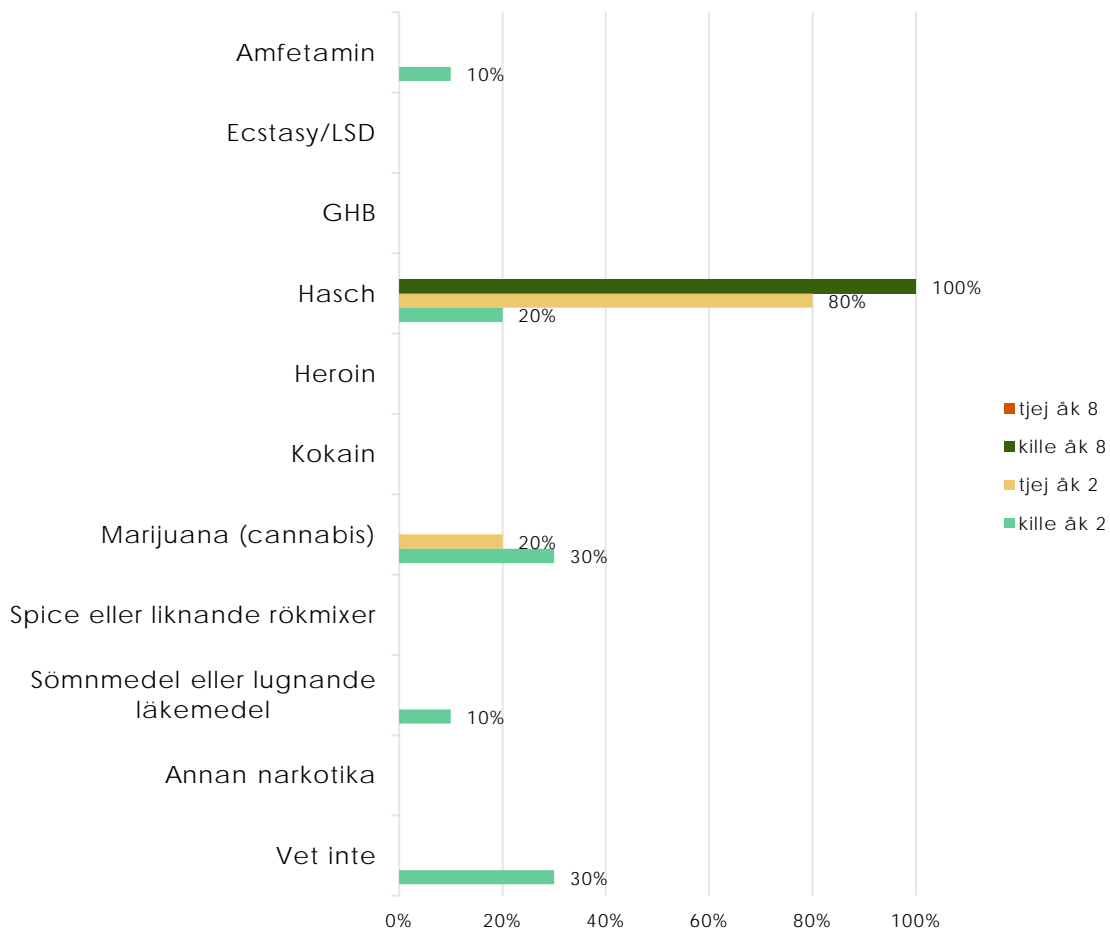
Diagram F8 nedan redovisar andelen tjejer och killar i de olika årskurserna som brukat narkotika över tid. Det är framförallt killar i årskurs 2 på gymnasiet som brukat narkotika och detta är ett återkommande mönster vid en granskning av samtliga undersökningar. Narkotikaanvändningen är vanligare generellt sett bland killar i båda årskurserna.

F8. Andel som använt narkotika över tid

F8a. Vilken eller vilka typer av narkotika har du använt?
Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

Användning av narkotika

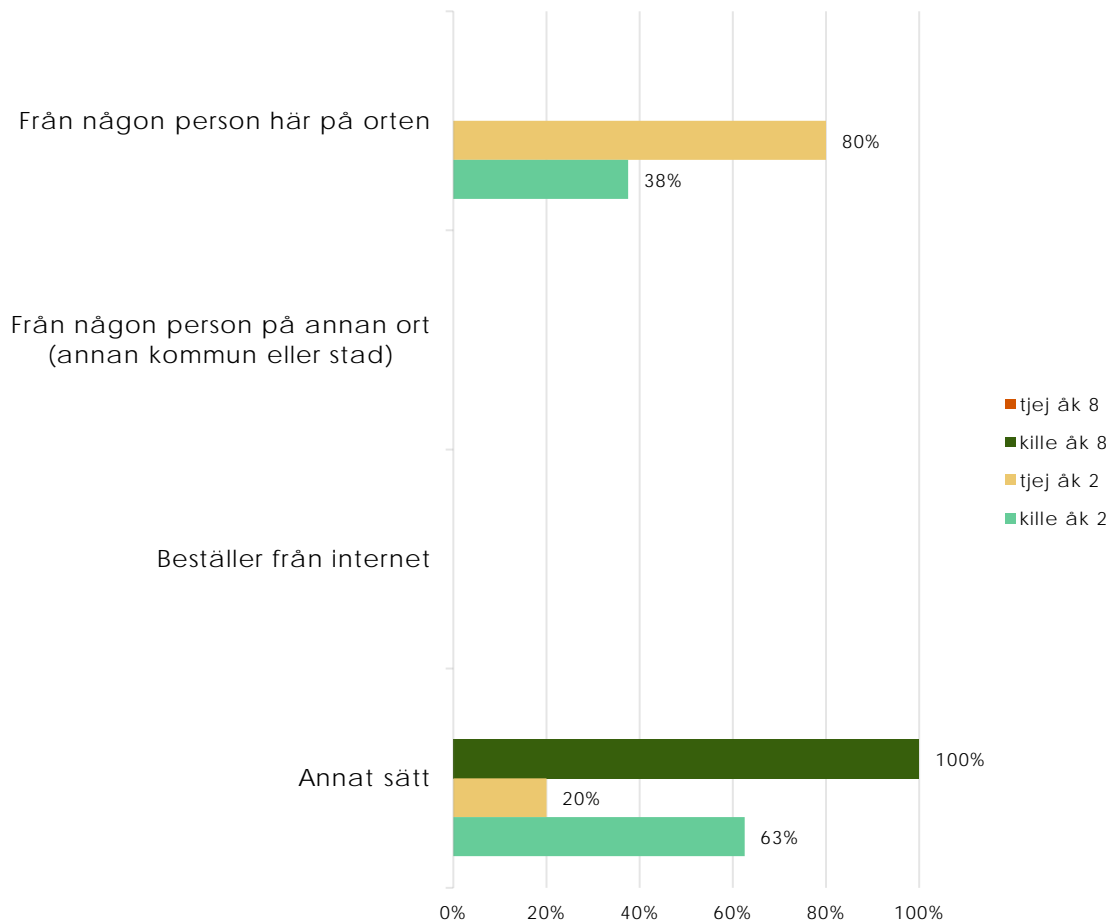
Diagram F8a ovan redovisar vilka olika typer av narkotika som använts av de som svarat att de har använt narkotika.

Amfetamin, hasch och marijuana är de tre vanligaste typerna av narkotika. Diagrammet visar att det är vanligare bland killar i jämförelse med tjejer att använda amfetamin.

Medan det är vanligare bland tjejer i årskurs 2 i jämförelse med killarna i samma årskurs att använda hasch. Vad gäller marijuana är det något fler killar i årskurs 2 än tjejerna i samma årskurs.

F8b. Hur fick du/får du tag på narkotika?
Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

Tillgång till narkotika

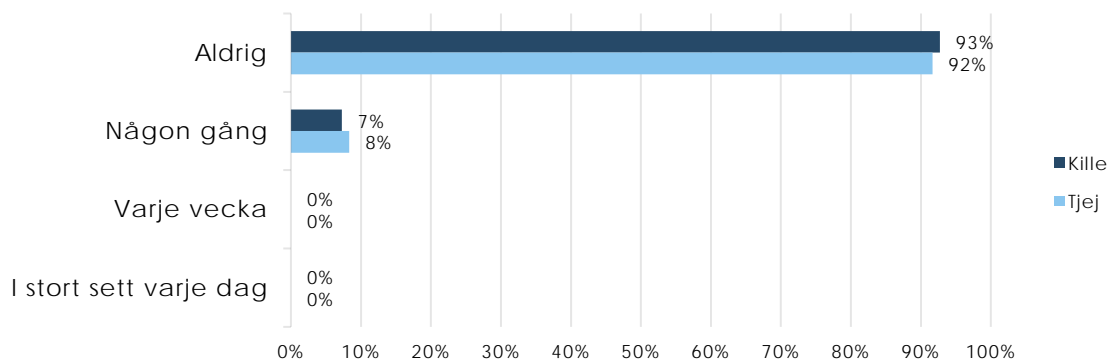
Diagram F8b ovan redovisar hur ungdomar i de olika årskurserna fått tag på narkotika.

Bland tjejer och killar i årskurs 8 framgår det att 6 av 10 killar och 4 av 10 tjejer fått tag på det genom någon person på orten.

I årskurs 2 på gymnasiet är det ungefär hälften av tjejer och killar som fått tag på det genom någon på orten.

F9. Har du blivit kontrollerad, hotad eller utsatt för våld* av förälder och/eller partner? *Med våld menar vi: ex hot, slag, knuffar, fasthållning

Kontrollerad, hotad eller utsatt för våld

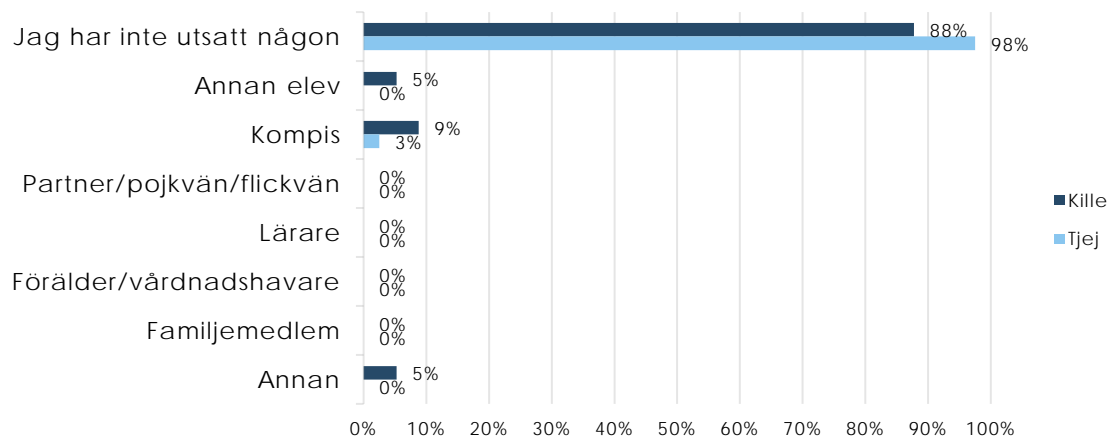
Ovan redovisas andelen killar och tjejer som blivit utsatta för kontroll, hot eller våld av en förälder eller partner. En tydlig majoritet anger att de inte upplevt hot eller blivit utsatta för våld.

Nästan 1 av 10 uppger att det förekommit någon gång eller fler gånger. Tjejer är något mer utsatta än killar.

Diagram F10 nedan redovisar andelen killar och tjejer som har utfört kontroll, hot eller våld mot olika personer.

Drygt 10 procentenheter fler tjejer uppger att de inte har utsatt någon. Av de killar som angett att de har utövat kontroll, hot eller använt våld mot någon handlar det främst om kompisar eller mot en annan elev.

F10. Har du, en gång i månaden eller oftare, kontrollerat, hotat eller utövat våld* mot någon av följande... *Med våld menar vi: ex hot, slag, knuffar, fasthållning

Sammanfattande analys

- Det finns relativt tydliga skillnader mellan killar och tjejer vad gäller hälsa. Överlag tenderar killar att känna att de har en bättre hälsa än tjejer utifrån en rad olika aspekter.
- Killar är betydligt mer nöjda med livet i sin helhet än vad tjejer är. Nöjdheten med familje- och kompisrelationerna är däremot mer jämlik, men fortfarande något mer förekommande bland killar.
- Det finns en stor könsskillnad vad gäller självskattad hälsa. Drygt 8 av 10 killar upplever deras hälsa som "ganska" eller "mycket god" medan endast 6 av 10 tjejer tycker likadant.
- Skillnaderna i självupplevd hälsa speglas i svaren gällande psykiska och somatiska besvär. Tjejer uppger sig vara stressade och nedstämda i betydligt högre grad än killar. De uppger även i högre grad att de har problem med huvudvärk och magont. De flesta av de nämnda besvären har ökat över tid.
- Killar tenderar att träna minst en gång i veckan i större utsträckning än tjejer i samma årskurs.
- Elever i årskurs 2 på gymnasiet uppger i högre grad än elever i årskurs 8 att de får dricka alkohol för deras föräldrar.
- Narkotikaanvändning är vanligast bland killar på gymnasiet.
- Skillnaderna i hälsa mellan tjejer och killar kan bero på en rad olika faktorer. Vetskapen sedan tidigare är att tjejer tenderar att prestera bättre i skolan än killar och prestationen kan vara relaterad till den högre grad av stress och andra psykiska och somatiska besvär som tjejer känner av. Det är även möjligt att coronapandemin slagit hårdare mot tjejer än killar vilket åsamkat dem större psykiska besvär än övriga grupper. På senare år har även sociala mediers inverkan diskuterats.

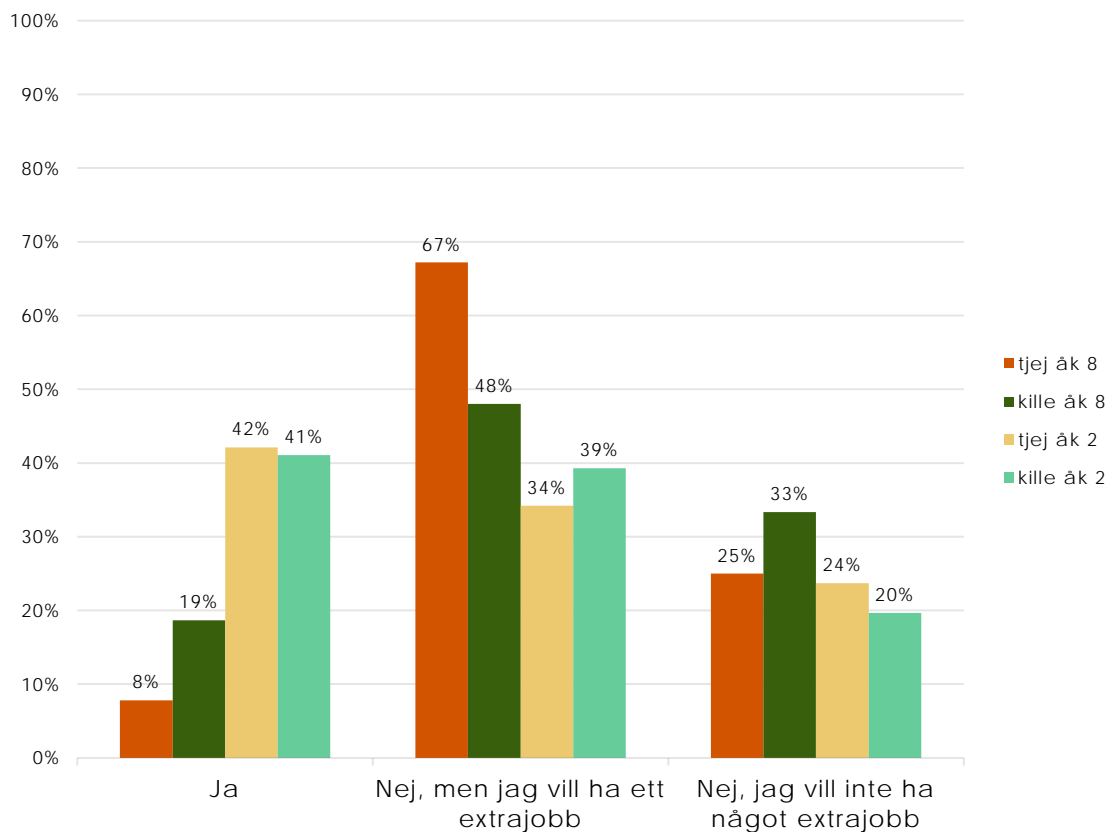
Arbete

I detta avsnitt redovisas några frågor gällande ungdomarnas relation till arbetsmarknaden. Diagram G1 nedan redovisar andelen killar och tjejer i de olika årskurserna som har ett extrajobb för tillfället.

Tjejer i årskurs 2 på gymnasiet är den grupp där störst andel har ett extrajobb följt av killar i samma årskurs. Skillnaden mellan könen i årskurs 2 är 1 procentenhet.

Ungefär hälften tjejerna och nästan 7 av 10 killar i årskurs 8 svarade att de inte hade något extrajobb men att de skulle vilja ha det.

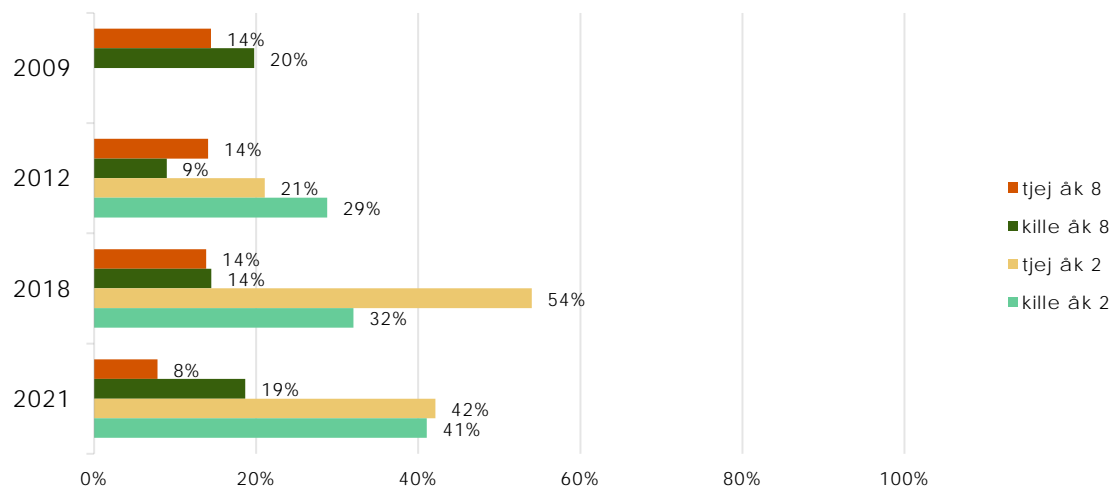
G1. Har du något extrajobb just nu?

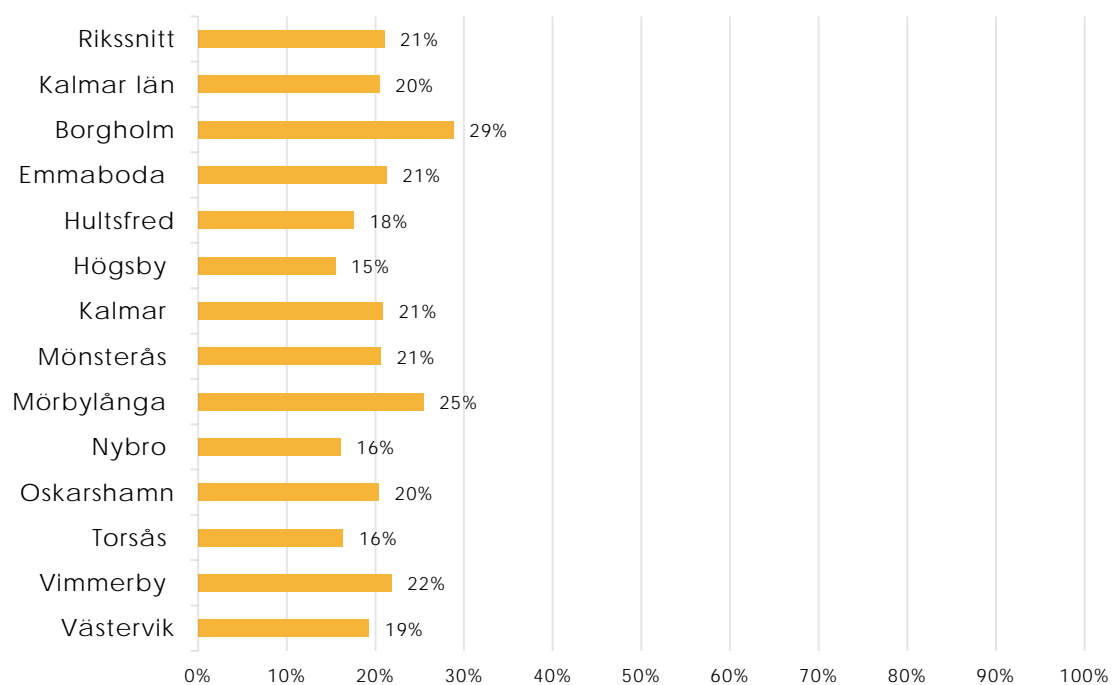

Över tid i framgår det att det främst är tjejer i årskurs 2 på gymnasiet som har ett extrajobb följt av killarna i samma årskurs. I årskurs 8 är det oftast en större andel killar än tjejer med ett extrajobb.

Andel med extrajobb: över tid

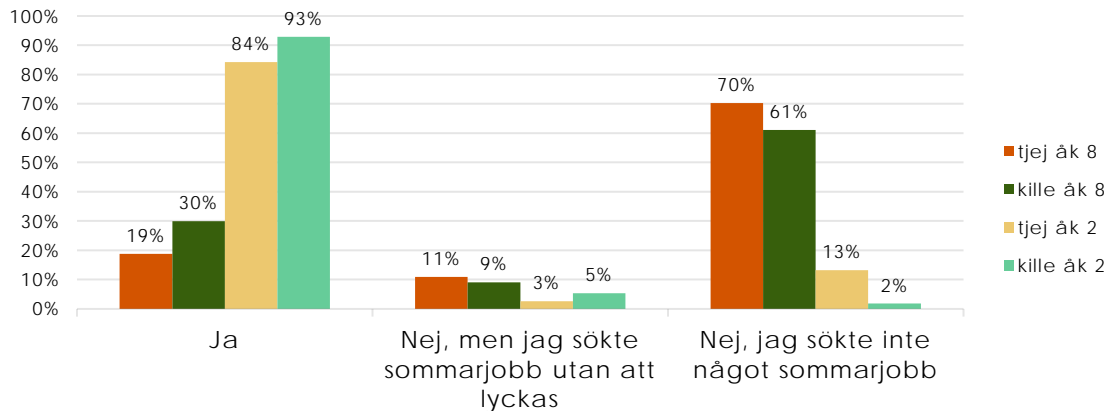

G1b. Andel med extrajobb: Per kommun

G2. Hade du ett sommarjobb i somras?

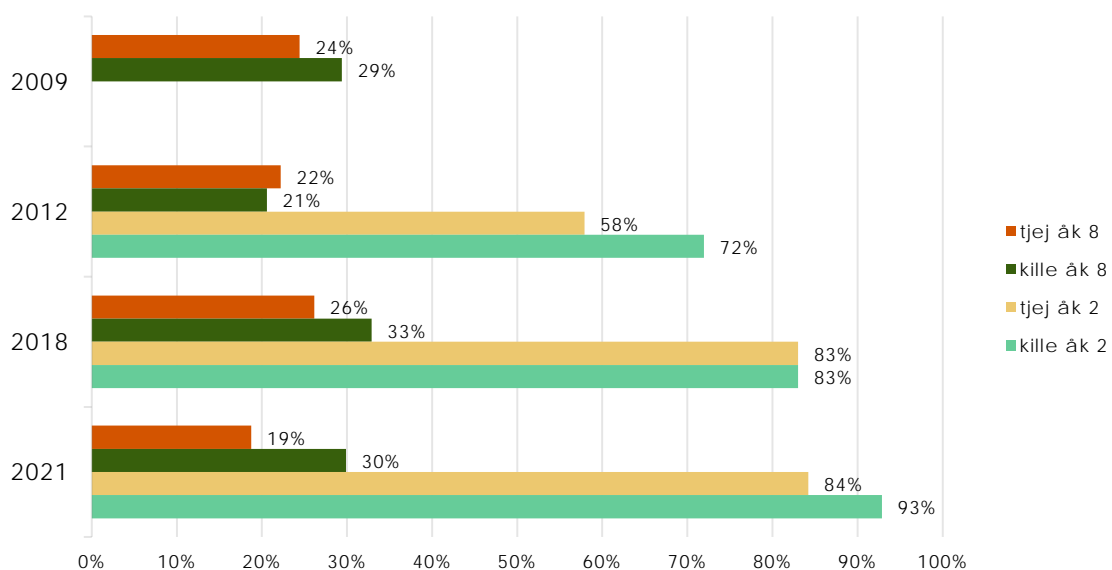
Arbete

Ovan framgår det att det är vanligare bland killar och tjejer i årskurs 2 att ha ett sommarjobb i jämförelse med killar och tjejer i årskurs 8.

I årskurs 2 är det fler killar än tjejer som hade ett sommarjobb.

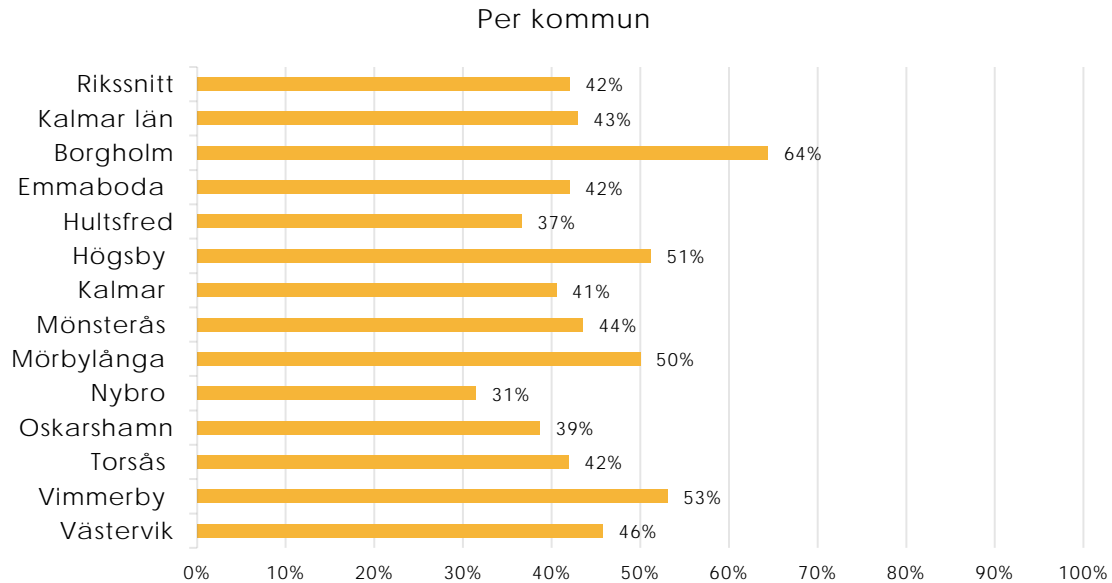
Diagrammet nedan redovisar även att det är vanligare bland killar att ha ett sommarjobb i jämförelse med tjejerna i samma årskurs.

G2. Hade du ett sommarjobb i somras?: Utveckling över tid

G2b. Andel med sommarjobb den senaste sommaren

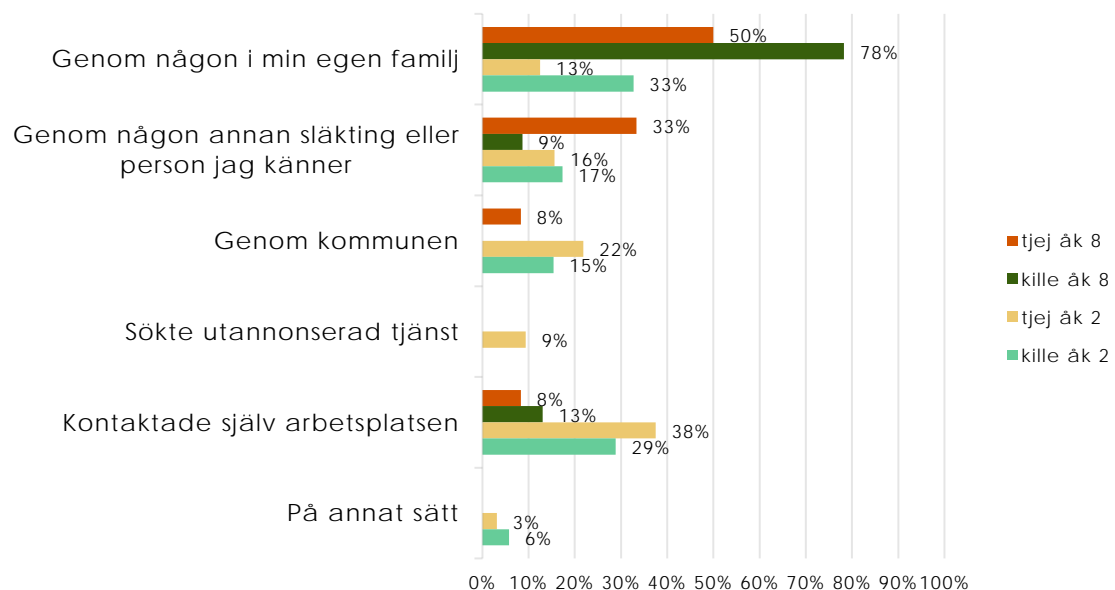

Nedan redovisas hur killarna och tjejerna i årskurs 8 och årskurs 2 på gymnasiet fick tag på deras sommarjobb.

Vanligast bland killar och tjejer i årskurs 8 är att man får jobb genom någon i familjen. I årskurs 2 uppger en tredjedel av tjejerna och drygt 1 av 10 killar att de fick sommarjobb genom någon i familjen.

G2c. Hur fick du ditt sommarjobb?

Besvarades endast av de som hade ett sommarjobb i somras

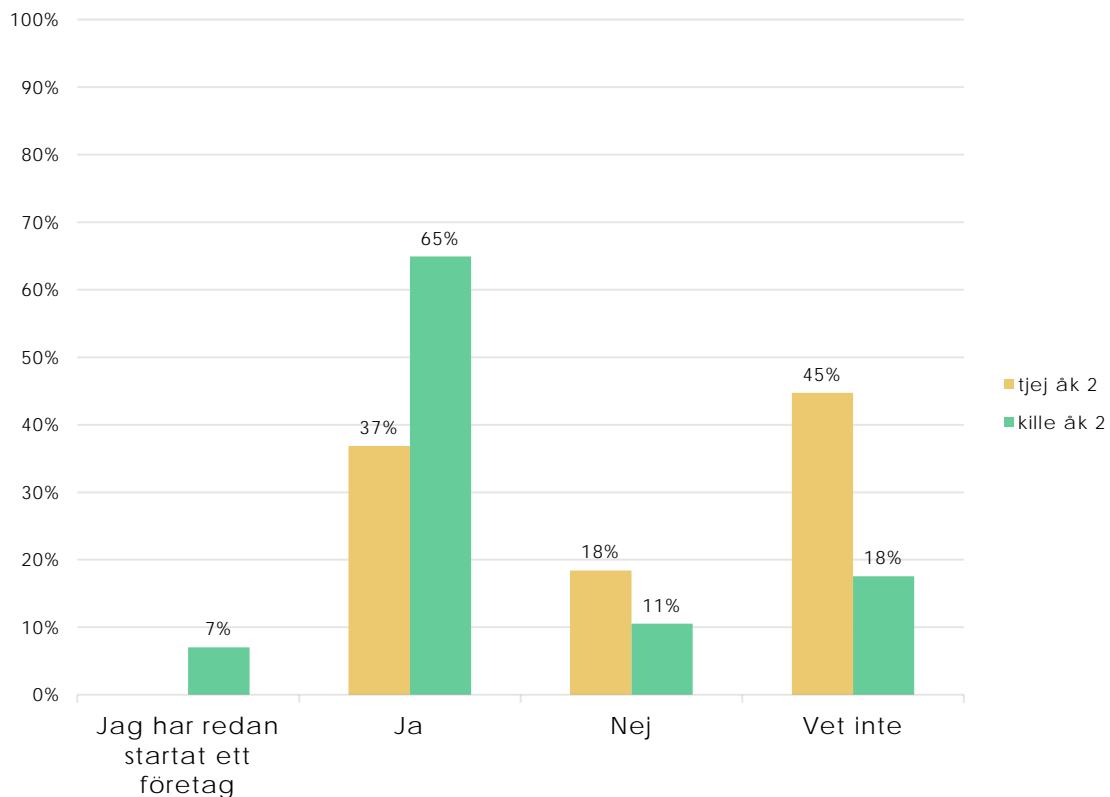

Slutligen ställdes en fråga om killar och tjejer i årskurs 2 på gymnasiet kan tänka sig starta ett eget företag i framtiden.

Nästan 7 av 10 killar och nästan 4 av 10 tjejer uppger att det kan de tänka sig att starta ett företag.

Det är ytterst få svarande som anger att de redan har startat ett eget företag. Något fler tjejer än killar svarar att de inte kan tänka sig starta ett företag i framtiden.

G3. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden? (ålder 16-19)

Sammanfattande analys

- Det finns vissa skillnader mellan killar och tjejer vad gäller arbete.
- Fler tjejer än killar på gymnasiet uppger att de har ett extrajobb vid sidan av studierna. Tjejer i årskurs 8 uppger i högre utsträckning än killar att de vill ha ett extrajobb.
- Fler killar än tjejer i årskurs 2 på gymnasiet har ett sommarjobb.
- Fler killar än tjejer uppger att de är intresserade av att starta eget företag och det är endast killar som uppger att de redan har gjort det.
- Att tjejer i högre utsträckning har ett jobb bredvid studierna kan möjligtvis vara en bidragande orsak till att tjejer känner sig mer stressade än killar.

I detta avslutande avsnitt i enkäten redovisas resultat på frågor som behandlar ungdomarnas syn på framtiden, vad de kan tänkas vilja göra framöver samt om de planerar att flytta från kommunen. I år har även frågor relaterat till Coronapandemin och barnkonventionen inkluderats i resultatredovisningen.

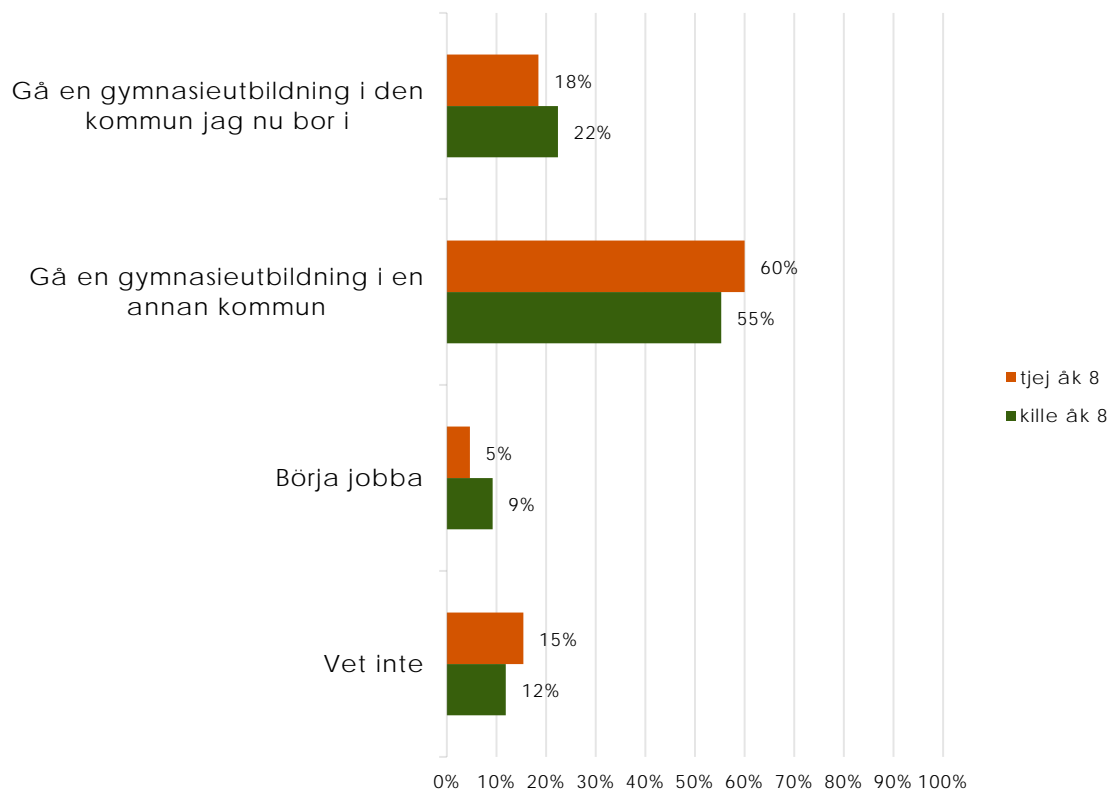
Vad unga i årskurs 8 vill och tror att de kommer att göra

Runt 2 av 10 tjejer och killar i årskurs 8 skulle helst gå en gymnasieutbildning direkt efter grundskolan i kommunen där de bor i, se diagram H1 nedan.

Ungefär 6 av 10 killar och tjejer kan tänka sig att studera en gymnasieutbildning i en annan kommun. Drygt 1 av 10 svarar att de inte vet.

Fler tjejer än killar svarar att de kommer gå en gymnasieutbildning i någon annan kommun. Fler killar svarar att de skulle vilja jobba.

H1. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan?
(ålder 13-16)

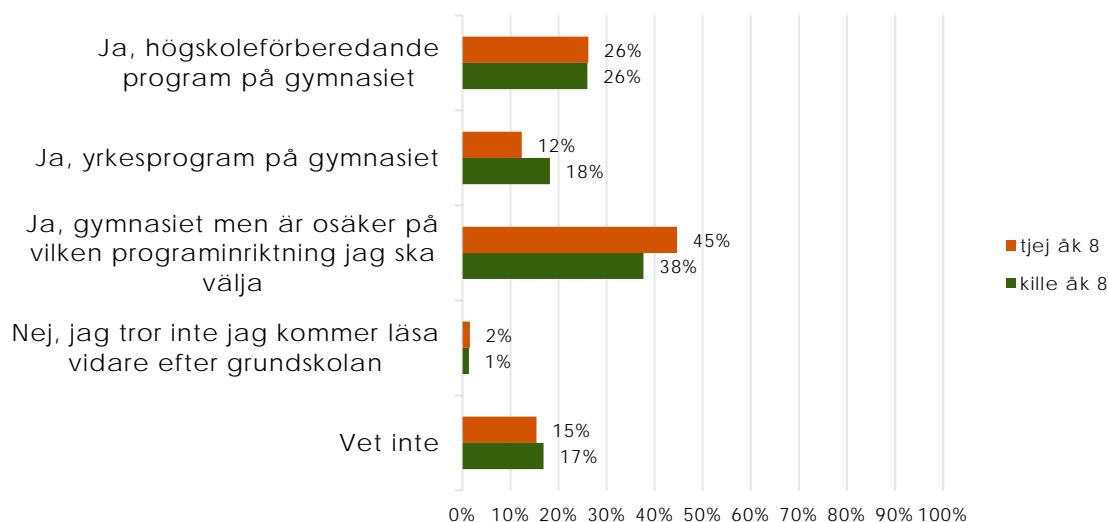

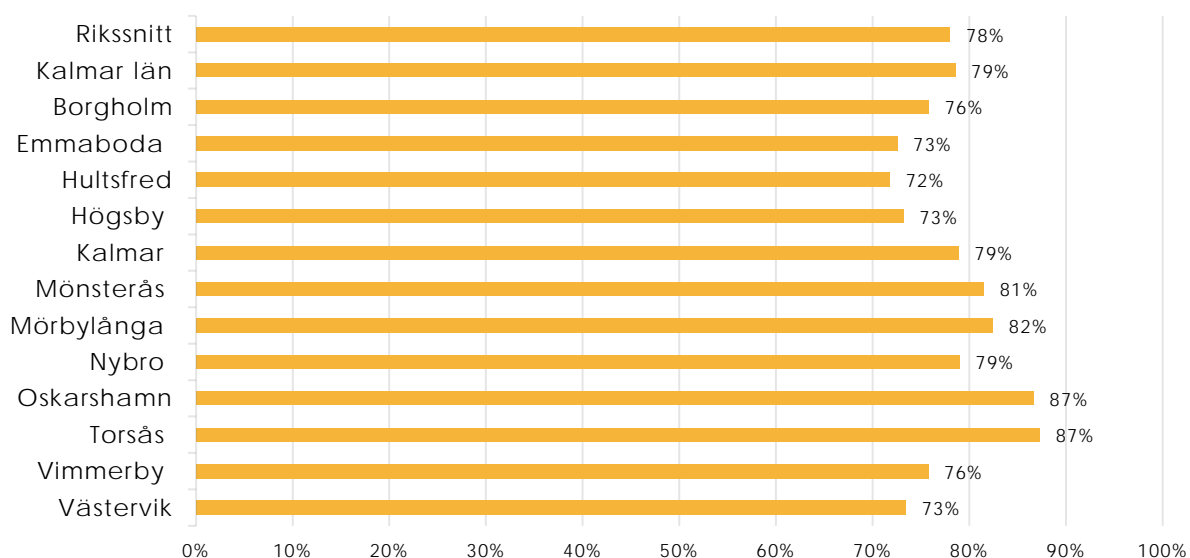
Vad gäller planer på vidare studier tror majoriteten av ungdomarna att de kommer att läsa vidare (direkt eller senare), se diagram H2 nedan.

Nästan 2 av 10 tjejer och killar vet inte om de kommer läsa vidare efter grundskolan. Det är fler tjejer än killar som svarade att de kommer att studera på gymnasiet men inte vet vilken programinriktning de ska välja. Det är fler killar än tjejer som svarar att de kommer läsa ett yrkesprogram och att de inte vet om de ska läsa vidare eller inte.

H2. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)? (Ålder 13-16)

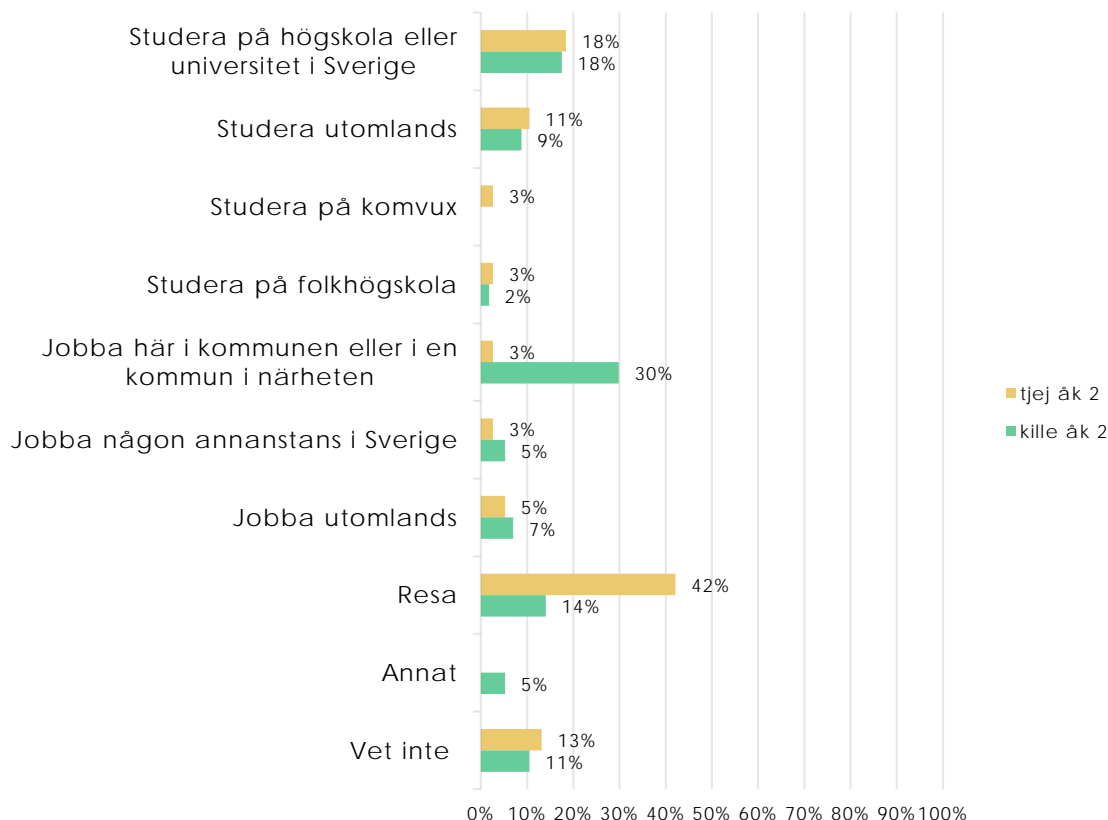

H1c. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)? Andel ja: Per kommun

H2a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet?

Vad unga i årskurs 2 vill och tror att de kommer att göra

Vad gäller frågan om vad killar och tjejer i årskurs 2 helst skulle vilja göra direkt efter gymnasiet svarar 3% av tjejerna och 3 av 10 killar att de vill jobba i kommunen eller i en kommun i närheten.

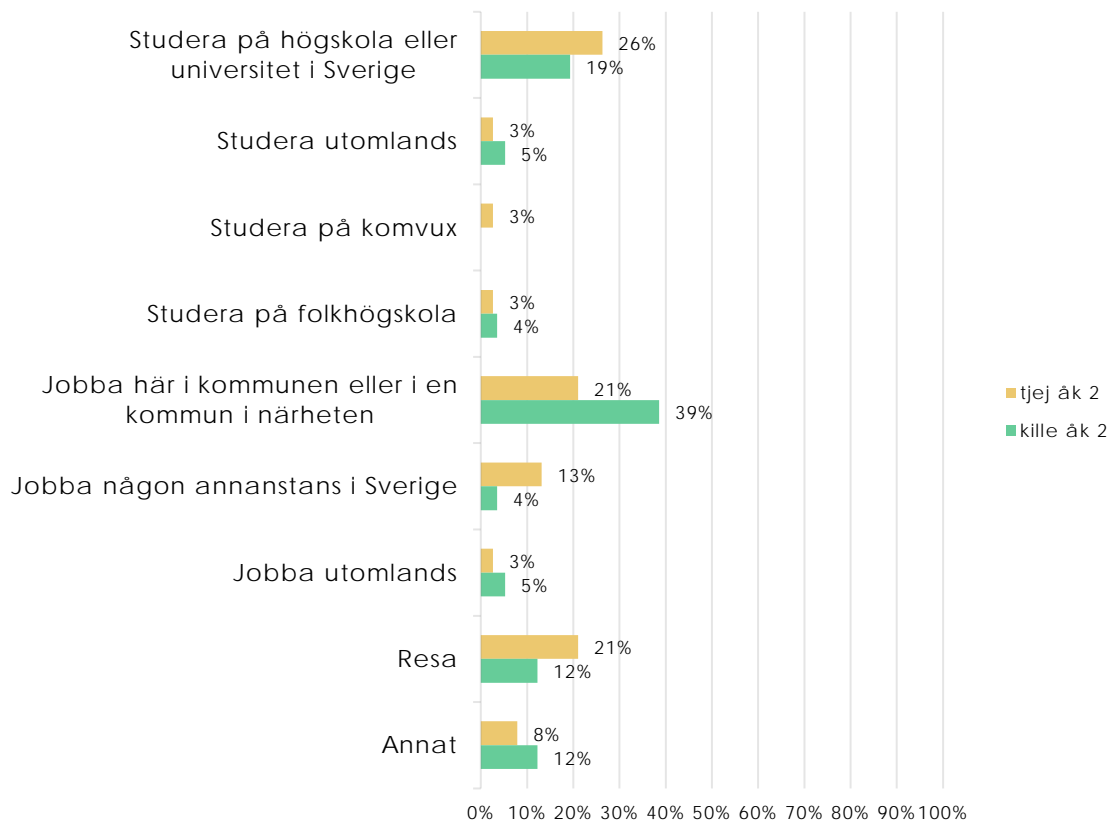
Ungefär en femtedel av ungdomarna i årskurs 2 vill studera på högskola eller universitet direkt efter gymnasiet. Drygt 1 av 10 killar och drygt 4 av 10 tjejer uppger att de vill resa efter gymnasiet.

Det är fler killar än tjejer som svarar att de vill jobba någon annanstans i Sverige, jobba utomlands eller annat.

Fler tjejer än killar svarar att de skulle vilja studera i Sverige, resa och att de inte vet vad de vill göra efter gymnasiet.

H2b. Vad tror du att du kommer göra direkt efter gymnasiet?

Vad unga i årskurs 2 vill och tror att de kommer att göra

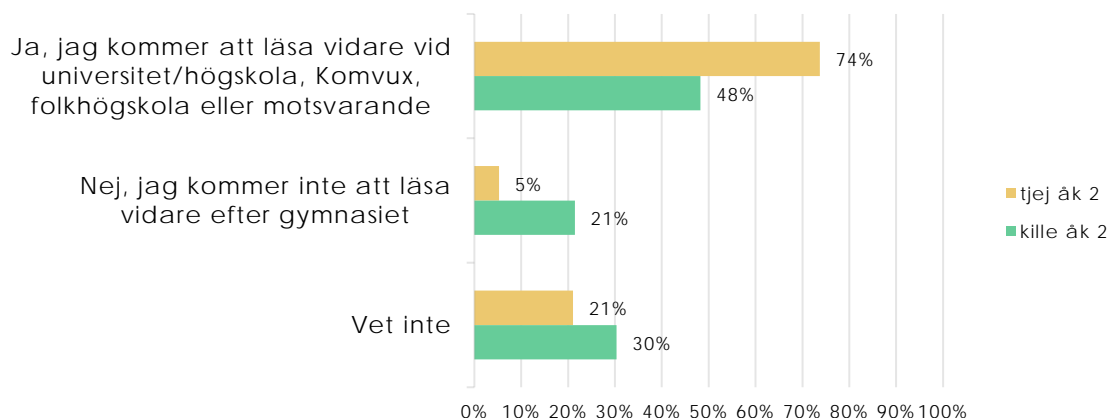
Diagrammet ovan redovisar att 1 av 5 killar och 1 av 4 tjejer tror att de kommer studera på högskola eller universitet i Sverige direkt efter gymnasiet. En femtedel av tjejerna och 4 av 10 killar tror att de kommer jobba i kommunen eller i en kommun i närheten.

Det är fler tjejer än killar som svarar att de kommer att studera på högskola eller universitet i Sverige, jobba någon annanstans i Sverige eller resa.

Fler killar än tjejer svarar att de kommer jobba i kommunen eller i en närliggande kommun eller att de kommer göra något annat.

H3. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare?

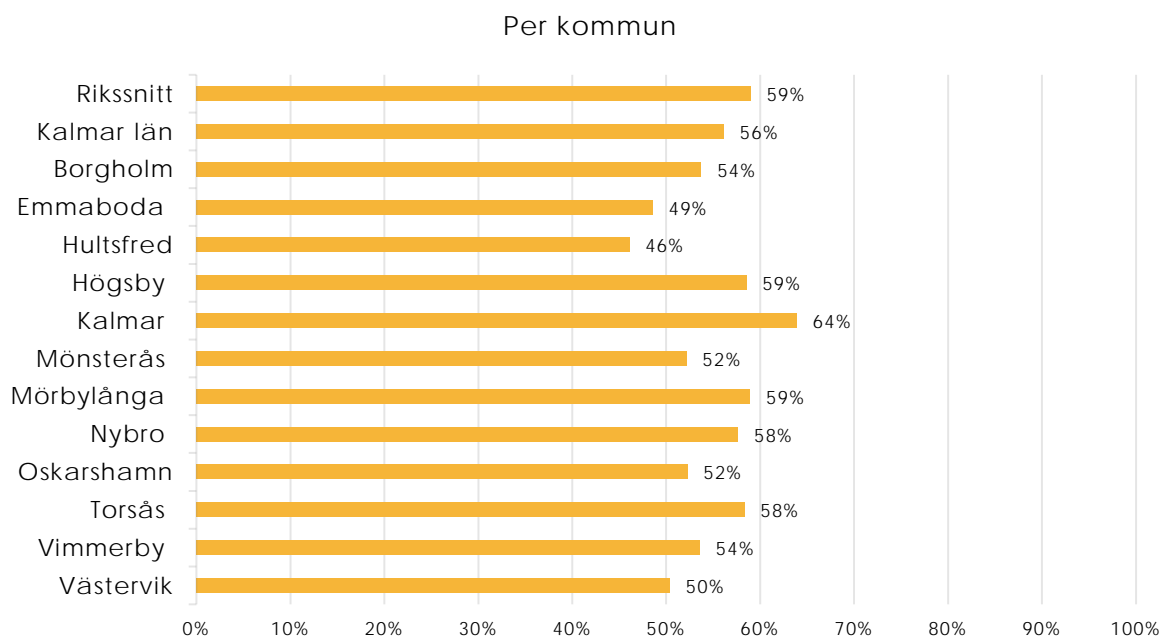

Vad unga i årskurs 2 vill och tror att de kommer att göra

Diagram H3 visar att majoriteten av tjejerna och en knapp majoritet av killarna tror att de kommer studera vidare efter gymnasiet.

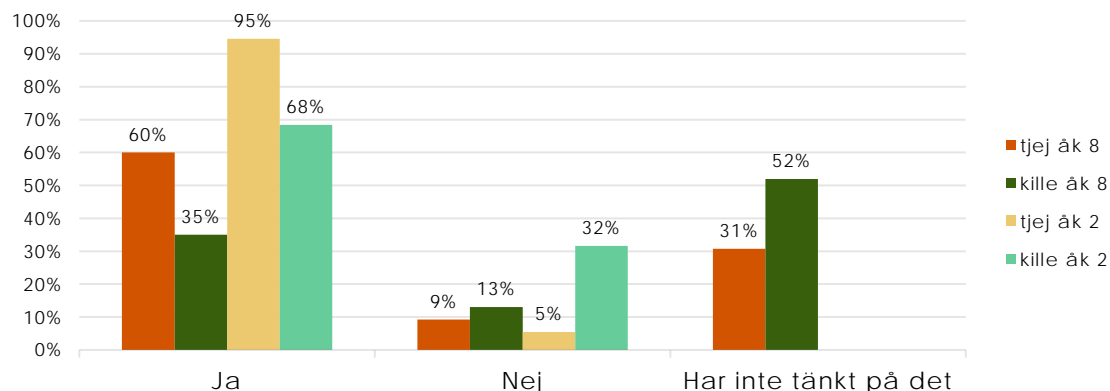
Fler killar än tjejer svarar att de inte kommer att läsa vidare eller att de inte vet om de kommer göra det. Fler tjejer än killar svarar att de kommer att läsa vidare.

H3a. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet (direkt eller senare)? Andel ja:

H4. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

Flytta eller stanna i kommunen

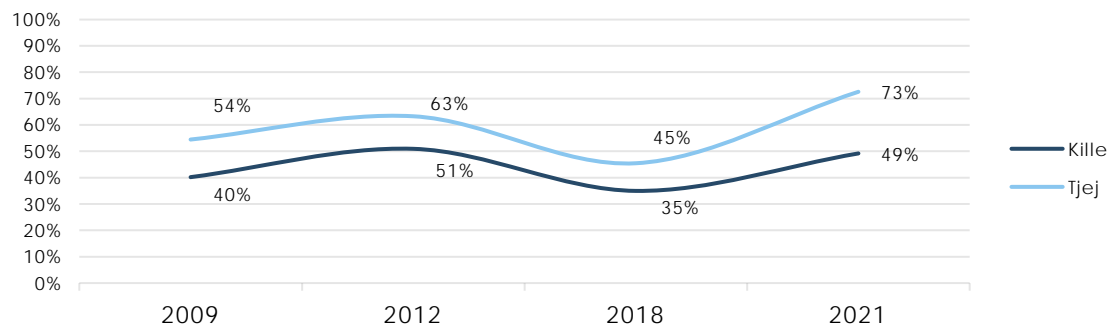
Det finns en tydlig skillnad mellan årskurserna i bedömningen av huruvida de kommer att flytta från kommunen där de bor. Sammanställningen visar att ungefär 4-6 av 10 killar och tjejer i årskurs 8 och 7-9 av 10 killar och tjejer i årskurs 2 tror att de kommer flytta från kommunen där de bor nu.

Det framgår en könsskillnad då fler tjejer än killar svarade att de kommer flytta från kommunen. Det är även tydligt att en del tjejer och killar i årskurs 8 inte tänkt tanken ännu på att flytta från kommunen vilket samtliga av eleverna i årskurs 2 gjort.

Över tid är det en större andel tjejer totalt som tror att de kommer flytta från kommunen där de för närvarande bor. Under samtliga mätningar är en större andel tjejer än killar som tror att de kommer flytta.

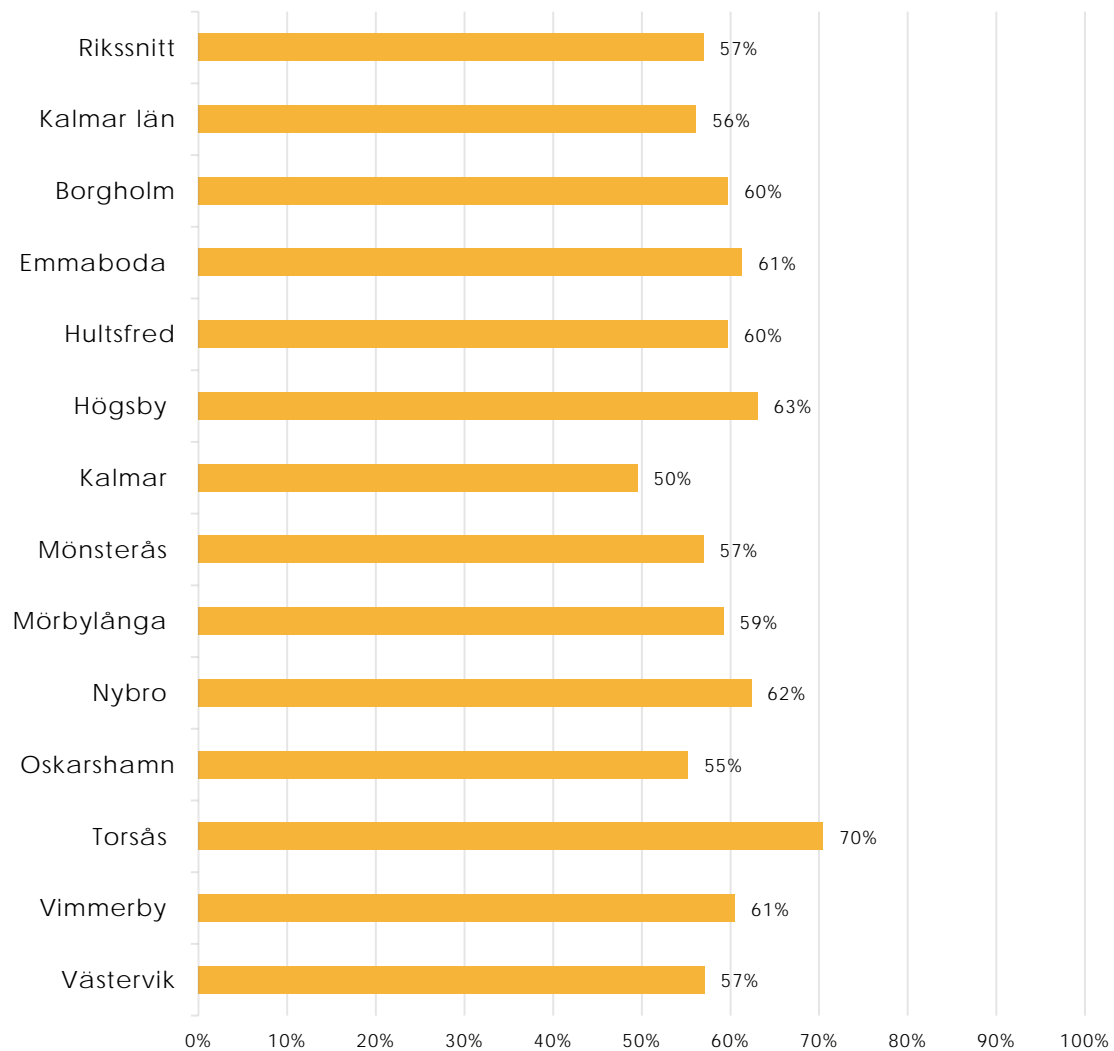
H4. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

Utveckling över tid

H4b. Andelen som tror de kommer flytta: Per kommun

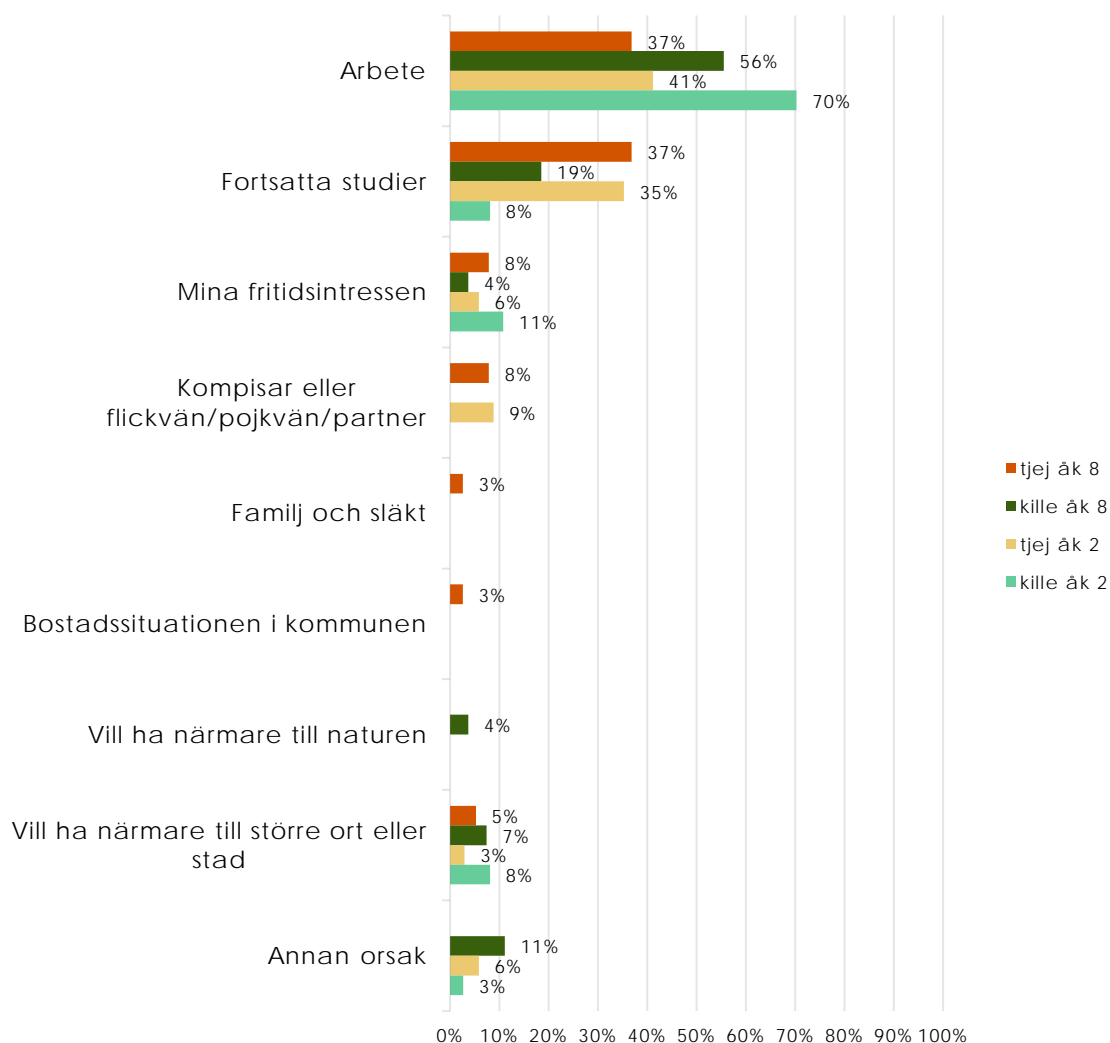

Flytta eller stanna i kommunen

Ovan redovisas Mörbylångas totala resultat i relation till rikssnittet och de andra kommunerna. Genom diagrammet ovan framgår det att Mörbylånga kommuns resultat står sig någorlunda jämt med rikssnittet.

H4b. Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen?

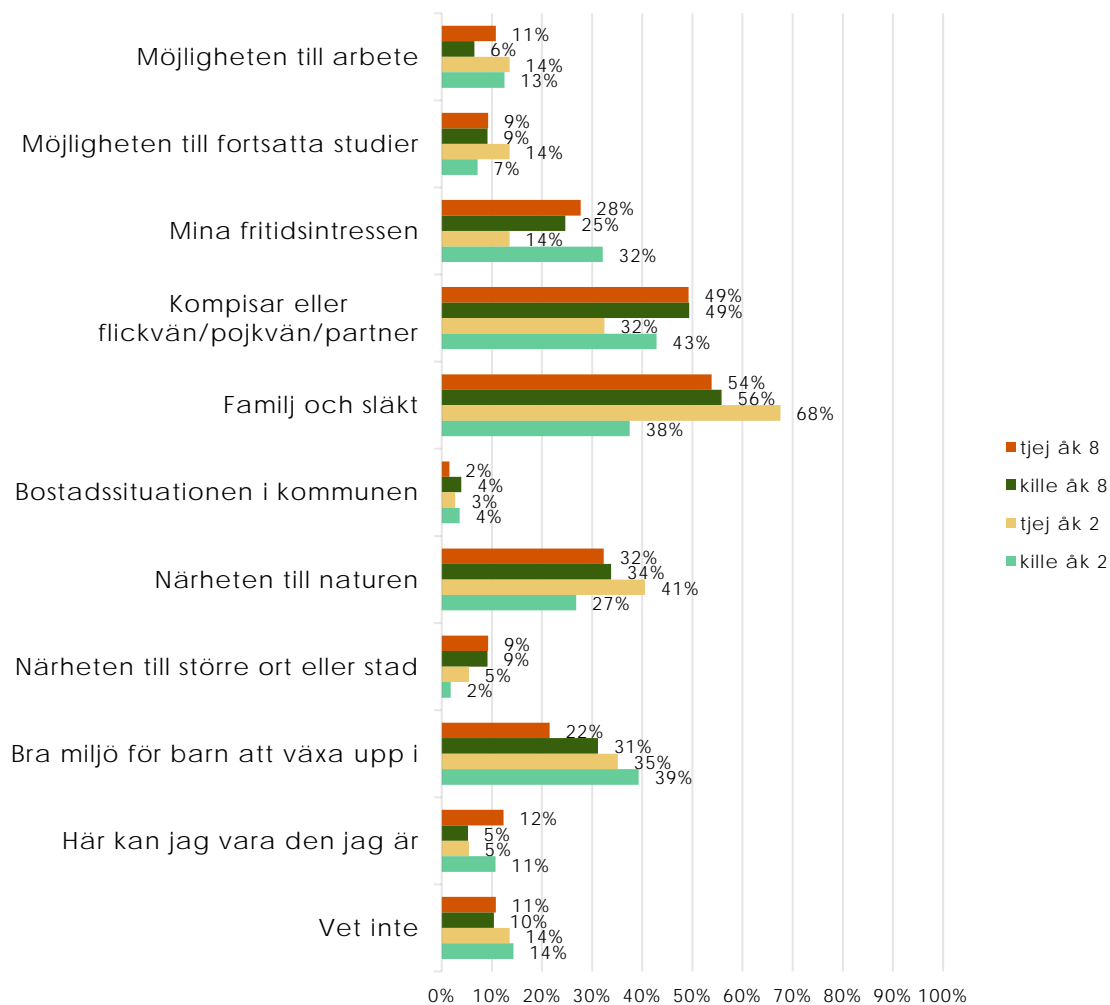
Flytta eller stanna i kommunen

Enligt diagram H4b ovan så tror ungdomarna i båda årskurserna i högst grad att om de flyttar så är det på grund av arbete och fortsatta studier.

Tjejer tror i högre utsträckning att de kommer flytta på grund av fortsatta studier, kompisar eller partner samt familj och släkt. Killar tror i högre utsträckning att de kommer att flytta på grund av arbete eller att ha närmare till större ort eller stad.

H5. När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?

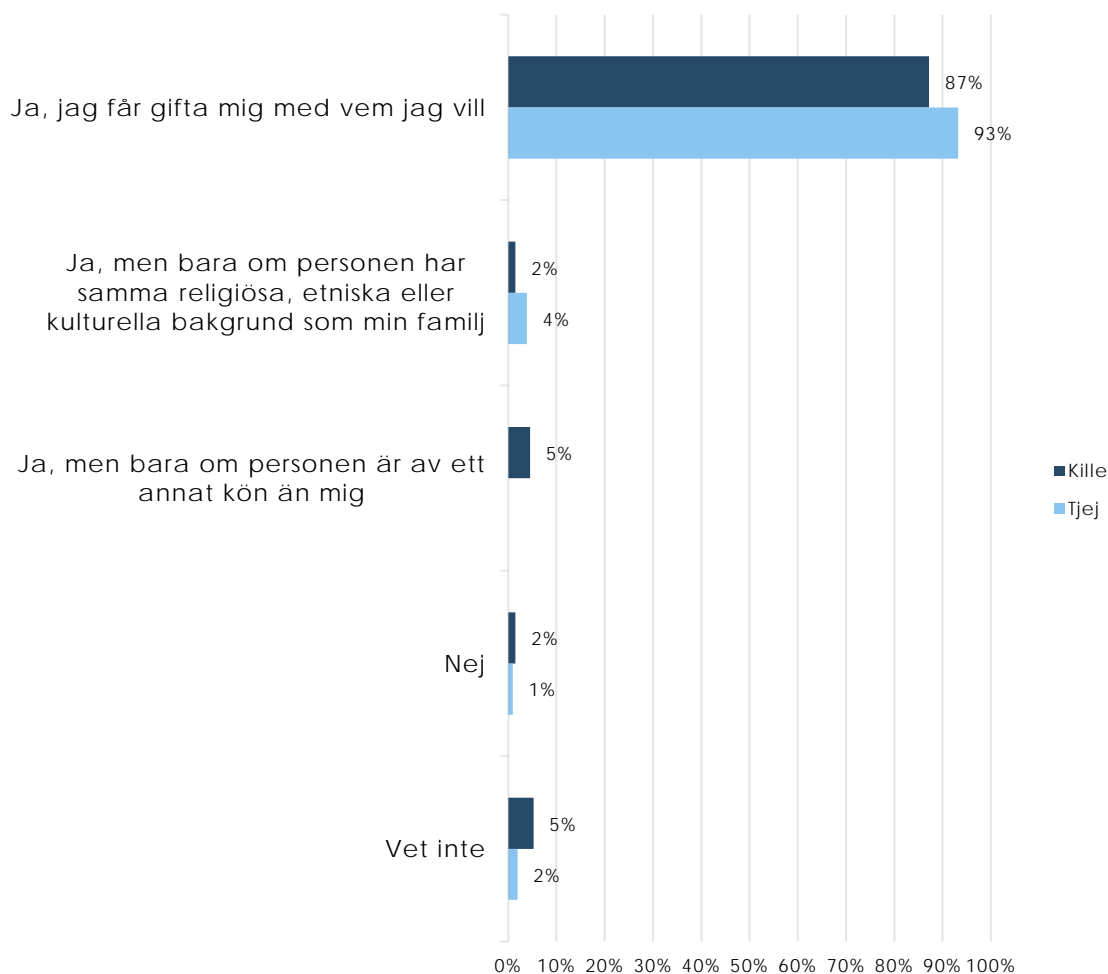
Det bästa med kommunen

I Lupp-enkäten ställdes även en fråga om vad som är det bästa med att bo i kommunen. Enligt ungdomarna är det familj och släkt, kompisar och partner samt närheten till naturen som är det bästa med att bo i Mörbylånga kommun.

Tjejer lyfter oftare familj och släkt, möjligheten till fortsatta studier och arbete som de främsta fördelarna medan killar oftare lyfter kompisar och partner och bra miljö för barn att växa upp i som det bästa med kommunen.

H6. Får du gifta dig med vem du vill?

I enkäten ställdes en fråga om huruvida eleverna får gifta sig med vilka de vill.

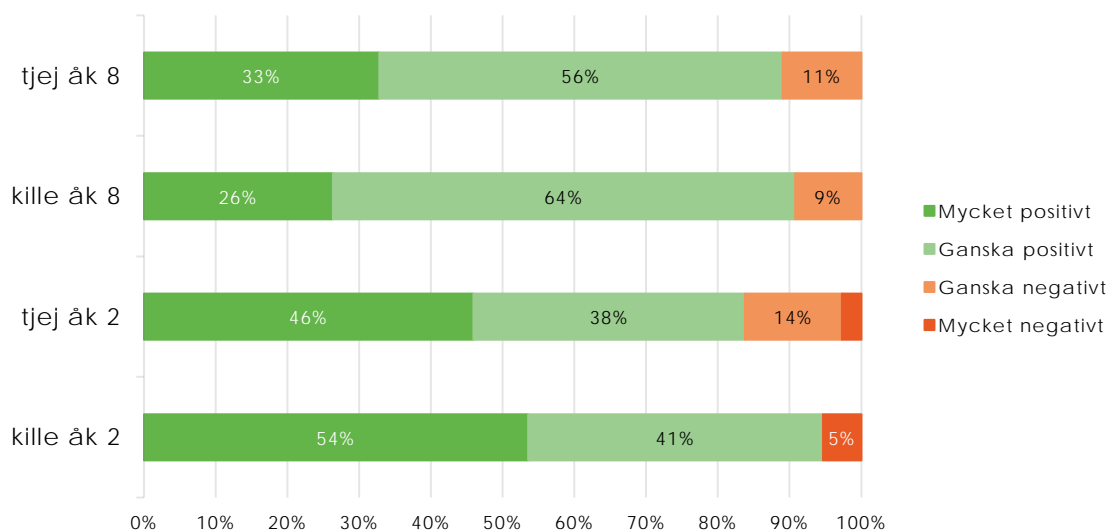
Ungefär 9 av 10 tjejer och killar svarar att de får gifta sig med vem de vill.

Det är fler tjejer än killar som uppger att de får gifta sig med vem de vill så länge personen är av samma kulturella bakgrund.

Fler killar än tjejer uppger svaren nej, vet inte och att de får gifta sig med vem de vill så länge personen är av annat kön än sig själv.

H7. Hur ser du på framtiden?

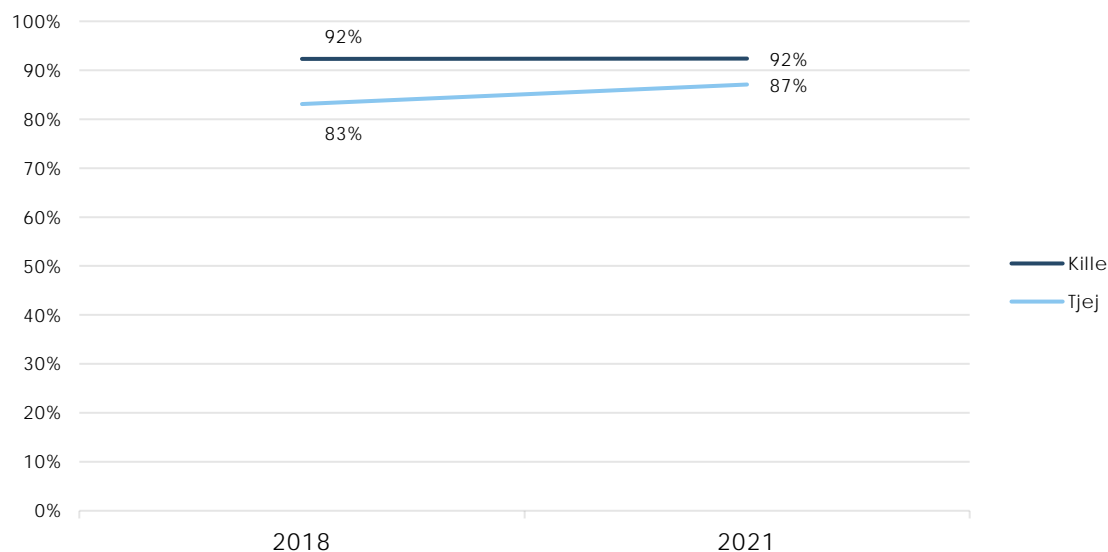
Framtid

I diagram H7 ovan framgår det överlag att tjejerna och killarna i båda årskurserna ser positivt på framtiden.

Noterbart är att andelen positiva tjejer har ökat med 4 procentenheter sedan 2018.

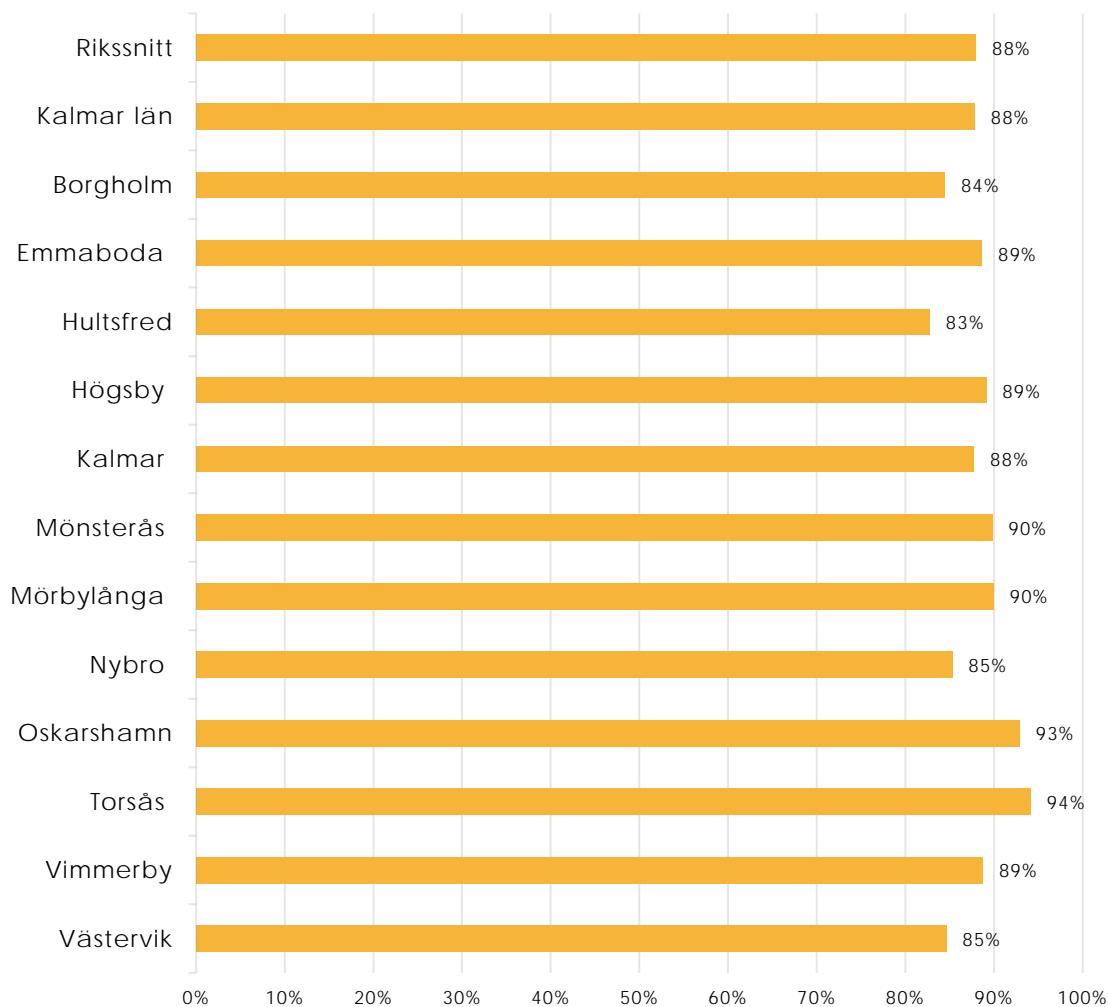
H7. Hur ser du på framtiden?

Utveckling över tid

H7b. Hur ser du på framtiden? Andel som svarat "mycket positivt" eller "ganska positivt": Per kommun

Synen på framtiden

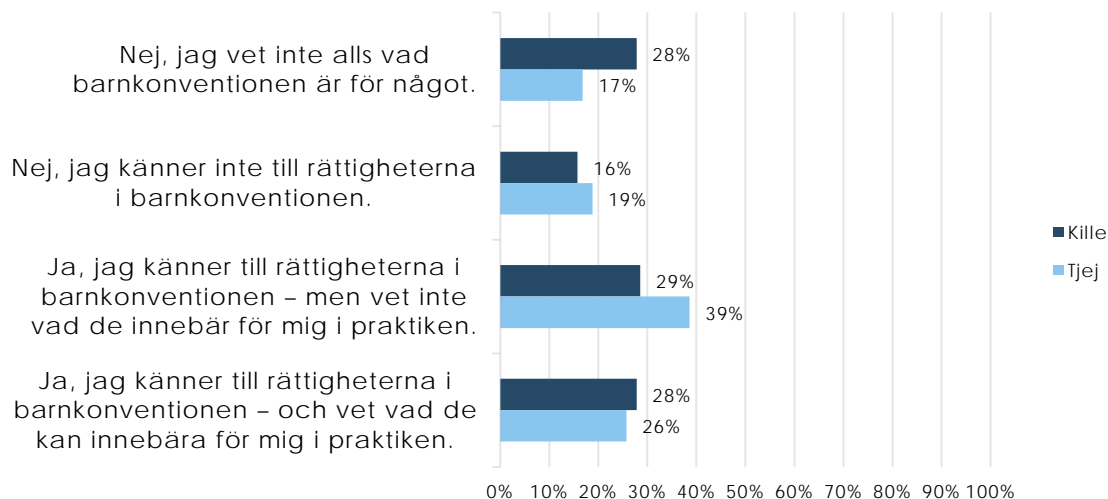
Ovan redovisas Mörbylånga kommuns totala resultat i relation till rikssnittet och de andra kommunerna. Genom diagrammet ovan framgår det att Mörbylångas resultat står sig någorlunda jämt med rikssnittet.

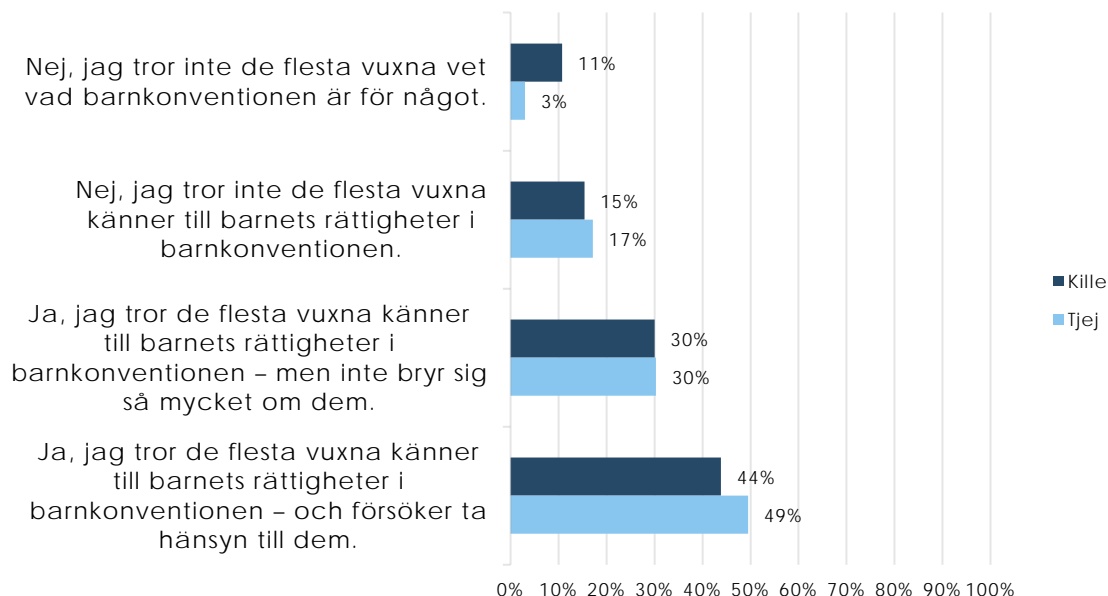
Barnkonventionen

Diagram H10a och H10b redovisar om ungdomar i årskurserna samt vuxna i allmänhet känner till barnets rättigheter enligt barnkonventionen. Det framgår att killarna och tjejerna har en något större tilltro till att vuxna känner till barnets rättigheter enligt barnkonventionen än vad de själva har.

H10a. Känner du till vilka rättigheter du har enligt barnkonventionen?

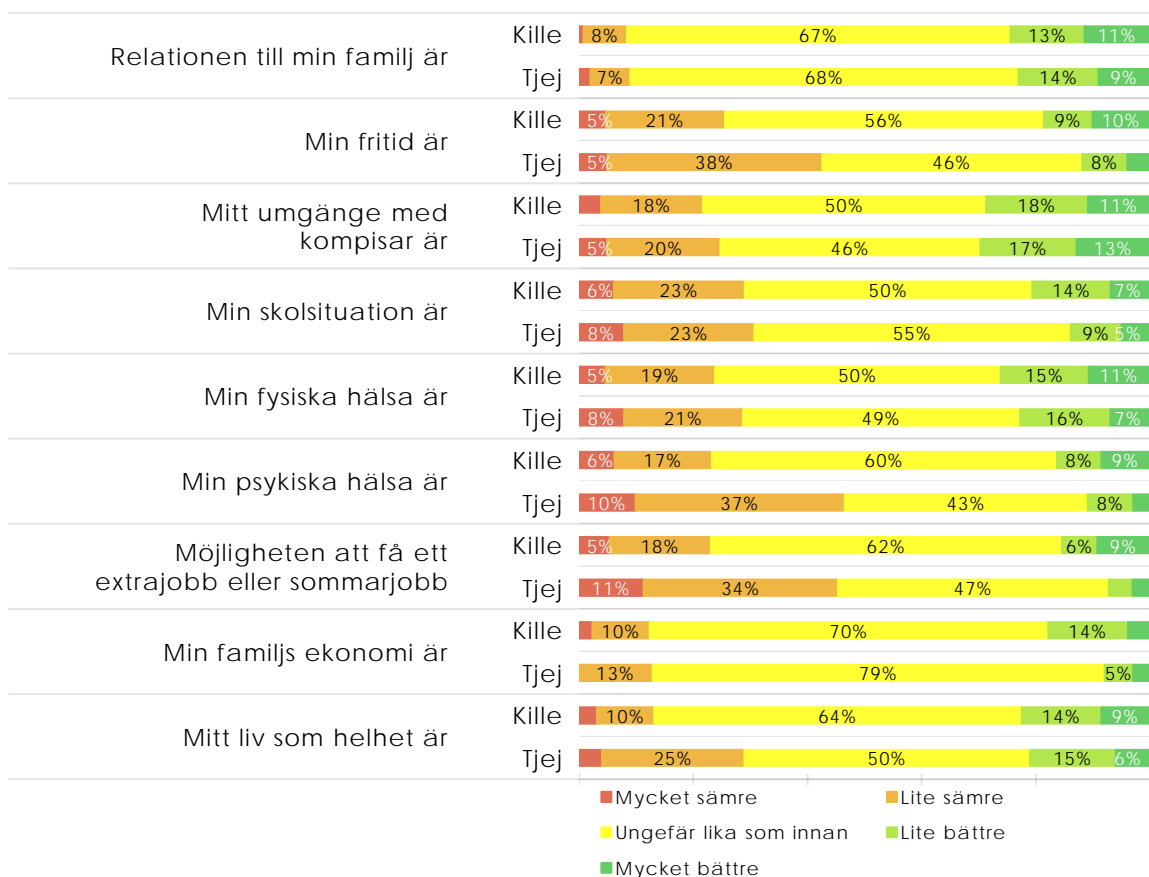

H10b. Tror du att vuxna i allmänhet känner till barnets rättigheter enligt barnkonventionen?

H11a. Om du tänker på hur det är nu och hur det var innan Corona-pandemin började – På vilket sätt har ditt liv förändrats på grund av Corona-pandemin?

Corona-pandemins påverkan på livet

Tabellen ovan redovisar killar och tjejers bedömning på vilket sätt Corona-pandemin påverkat deras liv.

Den tydligaste könsskillnaden är att nästan hälften av tjejerna och drygt 2 av 10 killar uppger att deras psykiska hälsa är antingen mycket sämre eller lite sämre. Utifrån ett helhetsperspektiv så upplever ändå de flesta ungdomarna att livet är ungefär likadant som innan.

Corona-pandemins påverkan på livet baserat på fritextsvar

Tjejerna och killarna fick möjlighet att genom fritext utveckla sina svar om hur Corona-pandemin påverkat deras liv.

Överlag behandlades teman som främst handlade om hemundervisningens påverkan på livet och vardagen, påverkan på den psykiska hälsan samt tillgången till idrottsliga aktiviteter. Nedan redovisas några representativa svar för dessa teman.

H11b. Vill du tillägga något om hur Corona-pandemin har påverkat dig?

"Man kunde inte träffa några kompisar eller släkt"

"Vi har haft hemundervisning så det har varit lite krångligare i skolan. Det är lite jobbigt för att man måste stanna hemma oftare och saker man hade velat gå på ställs in."

"Den har inte påverkat mig så mycket faktiskt."

"Mycket mindre aktiviteter och sporter."

Övriga svar

Tjejerna och killarna fick även möjlighet att genom fritextsvar nyansera saker som den egna kommunen bör veta för att kunna göra kommunen bättre för unga. Nedan redovisade svar är svar från killar och tjejer i båda årskurserna.

Överlag behandlades teman som främst handlade om idrottsaktiviteter, kollektivtrafiken samt mer saker att göra för unga.

Utöver de frågor du nu har svarat på, finns det något mer din kommun borde veta för att kunna göra kommunen bättre för unga?

"Fler saker i färjestaden. Mc Donalds, simhall, caféer."

"Gör fler platser där man kan hänga och snabbmatsrestauranger"

"För folk som går i skolan borde bussen var gratis hela tiden bussarna är för dyra. Eller att man ska kunna blippa busskorten mer än två gånger per dag."

"Fixa mer uteaktiviteter för oss ungdomar så vi kan ha kul ute :)"

Sammanfattande analys

- I likhet med tidigare analyser i rapporten framgår det skillnader mellan killar och tjejer när det kommer till tankar om framtiden. Killar och tjejer tenderar att vilja olika saker efter skolan.
- Fler killar i årskurs 8 uppger att de kommer söka sig till ett yrkesprogram medan tjejer i högre utsträckning uppger att de inte vet vilken programriktning de ska välja.
- Det finns skillnader mellan killar och tjejer gällande tiden efter gymnasiet. Fler tjejer än killar uppger att de vill resa efter gymnasiet. Fler killar än tjejer uppger i stället att de helst vill jobba efter gymnasiet.
- Det är något fler tjejer än killar som uppger att de kommer att flytta från kommunen.
- Anledningarna till att flytta från kommunen skiljer sig något mellan killar och tjejer. Fler tjejer än killar uppger att de skulle flytta på grund av fortsatta studier medan killar i högre grad tror att de kommer flytta på grund av arbete.
- Vad gäller framtidsoptimism tenderar killar att ha något högre tankar om framtiden än tjejer.
- Sedan coronapandemin börjat uppger tjejer i högre grad än killar att deras psykiska hälsa har försämrats. Tjejer upplever även en större negativ effekt på möjligheten att få extrajobb eller sommarjobb som en följd av pandemin.

Referenser

Folkhälsomyndigheten. *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/2018 – grundrapport*. 2018.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. *Barn och unga som utsatts för brott – Kort analys av Barnombudsmannen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor*. 2021.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. *Unga med attityd – Hälsa, fritid och framtid. Attityd och värderingsstudie*. 2019.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. *Ungas rätt till en meningsfull fritid – tillgång, trygghet och hinder. Ung idag*. 2020.

Sveriges Kommuner och Regioner. *Maskulinitet och jämställd skola - arbete för ökad trygghet och bättre studieresultat*. 2018.

Sveriges Kommuner och Regioner. *Ungas inflytande – ungas inflytande i den lokala beslutsprocessen*. 2019.

institutet
för kvalitetsindikatorer